

A close-up photograph of an ancient Egyptian stone face sculpture, likely a pharaoh's head, carved from a warm, golden-brown stone. The face is shown in profile, looking towards the left. The features are deeply carved, with a prominent nose and a serene expression. The lighting is dramatic, highlighting the texture of the stone and the contours of the face. The background is dark, making the illuminated face stand out.

Rudolf Steiner

Egyiptom
mítoszai és
misztériumai

Új Mani-fest Kiadó

RUDOLF STEINER

EGYIPTOM MÍTOSZAI
ÉS MISZTÉRIUMAI

12 előadás

Lipce,
1908. szeptember 2–14.

ÚJ MANI-FEST KIADÓ
BUDAPEST, 2001

A mű eredeti címe: Ägyptische Mythen und Misterien
Rudolf Steiner Nachlassverwaltung

Készült az összkiadás (GA) 106. kötetének
1960-ban, Dornachban megjelent kiadása alapján

Fordította: Göröntsér Márton

Lektorálta és a jegyzeteket írta: Drahos Sándor

Nyelvi lektor: Balikó Nándor

© A Magyar Antropozófiai Társaság
által jóváhagyott és ellenőrzött fordítás

Felelős Kiadó: Új Mani-fest Kiadó

Minden jog fenntartva!

ISBN 963 00 5974 6

ELŐSZÓ

A mai kor embere sajátságos vonzódást érez az ősi egyiptomi kultúra iránt. Ez az érdeklődés a 19. században kezdődött, amikor lehetőség nyílt arra, hogy Egyiptom területén meginduljanak a régészeti feltárások. 1822-ben Champollion megfejtette a hieroglif írást, így a feliratokat már el is lehetett olvasni. Hatalmas szenzációt keltett, amikor száz évvel később megtalálták Tutanhamon sírját, és a világ megismerkedhetett azokkal a csodás kincsekkel, amelyeket ez az ősi kultúra hozott létre. Ez a régészeti lelet ugrásszerűen megnövelte az érdeklődést, és ma már ott tartunk, hogy nemcsak turisták ezrei özönlik el minden évben Egyiptomot, hogy megnézzék az ókori maradványokat, hanem az egyiptomi ábrázolások is megjelentek szinte a élet minden területén, egészen a reklámokig.

Rudolf Steinernek az egyiptomi mítoszokkal és misztériumokkal foglalkozó előadás-sorozatából megtudhatjuk, hogy ez a különös vonzódás nem véletlen, hiszen a mai kultúrát titokzatos szálak fűzik össze az ókori egyiptomival. Képet kaphatunk többek között arról is, hogy miben állt az egyiptomi orvoslás, és mi volt az oka annak, hogy az egyiptomiak állatfejjel ábrázolták isteneiket. Közelebb kerül hozzánk az ősi Egyiptom varázslatos titokzatossága, még ha minden bennünket érdeklő kérdésre természetesen nem is kapunk választ.

Az előadásokból Földünk fejlődéstörténetéről és az emberi alak kialakulásáról is tájékoztatást kapunk, és megtudhatjuk, hogy a Föld különböző korszakaiban az ember mindig jelen volt, csak egészen más formában, mint ma. Akiket a fejlődéstörténet részletesebben is érdekel, Rudolf Steinernek „A szellemtudomány körvonalai” valamint „A világ, a Föld és az ember lényege, fejlődése és tükröződése az egyip-

tomai és a jelenkori kultúra összefüggésében” című könyveiből további ismereteket szerezhetnek ezekről a kérdésekről.

Budapest, 2001. február 26.

Drahos Sándor
A Magyar Antropozófiai Társaság
vezetőségi tagja

SZELLEMI ÖSSZE- FÜGGÉSEK A RÉGI ÉS AZ ÚJABB KOROK KULTÚRÁRAMLATAI KÖZÖTT

Ha azt kérdezzük, milyen szerepet töltsön be az emberek életében a szellemtudomány, az ezen a területen végzett tevékenységünk folyamán kialakult érzületből és érzésből kiindulva kapjuk meg lelkünk számára a helyes választ: olyan útnak kell lennie, amely ember-voltunknak, az emberiség fejlődésének magasabb fokára vezet!

A kitűzött életcél bizonyos vonatkozásban minden érző és gondolkodó ember számára magától értetődik, de nem csak azt foglalja magába, hogyan jussanak el a legmagasabb eszményképekig, hanem azt is, hogy a legfontosabb, legmélyebbre ható erőket hogyan bontakoztassák ki lelkükben. Azt a kérdést, hogy hogyan fejlesztheti ki az ember a benne szunnyadó képességeket, a legtöbben alapjában véve mindig fel is vetették, s a legkülönbözőbb módokon adtak rá választ. Goethe* „A rejtélyek” című versében válaszolt rá, abból az érzületből kiindulva, amely mélységesen áthatotta lelkét; talán nem is találhatnánk ennél rövidebb és velősebb megfogalmazást: „A minden lényt leláncoló erőszakos hatalomtól / az ember, ha erőt vesz magán, megszabadul.”

Nagyon tartalmas és hallatlanul mélyértelmű sorok ezek, mert tisztán és élesen megmutatják a fejlődés kulcsát: rávilá-

* A csillaggal jelzett részekről bővebben lásd a könyv végén található Jegyzeteket.

gítanak, hogy belső érzületének fejlesztése révén az ember saját maga fölé emelkedik! A saját magán győzedelmeskedő lélek megtalálja az ön maga fölé, és vele együtt az emberiség legmagasabb üdvéhez vezető utat is.

A szellemi kutatásnak erre a magasztos céljára éppen most, amikor arra készülünk, hogy egy olyan témáról tárgyaljunk, amely napokon keresztül foglalkoztat majd bennünket, különösen fel szeretném hívni a figyelmüket. Témánk ugyanis mindenekelőtt az élet közönséges horizontjánál magasabb szintű dolgokhoz fog vezetni. Tárgyalása közben hatalmas időszakokat kell majd áttekintenünk, Egyiptom ősi korszakaiból a jelenkorunkba is átnyúló időszakokat. Ezredéveken kell majd áttekintenünk, hogy elérjük mindazt, amit szeretnénk, nevezetesen, hogy a mondottak valóban összefüggésbe kerüljenek lelkünk legmélyén szunynyadó lehetőségeinkkel, hogy belemarkoljanak, beleavatkozzanak majd lelki életünk legrejtettebb világába is. Mert az élet magaslataira való törekvés közben az ember az őt közvetlenül körülvevő adottságoktól csak látszólag távolodik el, és valójában éppen ilyen úton érheti el azt, hogy ami őt minden órában foglalkoztatja, azt mind meg is értse. Ki kell kerülnie az embernek a mindennapi élet nyújtotta nyomorúságból, fel kell tekintenie a világ és a népek történelmének nagy eseményeire, hiszen csak ilyen úton találhat rá arra, hogy mit tart a lélek a legszentebbnek, mit őriz mint a legszentebbet.

Különösnek hangozhat, ha utalunk rá, hogy az ősi Egyiptom – a hatalmas piramisok és a szfinx keletkezésének kora – és saját jelenkorunk között intim kapcsolatokat kell majd felkutatnunk. Eleinte talán kissé különösnek tetszhet, hogy korunkat egy ilyen messzire visszanyúló áttekintés útján akarjuk jobban megérteni. Éppen emiatt azonban vissza kell majd pillantanunk sokkal átfogóbb jellegű, még távolabbi időszakokra is. Ezáltal viszont biztosan a szemünk előtt lebegő, áhított eredményre jutunk majd: lehetőséget találunk rá, hogy saját magunk fölé emelkedjünk!

Ha valaki a szellemtudomány alapfogalmaival alaposabban is foglalkozott már, egyáltalán nem tartja különösnek, hogy egymástól távol álló időszakok között összefüggéseket

keressünk. Hiszen valóban alapvető meggyőződésünk, hogy az ember lelke mindig újra visszatér, s az őt ért élmények a születés és a halál közötti időben ismételt formában játszódhatnak le. Ezt megfontolva megkérdezhetjük: vajon a mai testeinkben élő lelkek gyakran voltak-e már itt? Nem lehetséges-e, hogy egyszer ott voltak már az ősi Egyiptom földjén, az egyiptomi kultúra korszakában is, nem lehetséges-e, hogy ugyanazok a lelkek élnek ma testeinkben, akik annak idején, a régi Egyiptomban feltekintettek a gigászi méretű piramisokra és a rejtélyes szfinxre?

A kérdésre igennel kell válaszolnunk! A kép újra előttünk áll: lelkeink ma azokat a kultúremlékeket látják viszont, amelyekre régen feltekintettek. Alapjában véve tehát ugyanazokról a lelkekről van szó, akik már annak idején is éltek, majd áthaladtak a későbbi korszakokon és a mi korszakunkban újra megjelentek. Azt is tudjuk azonban, hogy minden életnek megvan a maga gyümölcse. Amin a lélek – élmények és tapasztalatok formájában – egyszer keresztülmegy, az megvan benne, és benne is marad későbbi megtestesüléseiben: vérmérséklet, erők, képességek, hajlamok alakjában jelenik meg újra. Ezek szerint a természet és a korunk által létrehozott dolgok mai szemlélési módjának, felfogásának, világszemléletünknek a gyökerei lenyúlnak egészen Egyiptomba, a piramisok földjére. Szellemi vezetőink annak idején úgy készítettek elő bennünket, hogy ma ilyen módon nézünk bele a fizikai világba. Ezúttal tehát azt szeretnénk nyomon követni, hogy miként kapcsolódnak össze ezek az egymástól távol álló időszakok.

Ha tekintettel akarunk lenni az előadások mélyebb értelmére, még messzebbre kell visszanyúlnunk a Föld fejlődésének múltjába. Tudjuk, hogy a Föld gyakran ment keresztül változásokon; a régi Egyiptomot is más kultúrák előzték meg. Az okkult kutatás eszközeinek felhasználásával azonban még ennél is sokkal távolabbra tekinthetünk vissza: az emberiség fejlődésének azokba a ködbe vesző, előzetes korszakaiba, ahol még teljesen másképpen nézett ki minden, mint ma. Ha tisztánlátás útján követjük az ősi időszakokat, a Föld hatalmas, a vizek erői által okozott katasztrófájához jutunk, amely bolygónk arculatát alapjaiban változtatta meg. Ha pe-

dig még távolabbra nyúlunk vissza, azokba az ősidőkbe érünk, amikor a Föld még teljesen más képet nyújtott – abba a korszakba jutunk, amikor még a felszínen volt a ma Európa és Amerika között vízzel borított terület, amikor a ma az Atlanti-óceán fenekét alkotó talaj még szárazföld volt. Olyan korszakba – Atlantiszba – érünk, ahol lelkeink még mai testüktől teljesen eltérő, másfajta testekben éltek, de amiről talán még a külső tudomány is nyújthat némi ismeretet.

Bár a nagy vízözön következtében az atlantiszi szárazföld elmerült, tudjuk róla, hogy akkoriban még más volt az ember testének alakja, s csak később lett mai formájúvá. De Atlantiszon, a régi testekben is ugyanazok a lelkek éltek, akik most a jelenlegi testekben laknak – a mi lelkeink!

A vízözön azután Atlantisz népeinek belső megmozdulását váltotta ki: nyugatról egy nagy népvándorlás indult el kelet felé. De azok a népek is mi magunk voltunk! Mi magunk vándoroltunk nyugatról – Írországon, Skócián, Hollandián, Franciaországon és Spanyolországon keresztül – kelet felé, benépesítve közben Európát, Ázsiát és Afrika egy részét.

Nem szabad persze azt hinnünk, hogy a nyugatról keletre húzó nagy népvonulat az egymás után érintett területeken, Ázsiában, Európában és Afrikában egyáltalán nem talált emberekre. Akkoriban be volt már népesedve majdnem egész Európa, Afrika északi része és Ázsia nagy része is. Ezek a szárazföld-részek ugyanis nem csak nyugat felől népesedtek be – ott már régebben is telepedtek le népek –, a népvándorlás tehát alapjában véve a már előzetesen is ott élő idegen népekkébe ütközött. Elképzelhetik, hogy ebből adódóan micsoda különös kultúrviszonyok alakultak ki a nyugodtabb idők beköszöntével!

Írország közelében például volt egy olyan terület, ahol a ma már évezredekkel mögöttünk lévő katasztrófa előtt is már régóta a Föld egész népességének legelőrehaladottabb egyedei laktak. Az emberiségnek ez a része azután Európán keresztül – nagy egyéniségek vezetésével – egészen Kis-Ázsia térségéig nyomult előre, s onnan küldte szét kultúrtelepeseit a legkülönbözőbb tájakra. Az Atlantisz utáni kor egyik ilyen telepesekből álló kolóniája azután egy csoportot a mai Indiába küldött, ahol azok egy már kultúrával is rendelkező és ő-

idők óta ott élő népre találtak. A telepések, számbavéve a már meglévő dolgokat, sokezer évvel ezelőtt megalapították az Atlantisz utáni első kultúrát, amelyről a külső dokumentumok alig tudnak mondani valamit is – az írásos emlékek csak évezredekkel későbbi adatokat tartalmaznak. Ezt az igen korai indus kultúrát földöntúli lények vezették, és az úgynevezett „szent risik” alapították. Amit a bölcsességnek a „Védák* könyvé”-nek nevezett gyűjteményében, a régi Védákban megtalálunk, az tulajdonképpen nem más, mint annak az utolsó kicsengése, ami ebből a maga nemében egyedülálló kultúrából megmaradt, s amiről ma már csak nagyon halvány elképzelésünk lehet, hiszen a Védák csak visszfényét tartalmazzák az ősrégi és szent indus kultúrának.

Ezt a kultúrát az Atlantisz utáni második, perzsa kultúra korszaka követte; később innen áramlott szét Zarathusztra* bölcsessége. Mind a két korszak – az ó-indiai és a Zarathusztrával lezáruló perzsa kultúra is – sokáig tartott.

Majd ismét telepések, mégpedig a Nílus vidékére küldött telepések hatására létrejött az a kultúra, amelyet négy nép nevének összefoglalásával jelölhetünk meg: a káldeus-egyiptomi-asszír-babiloni kultúra. Ezt az Atlantisz utáni harmadik kultúrának kell neveznünk, amely egyrészt a káldeus csillagászáttal, Káldea csodálatos csillagbölcsességével, másrészt Egyiptom kultúrájával érte el csúcspontját.

Ezt követően Európa déli részén kibontakozott a negyedik, görög-római kultúrkorszak, amelynek hajnala Homérosz* énekeiben fejeződik ki legteljesebben, s később a görög képzőművészet alkotásaiban, illetve olyan jelentős költői művekben éri el tetőfokát, mint például Aiszkhülosz és Szophoklész* tragédiái. A római birodalom is bele tartozik. A korszak körülbelül Krisztus előtt a 8. században (Kr.e. 747-ben) kezdődött, és Krisztus után a 14-15. századig (1413-ig) tartott.

Körülbelül 1413-ban kezdődött el aztán a jelenlegi, ötödik kultúrkorszak, amelyben ma is benne élünk, s ezt fogja felváltani majd egy hatodik és egy hetedik. A hetedik korszakban új formában, de újra a régi indiai kultúra jelenik meg. Látni fogjuk, hogy létezik egy sajátságos törvény, amely érthetővé teszi az ezeken a korszakokon keresztülvonuló csodálatos erőhatásokat, és látjuk majd a különböző

kultúrkorszakok egymás közötti összefüggését is. Ha először is az első korszakot, az ó-indiai kultúrát nézzük, látjuk majd, hogy az később, a hetedik kultúra folyamán, új formájában ismét felviláglik. E téren egészen rejtélyes erők működnek! Ugyanígy látni fogjuk, hogy a perzsa kultúrának nevezett második kultúrkorszak is visszaköszön majd a hatodik korszakban. Ebben a mi kultúránk hanyatlását követő időben tehát újból feléled majd a Zarathusztra által alapított zoroasztriánus vallás. Előadásaink folyamán továbbá azt is ki fogjuk mutatni, hogy a mi mostani, ötödik kultúrkorszakunkban jelen van az egyiptominak bizonyos fajta újraéléde is. A negyedik, középső korszakhoz viszont sem előre, sem visszafelé tekintve nem találunk hasonlót.

Még valamit szeretnénk hozzáfűzni az eddig elmondottakhoz, hogy érthetőbbé tegyük ezt a titokzatos törvényt. Tudjuk, hogy az ó-indiai kultúrában létezett egy olyan dolog, ami a mai ember humanizmus-tudatát idegenül érinti: az akkor élt embereket besorolták a papok, a harcosok, a kereskedők és a munkások kasztjába. Ez a szigorú elkülönítés mai tudatunk számára idegen dolog, az Atlantisz utáni első kultúra idején azonban nem volt az, sőt mi több, magától értetődőnek számított. Annak idején nem is lehetett volna másképpen: az emberek lelkük különböző mértékű rátermettsége alapján be voltak osztva négy fokozatba. Közben azonban nem érezték a szigornak még az árnyékát sem, hiszen vezetőik soroltak be mindenkit a maga helyére, a vezetőknél pedig akkora tekintélye volt, hogy amit ők elrendeztek, azt az emberek magától értetődőnek és irányadónak tekintették. Úgy tartották, hogy vezetőik – a hét szent risi*, akiket Atlantiszon még maguk az isteni lények tanítottak – képesek meglátni, hogy az egyes embereket melyik helyre kell állítaniuk. Az emberek ilyen úton történő besorolása tehát teljesen természetes dolog volt.

A hetedik kultúrkorszakban ehhez képest az embereknek egy egészen másféle csoportosítása jelenik majd meg. Amíg az első kultúrkorszakban a beosztás a tekintély alapján történt, addig a hetedikben egészen más lesz a helyzet: az emberek a szakszerűség szerint csoportosulnak majd. Hasonló dologra találunk a hangyáknál, akik olyan államot alkotnak,

amit sem csodálatos felépítése tekintetében, sem a viszonylag hallatlan feladatok megoldására szolgáló képességüket illetően nem ér utól egyetlen, emberekből álló állam sem. Holott a hangyák is a mai ember előtt annyira idegen kasztrendszert képviselik – a bolyban minden egyes hangyának részleges feladat jut csupán.

Akármit is gondolnak ma még az emberek, idővel belátják majd, hogy az emberiség üdve a szakosított beosztásban van, és lehetőséget találnak majd rá, hogy egyenlő jogaik legyenek akár annak ellenére is, hogyha mondjuk „csak” a munkások csoportjába tartoznak. Csodálatos harmóniának tűnik majd ekkor az emberek társulása! A jövő évkönyveiben láthatjuk is majd ezeket a dolgokat. Ahogyan pedig a régi India bizonyos jellegzetességei újra meg fognak jelenni a hetedik kultúrkorszakban, úgy jelennek meg újra mai, ötödik kultúrkorszakunkban is a harmadik sajátos vonásai.

De szorítkozzunk most csak a szorosan témánkhoz tartozó dolgokra, hiszen akkor is hatalmas területet tekintünk át, ha eleinte csak a gigantikus piramisokat, a rejtélyes szfinxet vesszük szemügyre közelebről. Látjuk majd, hogy azok a lelkek, akik annak idején az ó-indiai emberekhez tartoztak, testet öltöttek az egyiptomi emberek alakjában is, sőt, megtestesülnek ma is. Ha pedig erre az általános jellegzetességre vonatkozóan kissé a részletekbe is belebocsátkozunk, elsősorban két jelenségre kell majd feltűnnie, amelyek rámutatnak, hogyan követhetjük az egyiptomi és a mai kultúrát összekötő titokzatos szálakat a földöntúli összefüggések között. A különböző időszakokban már láttuk az ismétlődés törvényét. Ha viszont a szellemi régiókban követjük majd a szálakat, még az eddigieknél is végtelenül fontosabb dolognak fog látszani. Nézzünk erre egy példát. Mindnyájan ismerjük a mélyesen mély jelentőségű képet, egyszer már biztosan mindnyájunk lelke elé tárult – Raffaello* híres képére, a sixtusi Madonnára gondolok – amely nem véletlen, hogy különböző körülmények láncolata folytán éppen nálunk, Közép-Németországban található. Valóban nagyon sok ember találkozott már vele, számtalan sok reprodukciója közül legalább egyet szinte mindenki látott már. Bizonyára megcsodálták az alak egésze föl és köré kiáradó tisztaságot,

talán az Anya arckifejezéséből, alakjából, sajátságos lebegéséből is megsejtettek már valamit, sőt, talán megéreztek valamit a Gyermekek szemének mélységes kifejezéséből is. Érzésük azonban még mélyebbre hatol – s ezzel az egész képet még megfoghatóbbá, még érthetőbbé teszi –, ha körös-körül szemügyre vesszük a felhő-alakzatokat is: számtalan angyalfejecske kandikál ki belőlük. Tudom, veszélyes dolog ezt ki mondani, de ha valaki az Anya karján ülő Gyermekeket és mögöttük az angyal-fejecskék összességéből álló felhőket nagyon elmélyülten és komolyan nézi, olyan képzetet támad, hogy ez a gyermek nem természetes úton jött a világra, ez a gyermek a mellette, a felhők között lebegő angyalok egyike! A Jézus-gyermek maga is felhő-alak, mintha a felhők közül az egyik angyalka az Anya karjára repült volna; felhő-alak, csak sűrűbb lett. Nos, a képpel kapcsolatban éppen az ilyen fajta érzület lenne az egészséges. Ha életteljessé tesszük magunkban ezt az érzésszerű tartalmat, kitágul a látókörünk, és megszabadítja magát a lét természetes összefüggéseire korlátozott, bizonyos tekintetben szűklátókörű felfogástól. Látókörünk éppen az ilyen képekből kiindulva tágulhat ki annyira, hogy észrevegyük: mindazt, aminek ma a jelenlegi törvényszerűségek értelmében kell történnie, egykor másképpen is végbemehetett. Beláthatjuk, hogy a nemzésnek egykor lehetett valamilyen más, nem a nemeken alapuló fajtája is. Röviden: az egészséges érzület hatására ebben a képben az emberi dolgok és a szellemi erők mélységes összefüggéseit pillanthatjuk meg!

Ha visszafordítjuk tekintetünket a Madonnáról a régebbi, egyiptomi korok felé, ott egy teljesen hasonló képpel találkozunk. Az egyiptomiaknak Íziszük volt, istenalakjuk, akihez a következő szavak fűződtek: „Én vagyok, ami volt, van és lesz, fátylamat halandó még soha nem lebbentette fel.”

Ízisz alakjában sűrűn lefátyolozott, mélységes titok nyilvánul meg. A régi egyiptomiak tudatában alakja mindig a Hórusz-gyermekkel együtt jelent meg, ahogyan a mi tudatunkban a Madonna képe is mindig a Jézus-gyermekkel együtt jelenik meg. Ha tehát ma a Madonnára tekintünk, érzületünkben újra visszaemlékezünk arra a tényre, hogy egykor megmutatták nekünk Íziszt, aki az örökkévalóságot

hordja magában. Mélységes titkokat kell meglátnunk Íziszben, olyan titkokat, amelyeknek az alapja, oka a szellemi világban van. A Madonna tulajdonképpen Íziszre történő emlékezés, képében Ízisz jelenik meg újra. Kettejük, illetve az egyiptomi és a mai kultúra közti földöntúli összefüggés mélységes titkát érzéseink útján kell felismernünk.

De megemlíthetünk ma még egy másik összefüggést is. Emlékezzünk rá, hogyan kezelték az egyiptomiak halottait, hogyan mumifikálták őket, hogyan helyeztek súlyt arra, hogy a külső fizikai forma hosszú ideig konzerválódjon. Tudjuk, hogy a sírokat a külső alakjukat megtartó múmiákkal töltötték meg, ráadásul az elhunytak mellé – emlékeztetőül az eltöltött fizikai életre – bizonyos, a fizikai lét követelményeinek megfelelő eszközöket, egykor birtokukban lévő tárgyakat is helyeztek. A fizikai lét folyamán az ember birtokában lévő dolgoknak tehát meg kellett maradniuk – az egyiptomi ember így kötötte hozzá halottait a fizikai síkhoz. Ez a szokás pedig egyre jobban kialakult és elterjedt, az egyiptomi kultúra jellemzőjévé vált. A lélek számára azonban nem következmények nélkül való az ilyesmi. Gondoljunk csak arra, hogy lelkeink egykor egyiptomi testekben éltek! Ebből nyilvánvalóan következik, hogy lelkeink egykor olyan testekben születtek le a Földre, amelyekből később múmia lett. Korábban elhangzott fejtegetéseinkből azonban azt is tudni lehet, hogy ha az ember halála után megszabadul a fizikai testétől és az étertestétől, tudata másfajta állapotba kerül ugyan, de lelke semmiképpen sem tudattalanul él tovább az asztrális világban. A szellemi világokból le tud tekinteni a Földre, még ha oda nem is tud feltekinteni. Így azután nem mindegy, hogy halála után egy múmiává konzerválódott, elégett vagy elrohadt testre pillantott vissza az asztrális világból. Következésképpen ugyanis meghatározott összefüggések jönnek létre; ezekről még majd részletesen szólnunk.

Mivel a testek a régi Egyiptomban hosszú időszakon keresztül konzervált formában maradtak meg, a lelkek a halált követő közbülső időszakban egy teljesen meghatározott élményen mentek keresztül. Ha letekintettek a fizikai Földre, tudták, hogy melyik az ő testük, szinte oda voltak kötve fizikai

testükhöz, annak alakja előttük állt, s mivel a lélek a halál után is képes a benyomások felvételére, testük fontossá vált a számukra. A mumifikált testük okozta benyomások mélyen beléjük vésődtek, a lelkek e hatások alatt formálódtak meg, s haladtak keresztül megtestesüléseken a görög-római, illetve a mi, ötödik kultúrkorszakunk folyamán is. Ezek a lelkek ma a mi testeinkben élnek! Egyáltalán nem lényegtelen dolog tehát, és nem maradt hatástalan ránk nézve, hogy a lélek a halál után is látta a mumifikált testet, és hogy mumifikálása miatt a szellemi világból is a testére irányította figyelmét. Ennek köszönhető ugyanis, hogy teste szimpatikussá vált számára; ez pedig ma, az ötödik kultúrkorszakban úgy nyilvánul meg, hogy a lelkek erősen hajlanak rá, hogy a külsődleges fizikai életre nagy súlyt helyezzenek. Mindaz tehát, amit ma „az anyagi világtól való függő viszonyunk”-nak nevezünk, annak a gyümölcse, hogy a lelkek annak idején a szellemi világból letekintettek saját porhüvelyükre. Így tanulta meg az ember megszeretni az anyagi világot, emiatt hajtogatják ma annyit, hogy csak a fizikai, a születés és a halál közötti test a fontos. Az ilyen fajta szemléletek nem a semmiből jönnek létre. Ezzel persze semmiféle kritikát nem akarunk gyakorolni a múmia-kultusz fölött, csupán rá kívánunk mutatni az újra visszatérő lélek megtestesüléseivel összefüggő törvényszerűségekre. Az emberek egyáltalán nem lennének megelégedve további fejlődésükkel, ha egykoron nem tekintettek volna le múmiáikra. Ha ugyanis Egyiptomban nem lett volna múmia-kultusz, ma minden érdeklődését elveszítené az ember a fizikai világ iránt, az nem is érdekelné. Mindennek meghatározott módon kellett tehát történnie ahhoz, hogy mára felébredjen a fizikai világ iránt a jogos, korszerű érdeklődés. Az egyiptomiak haláluk után mumifikálták a testeket; ennek a következménye az, hogy az ember ma úgy rendezte be saját világát, hogy olyanak lássa, amilyenek. Hiszen a beavatottak befolyása alatt állt az a kultúráramlat is! Abban a korban is magasztos individualitások vezették az emberiséget, akik mindig a megfelelő, helyes dolgok végrehajtására adtak parancsot, nem pedig csak egyszerűen gondoltak egy nagyot, és mumifikálták a holttesteket. Ezek a beavatottak a tekintélyükkel hatottak. A beavatás iskoláiban tudták, hogy a mi

korszakunk majd összefügg az övékkel, a harmadik kultúrkorszakkal – ezek a rejtélyes kapcsolatok akkoriban a papok lelki szemei előtt lebegtek, és éppen amiatt rendelték el a testek mumifikálását, hogy a lelkek felvegyék majd magukba azt az érzületet, amely a külső, a fizikai világból kiindulva kutat a szellemi tapasztalások után.

Az ilyen fajta összefüggéseknek ezzel a másik példájával remélhetőleg sikerült érzékeltetni, hogy miként vezette a világot a bölcsesség. Az ősi Egyiptomban átélt élményeink eredménye, hogy az emberek úgy gondolkodnak, ahogyan ma teszik. Ezzel, még ha csak érintőlegesen is, de belepillantottunk a kultúráramlatokban megnyilvánuló mélységes titkokba. A Madonnával mint Íziszre történő visszaemlékezésel vagy a mumifikálással kapcsolatban ugyan éppen hogy csak érintettük a valóságos szellemi összefüggéseket, de az elkövetkező napokban majd még a mélyére világítunk ezeknek a kapcsolatoknak, és akkor nem csak magát a külső formát öltött dolgot vizsgáljuk meg, hanem az okát is annak, hogy egy-egy bizonyos dolog miért jelent meg egyáltalán külső formában.

A külső, a látható élet a születés és a halál között zajlik le. Halála után az ember fizikai életénél sokkal hosszabb életet él, amelyet kámalóknak, tisztítóútnak vagy a szellemi világban átélt élményeknek nevezünk. Ezek korántsem olyan egyhangúak, mint az itteni, a fizikai világban átélt élmények! Felmerülhet a kérdés, hogy mit is éltünk át mint egyiptomiak a másik világban. Ha végigsiklik tekintetünk a piramisokon, ha ránézünk a szfinxre, látjuk, hogy mennyire másképpen zajlott az akkori élet, lelkeink mennyire más módon éltek annak idején, születésük és haláluk között! Értelme sem lenne összehasonlítani mai életünkkel. Ráadásul a külsődleges, látható élményeknél még sokkal változatosabbak a halál és az újabb születés közé eső élmények! Akkor, az egyiptomi kultúrkorszakban teljesen mást élt át a lélek, mint a görög világban, Nagy Károly* idején, vagy akár korunkban. A másik, a szellemi világban is van fejlődés, és amit az ember halála és újabb születése között ma átél, az teljesen eltér attól, amit a régi egyiptomi élt át, ha halálával levetette külső, látható alakját. Ahogyan a mumifikálás a maga sajátossága szerint

alakult tovább úgy, hogy a mai érzület, a mai gondolkodás oka lett, ahogyan a külsődleges, a látható élet megismétlődik, és a harmadik kultúrkorszakból átnyúlik az ötödikbe, ugyanúgy folytatódik tovább a fejlődés a halál és az újabb születés közlé eső titokzatos élet folyamán is. Újabb rejtélyes összefüggésre bukkanunk majd, ha ezt is megtárgyaljuk. Akkor már megfelelő alapunk lesz ahhoz, hogy megérthessük, mi él bennünk a régebbi korok gyümölcseként.

Mindenesetre a következő előadások során a Föld fejlődésének mélyen elrejtett rétegeibe jutunk. Az egyiptomiak építményei, a káldeusok gondolatai és mai élményeink között fennálló kapcsolatainkat a maguk teljes valóságában éppen ezen az úton ismerjük majd meg. Látni fogjuk, hogy a minket körülvevő, a környezetünkben bennünket érdeklő dolgokban tűnik fel újra mindaz, amin egykor munkálkodtunk. Felvilágosításokat kapunk majd ezekkel az összefüggésekkel kapcsolatban, fizikai és szellemi értelemben egyaránt. Közben pedig megmutatjuk, hogyan halad előre a fejlődés, és hogyan alkot a negyedik egy egészen csodálatos láncszemet a harmadik és az ötödik kultúrkorszak között. Lelkünk pedig felemelkedik majd a világ jelentőséggel teljes összefüggéseivel, aminek az lesz a gyümölcse, hogy megértjük a bennünk élő dolgokat!

A KOZMIKUS TÖRTÉNESEK TÜKRÖZŐDÉSE AZ EMBEREK VALLÁSOS SZEMLÉLETÉBEN

Tegnap megpróbáltunk az úgynevezett Atlantisz utáni korszakok életkörülményei között fennálló bizonyos összefüggéseket szemünk előtt elvonultatni, köztük néhány olyan összefüggést is, amelyek a szellemi világ körülményeire vonatkoznak. Láttuk, hogyan ismétlődik meg majd a hetedik kultúrkorszak folyamán ennek a nagy időszaknak az első, óindiai korszaka, hogyan ismétlődik meg a hatodik kultúrkorszak folyamán a perzsa kultúrkorszak, illetve hogyan ismétlődik meg az ötödik kultúrkorszak folyamán, saját életünkben és sorsunkban az egyiptomi korszak, amivel az elkövetkező napokban foglalkozunk majd részletesen. Azt is elmondtuk továbbá, mégpedig a negyedik kultúrkorszakról, a rómaiak és a görögök koráról, hogy kiváltságos helyzete volt, mert semmiféle ismétlődést nem élt át. Vázlatosan utaltunk tehát a hatalmas vízözön következtében tönkrement Atlantisz időszakát követő, Atlantisz utáni kor kultúrái között fennálló titokzatos összefüggésekre. De elpusztul majd az Atlantiszt követő kor is – az Atlantisz utáni, vagyis az ötödik nagy időszak végén bekövetkező katasztrófa hatása az Atlantisz végén lezajlott katasztrófához lesz hasonló. Az ötödik nagy időszak hetedik kultúrkorszakának a mindenki mindenkivel szemben vívott harca vet majd véget. Bizonyos ismétlődések, amelyek – ha majd pontosan követjük őket –

egészen lelki életünk legmélyére világítanak bele, érdekes összefüggésekre mutatnak majd rá ez ügyben.

Ehhez azonban ma még más ismétlődéseket kell lelki szemünk elé vetítenünk, hogy megteremtsük magunknak a kelő alapokat. Nagyon messze a magasba, Földünk keletkezésére kell ma irányítanunk tekintetünket, hogy meglássuk, mennyire intimen kell érdeklődnünk az egészen távoli látóhatár iránt.

Hangozzék el még rögtön az elején az intelem: az ismétlések nem sematikusak! Ha az okkult területeken olyan ismétlődésekről van szó, hogy például az első kultúrkorszak megismétlődik majd a hetedik folyamán, a harmadik az ötödik folyamán stb., könnyen megmozdul az ember fantáziája, és kombinációs készségével igen hajlamos arra, hogy hasonló sémákat keressen más kapcsolatok számára is. A teozófiához tartozó könyvekben éppen ebből adódóan nem egy helytelen megállapítást találunk, mert a szerzők azt hiszik, hogy a sematikus ismétlődés lehetséges. Szigorúan figyelmeztetnünk kell tehát mindenkit, hogy ne tartsa fontosnak az effajta kombinálásokat! Csakis a szemlélet, a szellemi úton való szemlélés lehet döntő, különben rossz útra térünk. Logikával megérthető ugyan mindaz, amit a szellemi világokból elolvashatunk, de csak a logika segítségével nem találhatók meg. Úgy élhetjük csak át, ha tapasztaljuk!

Ha szorosabb értelemben is meg akarjuk érteni a kultúrkorszakokat, úgy kell áttekintő képet alkotnunk a Föld létrejöttéről, ahogyan a folyamat feltárul a tisztánlátó szeméi előtt, aki az ősi, távoli múlt eseményeire rá tudja irányítani tekintetét. Ha a Föld keletkezésének folyamán belül visszatekintünk a régmúlt időkre, elmondhatjuk, hogy planétánk nem volt mindig olyan, mint napjainkban. Nem volt még szilárd talaja, az ásványvilág sem olyan volt, mint ma, nem hordott a hátán olyan növényeket és állatokat, és nem volt még az embernek sem olyan húsból való teste és csontrendszere, mint a mai. Ezek a dolgok mind csak később alakultak ki. Minél távolabbra tekintünk vissza, annál közelebb jutunk egy olyan állapothoz, amelyet valamilyen ködszerű, finom, éterikus felhőnek látnánk csupán, ha a világűr távolából szemlélhetnénk. Ez a képződmény azonban sokkal nagyobb lenne

mai Földünknel: a Naprendszer legkülső bolygójáig érne, sőt, még azon is túl. Ez a nagy kiterjedésű ködtömeg ugyanis egykor ezt az egész térséget magában foglalta, hiszen nemcsak az volt benne, amiből a Föld alakult ki, hanem az is, amiből az összes többi bolygó – maga a Nap is – keletkezett.* Ha pedig ezt a ködtömeget alaposabban is megvizsgálhatnánk – feltéve persze, hogy egyáltalán a közelébe tudnánk férközni –, csupa kis éterikus pontocskákból összetevődött dolognak látnánk. Ha messziről nézzük a szúnyoghadat, felhőnek látjuk, közelről azonban meglátjuk benne a sok-sok kis állatot. Annak idején, az ősrégi múltban körülbelül így nézhetett ki a Föld-tömeg – akkortájt még csak éterikus állapotáig sűrűsödött, tehát nem volt még anyagi jellegű a mai értelemben véve. Ha mindenáron ahhoz ragaszkodnánk, hogy mai emberi szemmel nézzük ezeket a kis pontokat, akkor sem láthatnánk őket úgy, ahogyan egy tisztánlátó, aki visszatekintve ma is ugyanazt látja. Leginkább talán egy hasonlaltal lehetne rávilágítani, hogy miről is van szó. Nézzünk meg egy vadrózsa magot, egy teljesen érett magszemet. Mit látunk? Apró testecskét, amiről – ha nem tanultuk meg, hogy a vadrózsa maga milyen – sohasem találnánk ki, hogy éppen vadrózsa nőhet ki belőle. Pusztán a mag alakjából még sohasem találnánk ki. Viszont a következőket élheti át az, akinek van már bizonyos fokú tisztánlátó képessége: tisztánlátó tekintete előtt fokozatosan eltűnik a magocska, és megjelenik helyette egy csak szellemi úton megtekinthető, virághoz hasonló alakzat. Ez az alakzat a magocskából később kifejlődő növény ősképe. De téved, aki azt hiszi, hogy az őskép azonos a magocskának megfelelő növénnyel! A belső áramlásokkal és bonyolult belső alakulásokkal teli, csodálatos fényalakzatnak, amit a tisztánlátó megtekinthet a magban, annak a később kifejlődő növény az árnyéka csupán. Jegyezzük meg, rögzítsük ezt a képet, amilyennek a tisztánlátó a növény ősképét látja, és térjünk vissza ősföldünkhöz, az egyes éterikus pontocskákhöz. Ha a tisztánlátó az őanyag egyik éterikus porszemével ugyanúgy találkozna, mint a példának felhozott előző esetben a rózsamaggal, akkor az éterikus porszeméből egy addig abban rejtőzködő, abban szendergő pompás alakzat növekedne ki előtte – ahhoz hasonlóan, ahogyan a magból is kibonta-

kozott egy fényalakulat. De vajon mi is ez az alakzat, amit az Ős-Földnek erre az atomjára visszatekintve a tisztánlátó észlel? Mi növekszik ki előtte az űsatomból? Az ember mai alakjának ősképe, még ha az ugyanúgy különbözik is a fizikai ember alakjától, ahogyan a növény ősképe is különbözik a kézfelfogható növénytől. Egykor tehát az emberalak szellemileg az éterikus porszemcsékben szunnyadt, és a Föld egész fejlődésére szükség volt ahhoz, hogy mindaz, ami nyugvó állapotban megvolt már bennünk, a mai emberről fejlődjen. Nagyon-nagyon sok mindenre szükség volt még ehhez, ahogyan sok mindenre szüksége van a magszemeknek is, hogy növényekké fejlődjenek: el kell vetni őket a földbe, és a Napnak is le kell rájuk küldenie sugarait. De fokozatosan megértjük majd, hogy miképpen lett az ősképből ember, ha tisztázzuk, hogy a közben eltelt idő alatt mi minden történt.

A távoli múltban az összes bolygó össze volt még kapcsolódva az Ős-Földdel. Most azonban mégis csak a minket ma is különösen érdeklő Napot, Holdat és Földet szeretnénk tárgyalni. Akkoriban tehát együtt volt még a Nap, a Hold és a Föld, nem álltak még önmagukban véve külön-külön. Ha most mint valami pépet, összekevernénk egy kozmosz nagyságú katlanban ezt a három tömeget és elegyüket égitestnek képzelnénk, megkapnánk, hogy ősi, őseredeti állapotában milyen volt a Föld: Nap-Hold-Föld együttese volt. Természetesen az ember csak szellemi állapotban élhetett rajta ebben az időben, hiszen a Földdel az is össze volt kapcsolódva, amiből a mai Nap lett, sőt még hosszú-hosszú ideig együtt is maradt a Nap és a Hold a Föld-égitestben, az összes hozzájuk tartozó erőkkkel és lényekkel együtt. Ezekben az időkben tehát az ember még csak szellemileg volt még űsatombjában. A helyzet csak akkor változott meg, amikor egy nagyon fontos esemény következett be a világ fejlődésében: a Napból önálló égitest lett; leválasztotta magát és hátrahagyta a Hold és a Föld együttesét. Ettől kezdve a korábbi egységet már kettősségnek, két külön égitestnek látjuk: az egyik a Nap, a másik pedig a Hold és a Föld együttesen. Miért történt ez így?

Természetesen mindennek mély értelme van, megérteni azonban majd csak akkor fogjuk ezeket a történéseket, ha visszafelé tekintve felismerjük, hogy akkoriban nem csak

emberek éltek a Földön: még más, szellemi természetű lények* is hozzájuk kapcsolódtak, akik fizikai szemmel ugyan nem voltak észlelhetők, de mégis jelen voltak, ugyanannyira valóságosan, mint az emberek és a többi fizikai lény. Világunkhoz kapcsolódtak, a Föld körzetében éltek például azok a lények is, akiknek a keresztények ezoterikus iskoláiban „angoloi” volt a nevük, akiket „angyalok”-nak hívtak. Az angyalokat leginkább úgy tudjuk elképzelni, ha meggondoljuk, hogy a fejlődésnek azon a fokán állnak, ahová az ember majd csak a földfejlődés végén érkezik el. Az angyalok már ma olyanok, amilyen az ember majd csak akkor lesz, ha már elérte földi fejlődésének végcélját. Még magasabb fokon állnak az „arkangyalok”, akiknek „archangoloi” volt a nevük. Akkor pillanthatjuk meg őket, „a tűz-szellemeket”, ha szellemi tekintetünket egy egész nép közös ügyére fordítjuk. Az arkangyaloknak nevezett lények irányítják ugyanis a népeket önmagukban összefogó közös ügyeket. A szellemi lények egyik még magasabb rangú fajtáinak „archai” a neve – „őskezdetek”-nek vagy „a személyiség szellemei”-nek is nevezzük őket. Úgy találunk rájuk, hogy egész korszakokat pásztázunk végig szellemi tekintetünkkel, sok-sok népet egyidejűleg, összes kapcsolataikkal és ellentéteikkel, vagyis ha kikutatjuk és megvizsgáljuk mindazt, amit egy szóval „korszellem”-nek hívnak. Ilyen magasabb lények – archai vagy őскеzdetek – irányítják, ösztönzik például saját korszakunkat is. Vannak azután még náluk is magasabbrendű lények, például akiket a keresztény ezoterikus iskolákban „exusiai”-nak neveztek, s akiket mi „hatalmasságok”-nak vagy „a forma szellemei”-nek hívunk. Földünkkel tehát számtalan lény áll összeköttetésben, mintegy lépcsőzetes alakzatban csatlakozva az emberhez.

Ha az ásványtól indulunk ki, felfelé haladva előbb a növényhez, majd a növénytől az állathoz és végül az állattól az emberhez érünk. Közöttük az ember a legmagasabb rendű mint fizikai lény, de rajtunk kívül jelen van, közöttünk van, áthat bennünket a többi lény is. A Föld fejlődésének kezdetén – most éppen arról beszélünk –, amikor az örökkévalóság öléből felmerült a Föld, és szinte ősköd volt még, ezek a lények már akkor is mind összeköttetésben álltak az ember-

rel, a tisztánlátó tehát tapasztalhatta volna, hogy az ember ösképét egyidejűleg még más entitások is áthatják, köztük azok a szellemi lények, amelyek még az előbb említetteknel is magasabbrendűek – az „erők” (dynameos), az „uraságok” (kyriotetes), továbbá a „trónok” (thronoi), a „kerubok” (cherubim) és a „szeráfok” (seraphim). Ezek a lények mindnyájan bensőséges kapcsolatban voltak tehát a bizonyos hatalmas kiterjedésű éterikus porral, még ha ők maguk a fejlődés különböző fokozatain álltak is. Voltak köztük annyira fenségesek és magasztosak, hogy az embernek ma szinte sejtelve sem lehet róluk, de voltak köztük olyanok is, akik még ma is közel állnak hozzánk. Mivel ezek a lények különböző fokokon álltak, nem fejlődhettek ugyanúgy, mint az ember – más lakóhelyeket kellett teremteni a számukra. A magasabbrendű lények között olyanok is voltak, akik nagyon sokat vesztek volna, ha összeköttetésük megmarad az alacsonyabbrendűekkel. Éppen ezért elkülönítették magukat – kivonták az ösködből a finomabb szubsztanciákat, és a Napon alakították ki maguknak lakóhelyet. A Napon alakították ki saját „mennországukat”; fejlődésük helyes ütemét ott találták meg. Ha a Földön hátrahagyott, csökkentebb értékű anyagok között maradtak volna, nem fejlődhettek volna, nem haladhattak volna előre miattunk. Ez az akadály ólom-súllyal nehezedett volna fejlődésükre.

Láthatjuk, hogy mindannak, ami anyagi vonatkozásban történik – mint például az anyagok szétválásának –, nem csupán fizikai okai vannak, hanem szellemiek is. Sőt, az anyagok kifejezetten fejlődésük számára lakóhelyet kereső szellemi lények ereje következtében válnak szét, miközben ezek a lények felépítik „házaikat” a kozmoszban. Kimondhatjuk tehát, hogy a fizikai történéseknek mindig szellemi természetű okai vannak!

Az ember tehát a Föld-Holdon maradt, s vele együtt a legalacsonyabb hierarchia lényei, az angyalok és az arkangyalok, továbbá az embernél alacsonyabb fokon álló lények. Azok közül, akik már eléggé érettekké váltak arra, hogy átvándoroljanak a Napra, csak egyetlen hatalmas lény áldozta fel magát és maradt együtt a Föld-Holddal. Ő az, akit később „Jahvé”-nak vagy „Jehová”-nak neveztek. Valójában ő is meg-

érett már rá, hogy átköltözzön a többiekkel együtt, de áldozathból elhagyta a Napot, s a Föld-Holdon maradt, hogy onnan irányítsa annak további fejlődését.

Két lakóhelyet látunk tehát: az egyik a Nap, ahol a legmagasztosabb lények élnek egy különlegesen fejlett lény irányítása alatt – akit például a gnosztikusok „pleroma” (teljeség) néven próbáltak meg elképzelni; a másik pedig a Föld-Hold, ami Jahve vezetése alatt áll. A „pleromá”-t a Nap kormányzójának foghatjuk fel. Fokozott hangsúllyal kívánjuk leszögezni, hogy a hátrahagyott Föld-Holdból a Nappal együtt kivonultak a legnemesebb, legmagasztosabb szellemek, de maga a Hold még nem vált le a Földről, benne volt még a Földben.

Hogyan érezhetjük át a Nap és a Föld elszakadásának kozmikus folyamatát? Elsősorban azt kell tudatosítanunk, hogy a Földdel előzőleg kapcsolatban lévő Nap a legdicsebb, a legtisztább dolog, a Nap lakói a legmagasztosabb lények, vele ellentétben a most kialakult Föld-Holddal, amely jóval alacsonyabbrendű. Akkoriban még a mai Földünknel is alacsonyabbrendű állapotok uralkodtak rajta. Amikor azonban a Föld elvált a Holdtól és vele együtt a Hold durvább anyagaitól is, amelyek az ember fejlődését akadályozták volna, újra magasabb fokra jutott. A Földnek tehát ki kellett vetnie magából a Holdat.

Ezt megelőzően a Föld nagyon sötét, borzalmakkal teli korszakot élt át. A nemes fejlődés lehetősége birtokában volt ugyan, de gonosz, nagyon gonosz hatalmak, alattomos erők hatása alá került, és az ember csak úgy juthatott tovább, hogy a Föld a Holddal együtt kihelyezte magából a lét legrosszabb feltételeit.

Át kell éreznünk, hogy ekkor a fény, a magasztosság, a Nap pricipiuma állt szemben a sötétségével, a Holdéval. Ha most az akkoriban kivonult Napot a tisztánlátók módján látnánk, nemcsak a rajta lakni kívánó lényeket látnánk, hanem még valami mást is észlelnénk rajta. A Nap képében kivonuló égitest nemcsak szellemi lények láncolatának, koszorújának mutatkozna meg, és nem is éterikus alakban észlelnénk – mert akkoriban az éterikus alak még a durvább dolgok közé tartozott –, hanem bizonyos fajta asztrális alakzatnak látnánk, hatalmas

fényaurának. Óriási, a világűrt bevilágító aurát látnánk, és éreznénk, hogy ez magának a fénynek a princípiuma. Úgy lát-nánk, mintha a Föld hirtelen megsűrűsödött volna – mivel ki- engedte magából ezt a fényt –, még ha nem is öltött rögtön szilárd ásványi formát. Ebben az időben a jó és a gonosz, a vi- lágosság és a sötétség álltak szemben egymással.

Vizsgáljuk meg most, hogy a Hold kivetése előtt hogyan nézett ki a Föld. Teljesen téves lenne elképzelésünk, ha azt hinnénk, hogy olyan volt, mint ma! Az akkori Föld magja egy tüzes, fortyogó tömeg volt. A mag tűzből állónak látsza- na, de hatalmas víz-erők vették körül – nem olyanok, mint a mai vizek, hiszen folyékony alakban benne voltak még a fé- mek is, és mindebben benne volt az ember, persze a maitól teljesen eltérő alakban.

A Hold kiválása idején a Földön egyáltalán nem volt leve- gő. Az akkor rajta tartózkodó lényeknek egyáltalán nem volt szükségük levegőre, egészen más volt a légzőrendszerük. Az emberből bizonyos fajta hal- vagy hüllőféle lett, egészen lágy, folyós anyagból állt. Nem levegőt szívott magába, ha- nem azt, amit az őt környező „víz” tartalmazott. Nos, nagy- jából ilyen látványt nyújtott akkoriban a Föld, ami tehát a mai Földnél még alacsonyabb fokon állt.

Ezekkel az időszakokkal kapcsolatban azt kell átéreznünk tehát, hogy mindennek úgy kellett történnie, ahogyan azt le- írtuk, hiszen ha a Nap és a Hold nem vált volna el a Földtől, akkor sohasem találhatta volna meg az ember a fejlődéséhez szükséges ütemet és eszközt. Ha a Nap benne maradt volna a Földben, minden túl gyorsan haladt volna, viszont túl las- san, ha együtt maradt volna a ma már a Holdon tevékenyke- dő erőkkel. Amikor a Hold hatalmas katasztrófák közepette kivonult a Földből, fokozatos előkészületek történtek arra az állapotra, amelyet a levegőburoknak a folyadékoktól történő elválásának nevezhetnénk. Akkoriban ugyanis – mint azt már említettük – egyáltalán nem volt még olyan levegő, mint a mai, az akkortájt lehetséges mindenféle gőz is benne volt még. Ami ezidőtájt fokozatosan előkészült, az azonban nem volt egyéb, mint bizonyos fajta és bizonyos fokú lehetősé- g, hogy ma emberekké válhassunk. Erről majd még bőveb- ben is lesz szó.

Az embereket tehát a körülmények három fajtája köze- pette ismertük meg. Először azok között a körülmények kö- zött, amikor együtt élt a Föld-Nap-Holddal, és ezen az egysé- ges égitesten vele élt az összes magasabbrendű lény is. Leír- tuk az ellentétet, a Nap és a Föld-Hold ellentétét: a Nap óriá- si, hatalmas fényaura volt a térben, sugárzó glóriája közepet- te ragyogott; a Föld-Hold viszont együtt maradt az összes kellemetlen, az emberben meglévő nemesebb elemeket is magukhoz lehúzó erőkkel. Így jött létre a kettétagoltság. Ez- után pedig a hármas tagolódás következett: a Nap az maradt, ami volt, a Föld azonban elvált a Holdtól – kikerültek belőle a durvább anyagok, de az ember a Földön maradt. Ha szem- ügyre vesszük ezt a harmadik korszakot, háromszoros, hár- mas princípiumnak érezzük ezeket az erőket. Honnan jön- nek ezek az erők? – kérdezzük. Az első korszak alatt az em- ber még össze volt kötve a Nap magasabbrendű erőivel. A második korszak folyamán kifejlődött erők azután a Holddal együtt eltávoztak a Földről. Ezt szinte megváltásnak érezte az ember, egyúttal azonban visszaemlékezett még az első korszakra is, amikor még egy volt a Nap-beli lényekkel. Meg- ismerte a vágyakozást, kitagadott fiúnak érezte magát. A Nap és a Hold eltávolítását előidéző erők következtében az ember a Nap és a Hold fiának érezte magát.

Így fejlődött a Földgolyó, az egységes állapottól kezdve a kettéváláson keresztül a Nap, a Föld és a Hold hármasságáig.

A Hold kiválását lemúriai korszaknak nevezzük, amit ha- talmas tűzkatasztrófák zártak le. Az embernek ebben az idő- szakban nyílt először alkalm a fejlődésre. A Földön ekkor alakultak ki fokozatosan azok az állapotok, amelyek előidéz- hettek olyan körülményeket, amilyenek azután a régi Atlan- tiszon alakultak ki. A víztömegekből kezdeti állapotukban kiemelkedtek az első szárazföldek. A Hold kiválása után per- sze még hosszú időszaknak kellett eltelnie, mire ez megtör- tént. De a Föld mégiscsak a Hold kiválása következtében fej- lődhetett így. Az ember Atlantiszon is teljesen más volt még,

mint ma – ezt később még érintjük majd –, de az atlantiszi időszak folyamán már odáig jutott, hogy lágy, szinte úszva lebegő tömeg volt, helyét változtatta, és életet vitt a légkörbe. Csontrendszere azonban csak lassan, fokozatosan alakult ki. Csak az atlantiszi korszak közepére jutott el odáig, hogy alakja valamennyire is hasonlítani kezdett mai alakjára. Atlantiszon azonban még tisztánlátó tudata volt, szemben mai tudatával, ami csak a sokkal később beköszöntő korszakok során fejlődött ki.

Ha meg akarjuk érteni az atlantiszi embereket, ezt a fajta bizonyos tisztánlátó tudatot kell elképzelnünk. Leghelyesebb, ha mai tudatunkkal vetjük össze. Az ember ma reggeltől estig érzékszervei útján észleli a világot. A felvett benyomások érzékszervei tevékenységén – látásán, hallásán stb. – keresztül érkeznek hozzá. Az érzékelhető világ azonban látásból a tudattalanság tengerébe merül alá számára, mihelyst beköszönt az éj. Az okkultisták számára azonban valójában ez sem tudat nélküli állapot, hanem a tudatnak csak egy alacsonyabb fokú állapota. Ma az embernek kettős tudata van: világos nappali tudata, és úgynevezett álom- vagy alvástudata. Atlantisz első korszakai folyamán még nem ez volt a helyzet. Ha most megvizsgáljuk Atlantisz első korszakaiban az ébrenlét és az alvás váltakozását, azt látjuk, hogy az ember egy bizonyos időre belemerült fizikai testébe, a tárgyakat azonban nem látta annyira éles körvonalakban, mint ma. Megközelítően helyes az elképzelésünk az atlantiszi emberek tárgyi tudatáról, ha arra gondolunk, amikor egy téli este a szobából kilépve sűrű ködbe kerülünk és az utcai világítótesteket szinte fényaurától körülvéve látjuk. Az akkori emberek mindent ködbe burkoltan láttak, nekik ilyen jellegű köd vett körül mindent. Éjjel aztán megint egészen mást láttak, de az éjszaka képe sem olyan volt, mint ma. Az atlantiszi ember nem merült bele a tudatlanságba, ha kiemelkedett a testéből, hanem az isteni és szellemi lények világában, én-lények között találta magát, akiket ugyanúgy észlelt maga körül, mintha társai lennének. Ma az ember az éjszaka folyamán egyáltalán nem látja már ezeket a lényeket, az atlantiszi időkben azonban még belemerült a szellemi világ tengerébe, és az isteni lényeket ténylegesen észlelte.

Nappal az alacsonyabbrendű birodalom tagja volt, éjjel a magasabbrendű lények társa. Az ember tehát, ha homályosan is, de szellemi tudatállapotban élt ezek között az isteni és szellemi lények között; még ha a maihoz hasonló öntudattal nem is rendelkezett.

Most már tehát a Föld fejlődésének négy időszakát kell nyomon követnünk. Tekintsük először azt a korszakot, amikor a Nap és a Hold még szoros összeköttetésben állt a Földdel. Állítsuk lelki szemünk elé ezt az időszakot: azt mondhatjuk, hogy ebben az időszakban a Föld lényei valójában még tiszta, ideális jellegű lények voltak, az ember pedig csak éterikus formában volt jelen, csak szellemi szemekkel volt látható. Azután a második korszakhoz érünk. A Napot ekkor már különálló testnek, aurának látjuk, a Föld-Hold pedig megfelel a Gonosz világának. Majd a harmadik korszak következik: a Hold is elszakad a Földtől, s a hármasságot eredményező erők kezdenek tevékenykedni rajta. Ezután érünk a negyedik korszakhoz: az ember itt már a fizikai világban élő lény, ködösen látja is már a fizikai világot, alvás közben azonban még az isteni lények társa. Ez a korszak a hatalmas vízözönnel záruló Atlantisz korszaka.

Most pedig még egy lépés, és az Atlantiszt követő korszak emberéhez jutunk. Mondtuk már, hogy sok ezer éven át fejlődött; nyomon követtük először az Atlantisz utáni időszak első kultúrkorszakában, az ősi indiai kultúrában, majd az ősz-perzsa, az egyiptomi-káldeus-asszír-babiloni, azután a görög-római kultúrában, végül a mai, a mi ötödik kultúrkorszakunkban. De hogyan is változott eközben az ember? Mi az, amit fokozatosan elveszített? Olyasvalamit, amit úgy képzelhetünk el leginkább, ha újra lelki szemünk elé idézzük Atlantisz leírását.

Próbáljuk meg alvó állapotában elképzelni az atlantiszi embert, amikor még a szellemi lények, az istenek társa volt, azaz még észlelte, ténylegesen érzékelte a szellemi dolgok világát. Nos, az atlantiszi katasztrófa után elsősorban éppen ezt a képességét veszítette el az ember. Cserébe viszont világosabbá vált a nappali tudata, és fejlődésnek indult egyedi énje. Mindezt úgy kellett kiküzdenie magának, de eközben eltűntek előle a régi istenek – egy idő után már csak az emlé-

kében éltek tovább, s a lélek az Atlantisz utáni korszakokban csupán az ezekkel az isteni lényekkel történt korábbi érintkezéseinek emlékeit élte át újra.

Tudjuk persze, hogy a lelkek a fejlődés folyamán ugyanazok maradtak, csak új testeket öltöttek magukra. Ahogyan tehát lelkeink ott voltak már Atlantiszon, úgy ott voltak már a Holdnak és a Napnak a Földtől történt elszakadásakor, sőt, az azt megelőző legeslegelső időszakokban is. Az ember már az éterikus porban is benne volt! Az Atlantisz utáni időszak öt kultúrkorszakának világnézete, ennek az öt korszaknak a vallása pedig nem egyéb, mint visszaemlékezés a Föld régi, nagy korszakaira.

Az első, az ó-indiai kultúrkorszak által kialakított vallás ilyen szempontból belső felvillanásnak látszik, a legeslegelső időszak elképzelésekben és érzésekben történő ismétlésének. Belső úton ismételték meg azt a kezdeti időszakot, amikor a Nap és a Hold még össze volt kötve a Földdel, amikor a Nap magasztos lényei még a Földön éltek. Mai ésszel szinte fel sem fogható, mennyire magasztos képzeteket kellett életre kelteniük! Az ind tudat pedig azt a szellemet, azt a magasrendű individualitást, aki a Földnek ebben a legelső állapotában összekötötte magát minden angyallal, arkangyallal, az összes szellemi lényvel, felsőbbrendű istennel és szellemisséggel, „Brahm” vagy „Brahma” név alatt foglalta össze. Az Atlantisz utáni első kultúrkorszak embere tehát szellemi úton, belső szemlélés útján ismételte meg a Föld legelső időszakának történéseit.

Most vizsgáljuk meg a második kultúrperiódust. Az őszperzsa kultúrkorszak vallásos tudatú embere elkülönítette a fény és a sötétség princípiumát. A nagy beavatottak két lényt állítottak az ember elé, a Nap és a Hold képében. A perzsák szembeállították egymással a legmagasabb istenként tisztelt fényaurát, Ahura-Mazdát – vagy más néven Ormuzdot – és Ahrimánt*, a Gonosz szellemét, aki viszont a Föld-Holdat birtokukba vevő összes lényt képviselte. A perzsa vallás nem más, mint emlékezés a Föld második időszejére.

A harmadik kultúrperiódusban azután megint megváltozott a helyzet. A Nap és a Hold erői apai és anyai erőknél mutatkoztak meg ekkor, s az embernek el kellett mondania magáról: „Bennem vannak a Nap és a Hold erői, a Nap és a

Hold egyik gyermeke vagyok.” Míg az ó-indiai szemléletben az ősidők egysége, a perzsa vallásban pedig a Nap elválása után kialakult kettősség tükröződött, addig az egyiptomiak, a káldeusok, az asszírok és a babiloniak vallásos felfogásának az alapja már a Föld harmadik időszejében, a Nap és a Hold elszakadása után megjelenő hármasság volt. A harmadik kultúrkorszak minden vallásos felfogásában a hármasság jelent meg, amit az egyiptomi birodalomban Ozirisz, Ízisz és Hórusz* képviselt.

Amit pedig az ember mint az istenek társa, tudatában a Föld negyedik nagy korszaka alatt, vagyis Atlantiszon élt át, az a görög-római kultúrkorszak keretében jelenik meg újra. A görög istenek nem mások, mint visszaemlékezések azokra az istenekre, akiket az ember Atlantiszon társának érzett, ugyanazok az istenek, akiket az ember Atlantiszon, ha éjjel kiemelkedett fizikai testéből, szellemi úton, tisztánlátó módjára, éterikus alakoknak látott. Ahogyan az ember ma a külső tárgyakat valóságnak látja, ugyanilyen valóságosan látta akkoriban a görög ember Zeuszot, Pallasz Athénét és a többieket is; istenei valóságos alakokként álltak előtte. Az Atlantisz utáni negyedik kultúrkorszakban élt emberek előtt a pantheonban ugyanaz jelent meg újra, amit az atlantiszi ember még a tisztánlátás állapotában élt át. És ahogyan az egyiptomi kultúrkorszak a Lemúria-beli hármasságra emlékezett vissza, úgy maradtak fenn emlékezések formájában az Atlantiszon átélt élmények a görög istenek hierarchiája képében. A görög istenek ugyanazok az istenek voltak, akiket korábban az atlantisziak láttak, csak a nevük volt más, mint ahogy Európa más vidékein is ugyanez volt a helyzet. Az istenek nevei nem kitalált nevek voltak, hanem ugyanazoknak az éterikus alakoknak a nevei, akik Atlantiszon – ha az emberek elhagyták fizikai testüket – az emberek között jártak-keltek.

Látjuk tehát, hogyan fejeződnék ki szimbolikusan az Atlantisz utáni kultúrperiódusok vallásos szemléletében a kozmikus események. Az első, az ó-indiai kultúrperiódus felidézte a Föld legelső időszejét; a perzsa a másodikat, a Jó és a Gonosz princípiumát; a régi egyiptomi ember pedig a harmadik időszejét, a maga hármasságával együtt. A negyedik,

görög-római kultúrkorszaknak aztán már Olümposza volt, ekkor az Atlantiszon az alvás ideje alatt lejátszódott élmények éledtek fel újból, a lelkek Atlantisz istenalakjaira emlékeztek vissza. Majd beköszöntött az újabb periódus, az Atlantisz utáni ötödik kultúrkorszak. Mi magunk is ebben élünk. Mire emlékezhetünk?

Semmire sem! Ez az oka annak, hogy miért éppen ebben a kultúrkorszakban jutott hely az oly sok vonatkozásban Isten nélküli világnak, hogy miért éppen az ötödik korszak van rá-utalva arra, hogy ne a múltba tekintsen vissza, hanem előre nézzen a jövő felé. Az ötödik korszaknak a jövő irányába kell tekintenie, ahol majd újra fel kell támadnia az isteneknek! Abban a korban, ahová behatolt Krisztus ereje – aki egyes egyedül volt csak képes olyan erővel hatni, hogy az embereknek újra Isten-tudatot adhasson –, az istenekkel történő ilyen jellegű újraegyesülés lett előkészítve. Az ötödik korszak Istenről alkotott képei többé nem lehetnek már emlékképek – az ebben a korszakban élő embereknek előre kell tekinteniük, mert életüknek csak ekkor lesz spirituális jellege. Akár azt is mondhatnánk, hogy az Atlantisz utáni időszak ötödik korszakában a tudatnak apokaliptikusnak kell lennie!

Emlékezzünk rá, hogy tegnap az Atlantisz utáni időszakok egymás közti összefüggéseit tekintettük át, ma pedig azt vizsgáltuk, hogy a kozmikus történések hogyan tükröződnek a kultúrák vallásos életében. Megállapítottuk, hogy lelkeink át meg át vannak szöve titokzatos kapcsolatokkal, hogy az egyiptomi korszaknak a mi, ötödik kultúrperiódusunkban történő ismétlődését olyan kiindulópontnak tekinthetjük, ahonnan valóban eljuthatunk ahhoz a felismeréshez, miszerint ötödik korszakunk a világ középpontjában áll. Korunk emberének tehát éppen ezért előre kell tekintenie; a mi feladatunk, hogy első ízben értsük meg teljes mértékben Krisztus tettét, a gólgotai misztériumot!

A RÉGI BEAVATÓHELYEK. AZ EMBER ALAKJA MINT A MEDITÁCIÓ TARTALMA

Tegnap Földünk fejlődésének korábbi állapotai és az Atlantisz utáni időszak egymást követő kultúrkorszakainak különböző világnézetei között fennálló titokzatos összefüggésekről volt szó. Feltárult előttünk az érdekes tény, hogy miután Atlantisz katasztrófája megváltoztatta a Föld arculatát, az Indiában kialakult, a Védák előtti ősrégi és szent kultúra, az első kultúrkorszak a maga hatalmas filozófikus jellegű felfogásával egyetemben a Föld fejlődésének kezdetén az ősi, távoli múltban lejátszódott tényezők tükröződését mutatta. A szóban forgó tényezők akkor játszódtak le, amikor a Nap, a Hold és a Föld még egy égitestet alkottak. Annak idején, a Föld fejlődésének kezdetén egy valóban létező szellemi, spirituális jellegű alakot láttak meg szellemi úton, és hozzá emelkedtek fel azok, akiknek ez megadatott. Láttuk, hogy a Föld következő állapota – amikor a Nap kiszabadította már magát a Földből, de a Föld és a Hold még egy planéta volt – a második, ősz-perzsa kultúrkorszak alatt került újra a felszínre mint filozófiai és vallásrendszer, két világ sajátos szembeállítására – a Nap-aurában élő fényprincípiumnak és a sötétség princípiumának, azaz Ormuzdnak és Ahrimánnak az ellentéte formájában. Az egyiptomi-káldeus-asszír-babiloni kultúra – a harmadik a nagy kultúrkorszakok közül – szellemi úton tükrözte a Föld, a Nap és a Hold három testté történt szétválásakor lejátszódott tényezőket. Vázlatosan már utaltunk rá, hogy az Ozirisz-Ízisz-Hórusz-háromság képében a Föld harmadik, lemúriai időszakának asztrális hár-

massága, a Nap, a Föld és a Hold bolygóhármassága tükröződik. Arra is utaltunk már, hogy szétválásuk a lemúriai korban következett be, amit Atlantisz időszaka követett, a Föld fejlődésének negyedik állapota, ahol a maitól teljesen eltérő volt a tudatállapotok egymás közti viszonya. Akkor az ember – tudatának más formája következtében – ismerte az isteneket, közöttük lakott, együtt élt a később Wotannak, Baldurnak, Thornak, Zeusznek, Apollónnak nevezett istenlényekkel. Ezek olyan lények voltak, akiket az atlantiszi ember – tisztánlátása következtében – észlelni tudott. Az isteni és szellemi lények látása, amely tehát Atlantisz időszaka folyamán volt jellemző, a görög-római kultúrkorszak emberének és Észak-Európa népeinek emlékezetében jelentkezik újra – korábbi tudatállapotuk élményeire emlékeztek vissza. Akár Wotanról vagy Zeuszról van szó, akár Marsról, Héráról vagy Pallasz Athénéről*, a negyedik kultúrkorszak emberei mindig az istenek régebbi alakjaira emlékeztek vissza, amikor még maguk is az istenek világához tartoztak.

A földfejlődés atlantiszi időszakában szerzett élmények tehát az Atlantisz utáni negyedik kultúrkorszak vallásaiban tükröződtek. A mai alkalommal kissé még jobban el kell mélyednünk a régi indiai, perzsa és egyiptomi emberek lelkivilágában. Ha megfelelő képet akarunk alkotni a régebbi kultúrkorszakok folyamán vallásos formákban élő élményekről, meg kell fontolnunk, hogy a régi népeknek nemcsak a legszélesebb rétegei, hanem a megvilágosodottak, a látnokok és a próféták is azoknak az embereknek voltak az utódaik, akik már Atlantiszon is éltek. Tudatában kell lennünk továbbá annak is, hogy a régi Atlantisz kultúrájából a nagy katasztrófa után egyáltalán nem ment minden azonnal tönkre, hiszen még létezett a kontinens, amikor már fokozatosan átültették kultúráját az újabb időkbe. Az Atlantisz utáni első emberek lelkivilágát úgy érthetjük meg a legjobban, ha belehelyezkedünk az Atlantisz vége felé élt őseik lelki életébe.

Atlantisz utolsó időszakában különböző emberek éltek. Voltak köztük olyanok, akik még nagyon magas fokú tisztánlátó képességgel rendelkeztek. Ez a fajta képesség nem hirtelen tűnt el; a nyugatról keletre történő nagy népvándorlásban résztvevő emberek között sokan akadtak, akik még ren-

delkeztek vele, mások közülük viszont már elvesztették. Voltak haladottabb és hátramaradottabb emberek, és be kell látnunk, hogy az akkori fejlődés mivoltának egészét tekintve éppen a legjobb tisztánlátó képességgel rendelkező emberek voltak a kevésbé haladottak, hiszen azért, hogy az atlantiszi emberek régebbi jellegzetességét tartották meg, bizonyos fokig megálltak a fejlődésben. A haladottabbak tehát azok voltak, akik elsőként sajátították el a világ fizikai úton történő észlelését, azaz jobban elfogadták már a nekünk ma megfelelő nappali szemléletet. A leghaladottabbak felhagytak már azzal, hogy a szellemi világot az éjszaka folyamán tisztánlátás útján észleljék, hiszen nappal, ébrenlétük alatt egyre élesebb kontúrok között látták a tárgyakat. Beszéltünk már a kis csoportról, amelyet a legnagyobb beavatottak egyike, Manu* és tanítványai mélyen bevezettek Ázsia földjére, és amely onnan kiindulva kultúrájával a többi országot is megtermékenyítette. Éppen ez a kis népcsoport állt az akkori idők leghaladottabb, legfejlettebb embereiből, akik az élet közönséges körülményei iránti fogékonyságuk miatt a legkorábban veszítették el a régi tisztánlátás adományát. A nappali tudat, illetve az, amit mi éles körvonalak között fizikai tárgyaknak látunk, egyre világosabban jelentkezett náluk. Ezt a népet nagy vezetőjük Ázsia legtávolabbi vidékeire vezette, hogy elkülönülten élhessenek, különben más, régi tisztánlátásukat még megőrzött népekkel kerültek volna érintkezésbe. Az emberi lét egyik újabb formája pedig csak úgy cseperedhetett fel, ha a többi néptől egy ideig elszigetelten maradhatott. Települést, kolóniát alapítottak tehát Belső-Ázsiában, ahonnan azután a nagy kultúráramlatok eljuthattak a különböző népekhez.

Elsőnek az India északi részén elterülő ország érezte meg az ebből a központból kiinduló kultúráramlat hatását. Utaltunk már rá, hogy a kultúra úttörőiként előreküldött népcsoport sehol sem talált lakatlan területre, hiszen már a nyugatról keletre haladó nagy népvándorlást megelőzően is történtek kisebb-nagyobb népvándorlások, és a szárazföldnek a tenger öléből felmerülő újabb részeit mindig benépesítették a vándorló seregek. Az ázsiai településből kiküldött népcsoportnak tehát más, a Manu vezette csoportnál hátramaradot-

tabb néptömegekkel is össze kellett keverednie, olyanokkal, ahol még sokan megőrizték tisztánlátásukat. A beavatottak azonban másképpen alapítottak gyarmatokat, mint ahogyan az ma szokás, másképpen jártak el, mintha ma gyarmatosítának. Tudták, hogy a gyarmatosítandó országban élő emberek lelkivilágából kell kiindulniuk! A küldöttek mondanivalójukat nem kényszerítették rá az ott élőkre, hanem tekintetbe vették, hogy mit találtak az adott térségben. Egyezséget kötöttek velük, és tekintetbe vették a régebbi birtokosok igényeit. Számolniuk kellett egyrészt azzal a vallásos felfogással, ami még az előző korokra történő visszaemlékezésen alapult, másrészt a régi tisztánlátás adottságaival is. Emiatt természetes dolog volt, hogy a vallásos felfogásról csak a legelőrehaladottabb emberek kis csoportjában alakulhatott ki tiszta kép. A nagy tömegek vallásos felfogása tekintetében a régi atlantiszi és az Atlantisz utáni vallásos szemlélet között kölcsönös engedményeket tettek. Emiatt találunk mindenütt az Atlantisz utáni országok néptömegei között a korabeli időkhöz viszonyítva kevésbé haladott, „kultúrátlanabb” vallásos felfogásokra is – úgy Indiában, mint Perzsiában, vagy akár Egyiptomban is. Az Atlantisz után létrejött kultúrák tulajdonképpen nem voltak egyebek, mint a régi Atlantisz-beli vallásos szemléletek bizonyos fajta átültetései.

Ezekről a népvallásokról kell most képet alkotnunk, ha meg akarjuk érteni, hogy valójában milyen fajta szemléletek tükröződtek bennük. Az Atlantisz időszakának végén élő lakosság lelkivilágába kell most belehelyezkednünk. Emlékeznünk kell rá, hogy az atlantiszi időszak folyamán az ember éjszaka nem volt tudattalan állapotban, hanem ugyanúgy észlelt éjjel is, mint nappal – ha egyáltalán szabad ebben az időszakban éjszakáról és nappalról beszélnünk. Azt a világot, amit ma annyira világosan látunk észleleteink világának, első nyomaiban nappal észlelte. Éjjel az isteni és szellemi lények társa volt. Ugyanúgy nem volt szüksége bizonyítékokra, hogy léteznek istenek, ahogyan ma nincs szükségünk bizonyítékokra, hogy vannak ásványok. Az ember az istenek társa volt, éjjel ő maga is szellemi lény volt. Asztrálestével és énjével bebarangolta a szellemi világot, ahol magához hasonló, illetve alacsonyabb- és magasabbrendű szellemi lé-

nyekre talált. Természetesen nem csak kizárólag a magasabbrendű szellemi lényekkel találkozott – akiket később Zeusznek, Wotannak nevezett el –, ők csak a legkiválóbbak voltak az istenalakok közül. Úgy viszonyultak hozzájuk, mint ha valaki ma királyokat vagy császárokat lát – bár sokan nem látnak sem császárokat, sem királyokat, mégis elhiszik, hogy léteznek. Az emberek ebben az akkor általánosnak mondható állapotban a körülöttük lévő tárgyakat sem úgy észlelték, mint ma, még akkor sem, amikor nappal tudatosak voltak, hiszen a nappali tudatállapot is más volt. Meg kell próbálnunk megérteni ezt az Atlantisz utolsó időszakához tartozó tudatállapotot.

Leírtuk, hogy amikor az emberek reggel behúzódottak fizikai testükbe, hogyan húzódtak vissza előlük az istenek. Ilyenkor szinte ködbe burkoltan látta az ember a tárgyakat. Akkoriban a nappali éber tudat ilyen képet nyújtott. De volt ezeknek a képeknek egy másik sajátossága is. Vegyünk egy példát, hogy egészen pontosan fel tudjuk fogni, miről is van szó. Képzeljük el, hogy az atlantiszi lélek egy tóhoz közeledett. A tó vizét nem látta olyan élesen elhatároltan, mint a mai ember, de ha figyelmét összpontosította, egészen más dolgot élt át, mint ha valaki ma közelítene a tóhoz. A tó felé közeledve – már pusztán attól, hogy rátekintett –, olyan érzése támadt, mintha ízelítőt kapott volna a fizikailag előtte lévő dologból anélkül, hogy innia kellett volna a tó vizéből. Pusztán rátekintve megérezte, édes vagy sós-e a tó vize. Korántsem az történt tehát, mint amikor ma nézzük a vizet. Ma csak a felületét látjuk, de nem jutunk a belső világába. Ha valaki akkor közeledett a tóhoz, amikor még homályos tisztánlátása volt, nem olyan érzése volt, mint a mai embernek az idegen dolgok iránt, hanem úgy érezte, mintha egyúttal a víz tulajdonságaiba is belemerült volna. Az ember akkoriban egyáltalán nem a mai módon viszonyult a tárgyakhoz, hanem mintha belehatolt volna a víz igazi mivoltába. Tegyük fel, hogy egy utunkba kerülő sötét felé közeledtünk volna, éreztük volna az ízét. Ma meg kell kóstolnunk, hogy ugyanazt érezzük; akkoriban elegendő volt már a látása is. Az ember szinte benne volt az adott dolog belső világában, lélekkel átítatottan érezte azt. Mintegy a dolgoknak – mondjuk –

sós ízt kölcsönző lényeket észlelte. Így volt minden átítatva lélekkel; a levegő, a föld, a víz, a tűz, minden elárult valamit az embernek! Erzések útján bele tudta érezni magát az ember a tárgyak belső világába, mi voltuk belső világában élt. Ma a tudat számára a tárgyak lélek nélkül valóknak látszanak, de akkoriban ilyen nem létezett. Sőt, az ember mindent szimpatikusnak vagy ellenszenvesnek is érzett, mert látta belső világukat, mert érezte, átélte a tárgyak belső mivoltát.

Ilyen és ehhez hasonló élményekre vonatkozó emlékezések mindenfelé maradtak fenn. A telepések is rábukkantak India lakosságának egy olyan részére, akiket áthatottak a tárgyakra vonatkozó ilyen jellegű kapcsolatok. Tudták, hogy a dolgokban lelkiség él. Megőrizték azt a képességet, hogy a dolgok tulajdonságait meglássák. Képzelnék most el ezt az emberek és a dolgok közötti teljes kapcsolatot. Akkoriban az ember már akkor észlelte a víz ízét, ha még csak közeledett hozzá. Egy szellemi lényt látott, aki ízt adott a víznek. Az éjszaka folyamán, ha a víz mellett lefeküdt és elaludt, találkozhatott is ezzel a lényvel. Nappal az anyagi dolgokat látta, éjjel pedig a mindent étellel átható szellemiséget. Nappal a tárgyakat, a köveket, a növényeket, az állatokat látta, a szél zúgását, a víz csobogását hallotta, éjszaka pedig saját belső világukban, a maguk igazi alakjában látta meg a nappal észlelt dolgokat – mindenben észlelte a benne élő szellemet. Egyáltalán nem volt költői túlzás, amikor azt mondta, hogy az ásványokban, a növényekben, a vízben, a felhőkben, a szélben és mindenben szellemek élnek; az akkori embernek nem a fantáziája működött, hanem valóban észlelni tudta ezeket a szellemi lényeket. Ha tehát megfelelően mélyre merülünk le az akkori ember lelkivilágába, megérthetjük, milyen rettenetes ostoba dolog, ha ma a tudósok animizmusról beszélnek, miszerint a népet fantáziája arra ösztönözte, hogy mindent lélekkel telítsen és megszemélyesítsen. Ilyesféle népi fantázia nem létezik; aki valóban ismeri az embert, ilyesméről nem beszél! A mai szakirodalomban gyakran találkozhatunk azzal a furcsa példával, hogy a gyermek megveri az asztalt, ha nekimegy, mert azt képzeleli, hogy az asztalnak lelke van (legalábbis ezt állítják a tudósok). Hasonló módon tulajdoníthatott az ősember, a gyermekded ember is lel-

ket a tárgyaknak, a fáknak a természetben – mondják –, mindenbe „beleköltve” valamit. A hasonlatot az ájulásig ismételtetik. Biztos, hogy a dologban van fantázia, de nem a nép fantáziája, hanem a tudósoké! Ők álmodnak így! Akik már eleve mindent lélekkel átítatottnak észleltek, azok nem álmodtak, hanem saját észleletüket adták vissza! A régi népeknel éppen ennek a fajta észlelésnek a maradványa került újra felszínre emlékezés formájában.

A gyermek nem látja lélekkel átítatottnak az asztalt, hiszen még saját magát sem érzi úgy, hogy benne van a lelke. Úgy tekint magára, mint ahogy a régiek tekintettek a só-tömbre. Éppen azért állítja saját magát a lélektelen asztallal azonos fokra, amikor megveri, mert lélek nélkülinek érzi még saját magát is! A tény tehát pontosan a fordítottja annak, mint amit könyvekben a tudósok írnak róla. Az előbb felvázolt szemléletet és felfogást mindenütt megtaláljuk, akár Indiába megyünk, akár Perzsiába, Egyiptomba vagy Görögországba. Ebbe a szemléletbe áramlott bele az, ami kultúráként a régi beavatottaktól származott. Azt is meg kell azonban értenünk, hogy mi adta az indítékot az egyik legfontosabb indiai szemléletmód kialakulásához. Tudjuk, hogy mindig voltak úgynevezett misztériumiskolák, ahol a szellemi képességeiket fejleszteni tudó embereket arra tanították, hogyan láthatnak bele mélyebben a világmindenségbe; ahol felébresztették a szunnyadó képességeket a dolgok között fennálló szellemi összefüggések meglátása iránt. A kultúrák szellemi ösztönzései ezekről a misztériumhelyekről indultak ki mindenfelé. Ha korábban beavatottakkal foglalkoztunk, eddig általában az Atlantisz utáni beavatottakat tárgyaltuk, hiszen az ő működésüket érthettük meg a legkönnyebben. Ezúttal azonban a beavatottak egyik atlantiszi iskolájának módszereit kell elképzelnünk teljes alapossággal, hogy valóban megértsük a helyzetet.

Már Atlantisz időszaka folyamán is rátalálhattunk a beavatottak iskolájához hasonló dologra. Akkoriban éppen az előzőleg jellemzett tudatállapotok voltak még érvényben. Ha ebbe a korba megyünk vissza, az embert még nem a mai alakjában látjuk. Fizikai testből, étertestből, asztrálestestből, valamint énből állt már akkor is, de fizikai teste még teljesen

másképpen nézett ki. Talán néhány mai tengeri állathoz lehetne hasonlítani – áttetsző volt, alig látható, éppen hogy csak megfoghatnánk, bár bizonyos, belül felragyogó irányvonalak azért átjárták már. A mainál sokkal lágyabb volt tehát az ember fizikai teste, hiszen egyetlen csontja sem volt még, csupán néhány porc-szerű nyúlánya. Míg a mostani fizikai test Atlantisz legrégebbi időszakaiban egyáltalán nem is hasonlított mai alakjára, addig az étertest viszont sokkal fontosabb részét képezte az embereknek. Fizikai testük akkoriban többé-kevésbé egyforma volt, de az egyes étertestek, amelyek rendkívül nagy kiterjedésűek voltak, annyira különböztek egymástól, hogy négy típust lehetett köztük megkülönböztetni. Az étertesti alakzatok négy típusa el volt osztva: az emberek egyik része az egyik típushoz tartozott, másik részük a másikhoz és így tovább. A négy típus négy külön nevet is kapott: ökör vagy bika, oroszlán, sas, illetve ember – vagyis az apokaliptikus állatok neveit viselték. Ugyan nem lenne teljesen helyénvaló, ha ezeket az alakokat mindenben a mai állatokhoz hasonlóaknak képzelnénk, hatásuk azonban mégis hasonlított azokra a hatásokra, amelyeket a megfelelő állatok ma keltenek bennünk. Az oroszlán, a bika, a sas vagy az ember képen keresztül érthetjük meg azokat a hatásokat, amelyeket ezek az étertestek keltettek. Az emberek egy részét például a bikához hasonlították, mert az erőteljes szaporodási képesség hatását keltették, vagy mert rendkívüli étvágyuk volt. Más részük viszont inkább a szellemi világban élt már, ezek a sas-emberek voltak, akik a fizikai világban nem érezték annyira jól magukat. Voltak olyan emberek is, akiknek hasonlított már az éterteste a mai fizikai testhez. Ez az étertest ugyan nem volt még teljesen olyan, mint a mai fizikai test, de már mégiscsak hasonlított az ember mai fizikai alakjára. Természetesen nem úgy kell elképzelnünk, hogy minden egyed kizárólag egy-egy típust képviselt; mind a négy típus benne volt minden egyes egyedben, de valamelyik a négy közül túlsúlyra jutott, dominált benne. Ilyen volt tehát az atlantiszi lakosság étertestének alkata.

Az asztrálest különösen hatalmas, de fejletlen, kialakulatlan volt, az én pedig még teljesen az emberen kívül helyezkedett el. Egészen másképpen néztek ki tehát akkoriban

az emberek, mint ma. A koraérett emberek természetesen már előbb magukra öltötték későbbi alakjukat, lényegét tekintve azonban a korszak embereit a most megadott módon lehet jellemezni. Azt mondhatnánk, hogy az akkori emberiiségnek ez volt a normális átlag-állapota.

Egészen más volt a helyzet a haladottaknál, a misztériumhelyek tanítványainál, azoknál, akik beavatásra törekedtek a régi Atlantiszon. Keressük fel lélekben a régi Atlantisz egyik beavatóhelyét, és próbáljuk meg elvonultatni lelkünk előtt, mit is adott meg ott a Mester?

Ha valaki ma találkozna egy beavatottal, külsőleg egyáltalán nem venne rajta észre semmit. A mai beavatott felismerésére csak nagyon kevés ember lenne képes, mert bár a beavatottnak szintén fizikai testben kell élnie, de a fizikai test maivá alakulása óta a beavatott fizikai teste csak árnyalatokban tér el a többi emberétől. Akkoriban azonban a beavatottak még nagyon erősen különböztek a többi embertől! Hozzájuk képest a többi embernek még inkább állati alakja volt: fizikai testük – óriási étertestükhöz képest – még nagyon kicsi volt, anyagát és tömegét tekintve inkább otromba állathoz hasonlított. A beavatott erősen különbözött tőlük: fizikai teste már jobban hasonlított a mai emberéhez, arca is már a maihoz hasonló volt, agyának homloklebenye olyan volt már, mint a mai átlagemberé. Az akkori időszakhoz viszonyítva a beavatottak agyveleje már egészen fejlett volt, a többieké még nem annyira.

Léteztek tehát a beavatottak és iskoláik, ahová meghatározott módszerekkel növendékeket vettek fel a normálisan fejlődött emberiség köréből, ha azok elég éretteknek mutatkoztak.

Ha teljesen meg akarjuk érteni, miről lesz szó a következőkben, még valamit tekintetbe kell vennünk. Tisztában kell lennünk vele, hogy az előrehaladó idők folyamán az ember szellemi alkotóelemeinek a fizikai test fölötti uralma – csekély kivételtől eltekintve – teljesen megszűnt. Mozgatni tudjuk ugyan a kezünket és a lábunkat, kerékpározni is tudunk, és képesek vagyunk uralkodni az arckifejezéseinken is, mindez azonban a fizikai test fölötti uralom Atlantiszon érvényes körülményeinek és mértékének csak szegényes, utolsó maradványa. Atlantiszon a gondolat és az érzés még sok-

kal nagyobb befolyással volt a fizikai testre. Ha ma hetekre, hónapokra, sőt, évekre szóló gondolatokat adunk át valakinek, étertesténél – egészen különleges esetektől eltekintve – nem hat tovább. A meditálás például nagyon ritkán befolyásolja a fizikai testet. Ma például hallatlanul nagy eredménynek számítana, ha valakinek sikerülne, hogy meditálás útján valamicskével is előbbre hozza hátsó agyát, előbbre nyomja homlokcsontját, vagyis ha a meditáció hatása egészen a csontjaiig hatolna. Ilyen eset ma csak nagyon-nagyon ritkán fordul elő. Ahhoz, hogy a gondolat a fizikai testre is hatással legyen, hallatlanul nagy energiát kell ma kifejtenünk. A vérkeringésre vagy a légzési viszonyokra már könnyebb hatnunk vele, bár még mindig nehéz. Az étertestre viszont már hatással lehetnek a gondolatok, sőt, legközelebbi inkarnációinkban már olyan hatalmuk lesz, hogy megváltoztatják a külső, a testi viszonyokat is. Ma éppen oly módon kellene munkálkodnunk, hogy tudjuk: nem egyetlen inkarnáción munkálkodunk, hanem a jövő inkarnációi számára. A lélek örök, mindig újból visszatér!

A beavatás régi iskoláiban azonban még teljesen más volt a helyzet. A gondolkodás hatalma akkor még viszonylag rövid idő múltán is hatással volt a fizikai testre. A misztériumhely növendéke a saját szervezetét maga alakíthatta a mai emberéhez hasonlóvá. Akkoriban tehát a normálisan fejlődött emberiség köréből fel lehetett venni növendékeket, csak meg kellett nekik adni a helyes ösztönzést. A növendéknek magának egyáltalán nem kellett gondolkodnia – egyfajta szuggesztió útján átültették lelkébe a gondolatokat. A növendék lelke előtt egy teljesen meghatározott szellemi alakzatnak kellett kialakulnia, amiben egyre jobban el kellett mélyednie. Az atlantiszi beavatott gondolat-képeket adott növendékének, amikbe annak újra meg újra bele kellett mélyednie.

Milyen képek voltak ezek? Mit kellett gondolnia a növendéknek? Mi volt a meditáció tárgya?

Utaltunk már Földünk ősi állapotára, felvázoltuk egész fejlődését, szó volt már az ősporban is benne szunnyadó fényalakzatról, arról, hogy az ősatomból – ha annak idején tisztánlátás útján rátekintettek – a mai ember ősképe bontakozott ki. Nem a régebbi korok, nem az atlantiszi ember alak-

ja bontakozott ki belőle, hanem a mai emberé. Mit csinált tehát az atlantiszi beavatott? Odaállította növendéke lelke elé ezt az ősképet, az ősmagból kibontakozó ember ősképet, a növendéknek pedig ezen kellett meditálnia. Atlantiszi beavatottja gondolat-kép formájában odaállította növendéke látó tekintete elé az ember mai alakját, a benne lévő összes ösztönzésbeli és érzésbeli tartalommal együtt. Bármelyik típus-hoz is tartozott a növendék, akár az oroszlánéhoz, akár a másik háromhoz, lelki szeme előtt kellett tartania a gondolat-képet, hogy milyennek kell majd lennie az embernek az Atlantiszi utáni időszakban. Mindig ugyanazt a gondolat-képet kapta, hogy eszményképe kialakuljon. Akarnia kellett a gondolatot: „fizikai testemnek olyannak kell majd lennie, mint ez a kép”. Ha a növendék megtanulta ezt a képet, a kép erői úgy hatottak testére, hogy az elkezdett különbözni, eltérni a többi emberétől. Bizonyos testrészek átformálódtak a kép erői következtében, a haladottabb növendékek pedig egyre jobban hasonlítani kezdtek a mai emberekhez.

Furcsa titokra tekintünk most vissza, belepillantunk az atlantiszi időszak misztériumaiba. Bárhogyan is voltak megalkotva az emberek, egyetlen dolog lebegett lelki szemek előtt, ami szellemileg, imaginációs kép alakjában már akkor is létezett, amikor a Nap még egy égitest volt a Földdel. Ez a kép pedig egyre jobban előtérbe került mint a Föld értelme, szellemi alapja. Az atlantiszi növendékek előtt nem a négy emberfajta valamelyik képének alakjában, nem akármilyen alakban jelent meg, hanem mint az emberiség általános érvényű eszményképe.

A kép látásakor a növendéknek ki kellett fejlesztenie az érzést: „A legmagasabb rendű szellemi lények akarták ezt a képet, hogy segítségével az emberiség egyszer majd egységgé váljon. Ez a kép az értelme a Föld fejlődésének – a Nap azért vált el a Földtől, és a Hold is azért távozott belőle, hogy ez a kép valóra válhasson. Az ember emiatt válhatott emberré. Ez a kép az egység, amelynek a Föld eszményképeként legutoljára kell majd megjelennie.”

Ez a magasztos eszménykép áramlott bele a növendék érzéseibe meditációi közben az atlantiszi időszak közepe táján. Ezt az utat kell majd követnünk, hogy megértsük, ho-

gyan alakult át a meditáció folyamán a növendék lelke előtt a mai emberalak formájában álló kép valami mássá, és hogyan mentették át a képet az atlantiszi katasztrófán túlra is. Újra feléledt az indiai beavatottak tanításaiban, amit a szent Brahma nevében foglalhattunk össze. Brahmának nevezték mindazt, ami az ó-indiai beavatottak számára a legszentebb dolog volt, amit a világ-isten úgy akart, hogy a Föld értelme legyen. Később belőle származott Zarathusztra tanítása és az egyiptomi bölcsesség is; holnap arról lesz majd szó, hogyan alakult át egyik a másikba.

A BEAVATÁS ÉLMÉNYEI. A BOLYGÓK TITKAI. AZ ŐS-SZÓ ALÁSZÁLLÁSA

Tegnapi fejtegetésünket az ember belső világában, valójában szellemi életében lezajló egyik rendkívül fontos esemény leírásával zártuk le. Megpróbáltuk lelkünk elé vetíteni, milyen benyomásai voltak az atlantiszi beavatandónak az atlantiszi kultúra utolsó harmada elején. Lelki szemeink előtt lebegett, hogy gondolat-kép formájában egy ideális jellegű emberalak állt a beavatandó lelke előtt, akire meditációja közben kellett koncentrálnia. Láttuk, hogyan töltötte be ez az imaginációs kép az atlantiszi beavatandó képzetalkotó tevékenységét, érzés- és akaratvilágát, és hogyan lett belőle fokozatosan a jövő emberének modellje.

Idézzük fel még egyszer, hogy valójában hogyan is nézett ki ez a gondolat-kép. Természetesen nem volt teljesen olyan, mint mi vagyunk. Ha meg akarjuk kapni a meditáló előtt annak idején megjelent, egyszerre érzékelhető és egyúttal érzékfölköti képet, egyfajta, férfiből és nőből álló emberkombinációt kell elképzelnünk, amiből kimarad minden, ami alacsonyabbrendű. Egyfajta kettős alakot kell magunk elé képzelnünk, akinek csak a felsőteste érzékelhető világosan. A kép hatása olyan erős volt, hogy a beavatásra várók egyre hasonlóbba tették hozzá külső, fizikai testüket. Nagyon fontos körülmény, hogy a beavatandó ezt a fajta, saját belső világában vele szemben álló emberalakot éppen akkor látta maga előtt, ha meditált. Ha már elő volt rá készítve, hogy a képet elevenen lássa felvillanni maga előtt, tisztában kellett lennie a következőkkel: „Miközben erre a képre tekintek, a

Föld fejlődésének ősi állapotába helyezkedem vissza, amikor a Föld, a Nap és a Hold még nem szakadt el egymástól. Akkoriban a Föld ősatomokból állt még, de az ősatomban a tisztánlátó már látta a bennem most felmerült képet.”

Ez a kép megvolt már a Föld ősidején is, amikor semmilyen állat-, növény- és ásványforma nem létezett még. Abban az időben a Föld kizárólag emberatomokból állt csak – újonnan létrejött emberekből. S bár a Föld régi Hold-állapota folyamán megvoltak már az állatok, és kialakultak első adottságaik, de tudjuk, hogy ha egy bolygórendszer feloszlik, az a pralaya állapotába kerül, ahol az összes forma is feloszlik vele együtt. A régi Holdat tehát már főként állati formák népesítették be ugyan, de a Föld őskorában a planéta kizárólag emberekből állt még; nem voltak sem állatok, sem növények, azok csak később kerültek a Földre. (Az állatok például csak a Nap elszakadása után bukkantak fel mindenfelé.)

A beavatandó tehát a Föld ősi állapotára tekintett vissza, s látta az ősatomban az ember eszményi képét. Ha ez az emberalak előtte állt, világosan látta: „Most, hogy a Föld ősi állapotába helyezkedtem vissza, a Földben élő eszményi kép, az ember ideális alakja azt mondja nekem, hogy az istenség örökkévalóságokon keresztül munkálkodik – beleáradt az előttem álló formákba, és saját magából lehelte ki az ember ősalakját.” Azután felmerült benne a kérdés: „Hová lettek az állatok, a növények és a többi létező?”

A beavatandó szellemi úton az istenség ősi formáját látta, az állatokat pedig csupán mellékalakoknak tekintette, csak úgy, mint a később létrejött növényeket is. Az atlantiszi beavatandó az alacsonyabbrendű birodalmakban élő összes lényt az emberalakból létrejött lényeknek tekintette csupán. Ezt a fajta gondolkodást úgy képzelhetjük el, ha arra gondolunk, hogyan jött létre a kőszén. Képzeljük el az egykori, hatalmas őserdőket – mára kőszén lett belőlük. A hatalmas őserdők visszamaradtak a fejlődésben: alacsonyabbrendű világ lett a magasabbrendűből – a növények fokozatosan megkeményedtek, megkövesedtek.

Ehhez hasonló módon, az atlantiszi beavatandó is úgy látta, hogy egész környezete az emberalakból származott. Az ősrégi időkben ezt a benyomást varázsolták az ember lelke

elé, és még az ó-indiai hierophantok* is ezt a képet keltették életre tanítványaik lelkében: az ős-ember képét, akit az örökkévaló lehelt ki magából. Amikor az indiai tanítvány lelke előtt megjelent a kép, érezte, hogy minden abból jött létre, hogy a Földön például az vált vízzé, ami az ősképben vér alakjában volt jelen. Ily módon az az egész világmindenség ősképévé tárgult, s a beavatandónak a következőt mondták: „Az ősképben most kétféle dolgot látsz: egyrészt magát az ősképet, másrészt a kép szemlélésekor azt is, ami legbenső mivoltodként lángol fel benned. Kívül látod a makrokozmoszt, belül pedig a mikrokozmoszt, amit bizonyos mértékig a makrokozmosz kivonatának érzel.”

Amikor a görögök Nagy Sándor haderőivel India felé nyomultak, és meghallották az indiai tanítványok akkori érzésének végső kicsendülését, azt mondták, hogy ezek a tanítványok amikor arra tekintettek, ami a nagyvilágban szétterült, Héraklést látták, Héraklész állt előttük. Az indiaiak a világmindenség erejének életét „Vha”-nak nevezték, az emberen belül viszont ugyanazt bizonyos értelemben a nagy egész kivonatának érezték – ez volt Brahma. Így értelmezték a görögök az ősrégi, szent indus kultúra növendékeinek lelkében lezajlott érzések végső kicsendülését. Ez volt Nagy Sándor egyik Indiába vezetett hadjáratának a gyümölcse.

Az ó-indiai szent beavatottak tanítása is éppen ebből az alapérzületből fejlődött ki. Ez az alapérzület viszont a Föld bizonyos állapotának szellemi tükörképe formájában jelenik meg, amikor még benne voltak a Nap erői, és vele együtt azok a magasztos szellemi lények is, akik után később már csak vágyódtak az emberek. Emiatt a tanítvány, ha beavatáson ment keresztül, és létre tudta hozni saját magában azt, amit „Brahma” alatt értettek, a szellemi élet magasztosságának érzését élte át. Lelkében hallatlanul nagy folyamat zajlott le: felemelkedett a magasztos világokba. Csak akkor juthatott beavatáshoz és igazi látáshoz, ha a legmagasabb régiókba emelkedett fel. A fizikai világ a körülöttünk lévő világ. Ebben és e körül hullámszik az asztrális világ. A devachán*, az istenek világa még magasabban van, és ha a növendék meg akarta érezni Brahmát, a makrokozmoszban rejlő ősvilót, a Földtől a devachán legmagasabb körzeteiig kellett eltá-

volodnia. Onnan, a devachán legmagasabb világából, az istenek világából származott az emberben lévő dolgok legnemesebb része. A növendéket elragadták a legmagasabb, a legökéletesebb rend birodalmába, ahol a most leírtakon kívül persze sok egyebet is megismerhetett. Mielőtt azonban ki térnénk ezekre, még más dolgokat is leírnánk; meg kell ismerkednünk a tanítómesterekkel.

Mindnyájan hallottak már a szent risikről, az ősrégi, szent indiai kultúra igazi megalapítójáról, akiknek mestere maga a nagy Manu volt. De ki is volt valójában az ősi India hét tanítómestere? Próbáljuk megmagyarázni – amennyire csak lehet – a szent risik természetét, s tekintsünk bele még egyszer a nagyvilágba. Tisztában kell lennünk vele, hogy minden, fizikai érzékszervek útján érzékelhető dolog szellemi tények folyamánya. Látható környezetünk, ha szellemséggel telítettnek képzeljük, mintegy az éterikus ősköddel hasonlítható össze: ez a köd egyre sűrűbb lett, aláereszkedett az anyagi állapotba, és „kigomolyodtak” belőle a különböző égitestek – elváltak egymástól a Nap, a Hold és a Föld.

De miért vált ki belőle a többi bolygó? Az egyes elszakadások alkalmával ugyanis kivált belőle a Szaturnusz, a Jupiter, a Mars, a Vénusz és a Merkúr is. Megértjük a folyamatot, ha azt mondjuk, hogy a nagy világmindenségben is valami triviális, a mi hétköznapi életünkben lejátszódó dologhoz hasonló zajlik le. Nemcsak a gimnáziumban akad ugyanis néhány osztályismétlő, hanem a kozmoszban is vannak olyan visszamaradó lények, akik nem haladhatnak együtt tovább a többi lényvel. Miről is van szó? Magasztos lények egy csoportja kiválasztotta a Földből a finomabb anyagokat, mert az fejlődési ütemüket nem vehette át, és a kiválasztott anyagokból kialakította lakóhelyül a Napot. Ők voltak a fejlődésünkkel összeköttetésben álló legmagasabb rendű lények. Nekik is megvolt azonban a maguk saját fejlődése. Voltak tehát lények, akik akkoriban jó úton haladtak, hogy Nap-szellemekké legyenek, de voltak visszamaradottak is, akik az embernél ugyan magasabban, de a Nap-szellemeknél alacsonyabb fokon álltak. Utóbbiak nem tudtak már lépést tartani a Nap-szellemek fejlődésével, mert nem voltak eléggé érettek hozzá. A Földtől nem válhattak el a Nappal együtt, mert

megperzselte volna őket a Nap. A földi viszonyokhoz mérten azonban túl nemesek voltak, ezért tehát finomságát tekintve a Nap és a Föld színvonala között álló különleges, nekik megfelelő anyagokat vontak ki a maguk részére a Földből, és a Nap és a Föld között alkották meg lakóhelyüket. Így vált le a Vénusz és a Merkúr. Ettől kezdve a lényeknek két csoportja létezik, akik az embernél magasabb fokra emelkedtek, de a Nap magasztosságáig még nem jutottak el: ezek a Vénusz, illetve a Merkúr szellemei. Ők az okai a két bolygó létrejöttének.

Más okok következtében már korábban kialakult a Mars, a Jupiter és a Szaturnusz – ezek a bolygók szintén meghatározott lények lakóhelyei lettek. Látjuk tehát, hogy a bolygók létrejöttének szellemi lények az okai, és azt is látjuk, hogy milyen módon. Nem szabad azonban úgy képzelnünk, hogy a Föld lakóival nincsenek kapcsolatban a Naprendszer különböző égitestein lakó lények. Be kell látnunk, hogy a fizikai határok nem igazi határok, rajtuk túlmenően rengeteg lehetőség kínálkozik más égitestek lakói számára, hogy mágikus erejű hatással legyenek a Földre, amibe belenyúlnak tehát a Nap, a Mars, a Jupiter, a Szaturnusz, a Vénusz és a Merkúr szellemi lényei hatásai is. A Földhöz a Vénusz és a Merkúr-szellemek hatása áll a legközelebb. A Nap eltávozása után ők segítettek az embereknek úgy előkészíteni a Földet, hogy az olyan legyen, amilyennek ma látjuk.

Kiegészítésül el szeretnék még mondani valamit, mert a bolygók elnevezésébe tévedések csúsztak. Minden fajta okkultizmus azt a bolygót nevezi Vénusznak, amit ma a csillagászok Merkúrnak hívnak, és fordítva is, amit a mai csillagászat Vénusznak nevez, az okkultisták szerint az a Merkúr. A tisztán külsődleges utakon járó csillagászok nem tudják, hogy mivel annak idején e mélységesen ezoterikus elnevezéseket nem akarták elárulni, ezért most titkokat rejt ez a terület. Azért jártak el így, mert bizonyos dolgokat el akartak takarni.

A Földre az összes bolygó szellemi lényei hatással vannak. Minden bolygóról indulnak ki hatások az emberre. Ezeket a hatásokat azonban eleinte közvetíteni kellett az emberekhez. Ez pedig úgy történt, hogy a nagy Manu a hét risit úgy avatta be, hogy mindegyikük kiváltképpen a boly-

góhatások titkának egyikéhez értett, és mivel hét bolygót tartottak számon, a hét risi együttesen egy héttagú páholyt alkotott. Ők adták át aztán növendékeiknek Naprendszerünk titkainak tanait. Emiatt találunk néhány okkult jellegű írásműben olyan utalásokat, mint például a következő: „Vannak titkok, amiket a Heteken túl kell keresnünk, amiket a szent Manu maga őrzött meg, és amik a bolygók elválásának idejére vonatkoznak.”

A hét risi rejtett titkainak tartalmát a bolygók hatékony erők formájában őrizték meg, ezt közvetítették a növendékekhez. Így munkálkodott együtt csodálatos bölcsességben a hét risi kara Manuval a legtökéletesebb egységben. Ha az ősi tanítást jellemezni akartuk volna, el kellett volna mondanunk a tartalmát, aminek megfelelőjét ma az emberiség fejlődésének nevezzük a hét bolygóállapoton, a Szaturnusz-, a Nap-, a Hold-, a Föld-, a Jupiter-, a Vénusz- és a Vulkan-állapotokon keresztül. A fejlődés titkai a páholy hét tagja között titokzatos módon voltak elrejtve – mindegyikük az emberiség előrehaladásának egy-egy fokozatát képviselte.

Ha a tanítvány felemelkedett a devachán világába, nemcsak látta mindezt, hanem hallotta is, hallotta a hét bolygószféra zenéjét, hiszen a devachán a hangok világa. Az asztrális világban látta a képet, a devachánban hallotta a hangot, a legmagasabb rendű, a legfelső világban pedig átélte a Szót, magát az Igét. Ha tehát az indiai tanítvány felemelkedett a legfelső devachánba, a szférák zenéje és a szférák szava útján észlelte, hogyan tagolódik bele a fejlődés következtében a bolygók héttagú láncolatába Brahma, az ős-szellem, és mindezt az ős-Igéből, a „Vha”-ból hallotta meg. Így nevezték, így jelölték meg a teremtés őshangját; a tanítvány a világ egész fejlődését ebben hallotta meg. Az általa észlelteket, elemi fokon a „Theosophie” („A világ és az ember szellemi megismerésének alapelemei”) című könyvben már leírtam. Részletes kifejtését először az indusok ősrégi, szent valóságában találjuk meg, a „Védá”-ban, amit magyarul „Szó”-nak, „Igé”-nek nevezhetnénk, és amit csak sokkal később foglalták írásba. Ez tehát a „Véda” igazi értelme: visszaemlékezés a Szóról, az Igéről szóló ősrégi, szent tanításra. Magát az igét kezdetben csak szájról szájra terjesztették, hiszen le-

írásával megsértették volna az ősi hagyományokat. Ma már csak a Védákból lehet megérteni, hogy annak idején mi áramlott bele az ó-indiai kultúrába. Ha a növendék emlékezetében átélte a Szót, elmondhatta, hogy „amit a lelkemben Brahmának élek át, ami benne van a lelkemben mint ős-Szó, ős-Ige, az megvolt már a régi Szaturnuszon is; már a Szaturnuszon is felcsendült a Védák szavának legelső lehelete.”

Azután folytatódott a fejlődés, keresztülhaladt a régi Nap és a régi Hold állapotán, és eljutott a Föld állapotába. A Szó, az Ige eközben egyre sűrűbb alakot öltött, s vele együtt az embernek a Föld ősmagjában megjelenő ősképe is az ős-Ige Szaturnusz-beli állapotának megsűrűsödésévé vált. Mi is történt pontosan?

Az isteni Ige, az ősi emberalak egyre újabb és újabb köntösbe burkolózott, és valójában arról volt szó, hogy az Ige a földfejlődés folyamán melyik burkát ölti éppen magára. A tanítvány tudta, hogy a világmindenségben semmi sem ismétlődik meg még egyszer tökéletesen ugyanúgy, és hogy minden bolygónak van küldetése. Látta, hogy a régi Napon kialakul az élet, látta, hogy minden dolog alapjául beleoltják a régi Holdba a bölcsességet, majd a Föld következik, aminek az a küldetése, hogy kifejlessze a szeretetet, hiszen az a régi Holdon még nem volt meg. Az ember ősképe tehát, mely már az előző bolygó-állapotok során is jelen volt, sokkal szellemibb, egyúttal azonban sokkal hidegebb formában, most meleg asztrális köpenybe, burokba öltözött. Az a lény, akinek emberré kellett lennie, asztrális köpenyt öltött magára a régi Holdon – az ember belső életét itt a Földön ez a része teszi alkalmassá arra, hogy a szeretet legalacsonyabb rendű formájától eljusson annak legmagasabb rendű alakjának kifejlesztéséig.

Az indiai tanítvány a felső devachánban tisztán tudta észlelni az emberalakot, az ősképet, ami később asztrális burkot öltött az alsó devachánban, és amiben már benne volt a szeretet kibontakoztatásához szükséges erő. A szeretetet – Erósz-t – „kámá”-nak nevezték, így lett értelme a kámának a Föld fejlődése számára. Az isteni Ige – Brahma – kámába öltözött, az ős-Ige a kámán keresztül csendült fel a növendék előtt. Káma volt a szeretet öltözete, az ős-Ige – a „Vha” – ru-

hája, a „Vhá”-é, a „Szó”-é, amiből egyébként a latin „vox” („hang”) főnév is származik. A tanítvány belső világa legmélyén úgy érezte, hogy az isteni Ige a szeretet asztrális öltöztével vette körül magát, és erre ezt mondta: „A ma négy részből – fizikai testből, étertestből, asztráltestből és énből – álló embernek az én a legmagasabb rendű része. Az én viszont a szeretet ruhájába öltözött, és káma-manasszá alakult át.” Ez volt az ember belső világa mélyén élő mivolta, a manaszba öltözött káma, s benne az én.

Tudjuk azonban, hogy ez a legbelül élő lényeg ki fog majd még alakítani három magasabbrendű részt is, átalakítja majd az alacsonyabbrendű részeket – még a fizikai testet is. Ahogyan a manasz az asztrális burokból alakul át, a kámanak magasabb fokon a buddhi a megfelelője, ha pedig majd a fizikai test is teljesen átítatódik szellemi erőkkkel, átman lesz belőle. Mindez azonban csíráképpen benne volt már a „Vhá”-ban, s a Védák könyvének egyik mondata még arra is emlékeztet, hogy a növendék hogyan fejezte ki a legbelül élő lényeg titkát. Tudjuk, hogy a fizikai test kezdeményei a régi Szaturnuszon, az étertesté a régi Napon, az asztráltesté a régi Holdon, az éné pedig itt a Földön jöttek létre, de az ember igazi, eredeti ősalapjában, a „Vhá”-ban, az ős-Igében benne volt már az ember három, a jövőben kibontakozó része is. Az embernek persze még várnia kell, míg három magasabbrendű része kibontakozik, csak ezáltal válhat a teremtő Szó, az ős-Ige hú másává.

A növendék részére rá kell mutatnunk, hogy egyelőre csak a beavatottak lehetnek tisztában a fizikai test, az étertest és az asztráltest igazi természetével. Ma az ember csak akkor önmaga, ha kimondja: „Én vagyok”; csak akkor teljes ember, ha észreveszi, hogy mi az, ami teljesen az ő sajátja. Többi része, felsőbb lénytagjai is nyilvánvalóak ugyan, de azokban az ember még nem tudatos. Negyedik részében, énjében viszont már megnyilvánult a „Vha”: „...a negyedikben beszél az ember” – így mondja a Védák könyve. A könnyebb érthetőség kedvéért idézzük a teljes mondatot: „Négy tört része nyilatkozik meg a »Vhá«-nak, három látható, – a másik három ma még rejtve van –, a negyedikben beszél az ember!” Ha az „én” szó elhangzik, a „Vha” negyedik töredék-része szólal meg.

Ilyen csodálatos módon írja le a Védák könyve, amiről már oly gyakran volt szó. Ez lebegett a tanítvány szellemi szeme előtt. Visszatekintett arra az állapotra, amikor még semmi sem vált szét. Visszatekintett az ős-Földre, ahol még a teljes „Vha” szólott, zengett. Ezt fejezte ki a Védák könyvének egy másik mondata: „Azelőtt nem tudtam, hogy mi az: »én vagyok«. Akkor lett csak világossággal teljes a szellem, amikor a Föld Elsőszülötte fölibém került és a szent »Vhá«-ból a bölcsességből részesültem.” Ez a mondat hűen adja vissza azt a látványt, amit a beavatott látott.

Jobban megértünk majd néhány dolgot, ha valamennyi összefüggésével együtt magunk elé idézünk egy titkot. Képzeljük el, hogy a tanítómesterek akkoriban egészen más hatással voltak növendékeikre, mint ma. Bizonyos fokig ma is lehetséges még az efféle hatás, de csak akkor, ha a növendék elért már a beavatás bizonyos fokára. A Mesterből a növendékére átáramló erők akkoriban még sokkal erőteljesebbek voltak. A szóban forgó erőket úgy képzelhetjük el, hogy a növendékre nem csak az hatott, amit oktatója szavak útján, élőszóban vagy írásban közölt vele. Ilyen úton tulajdonképpen csak értelmi-lelkére hatottak, ezen kívül azonban mágiikus, titokzatos erők is áramlottak át az oktatóról a tanítványra. Valójában még csak a Mester saját erői voltak képesek arra, hogy világossággal és eleven erővel töltsék el a növendék lelke elé vetített képeket. Ez a jellegzetes hatás csak az Atlantisz utáni negyedik, a görög-római kultúrkorszak alatt vesztett erejéből. Ekkorra ugyanis éppen ezek az erők változtak meg. Egészen más volt még a helyzet, amikor egy egyiptomi fiatalember állt egy idős egyiptomi ember előtt, mint ma, ha egy mai tanítvány áll mai tanítómestere előtt. Egészen más módon hatott az életkor az akkori ifjúságra. Aki meg akarja érteni, hogy miről írtak még a régi görög birodalom idejében is, ezt tudnia kell. Szókratésznek valóban voltak még telepátikus erői, amiket átvitt növendékeire, ha tanította őket. A mi korunkban nem tudunk már hatni ilyen erők útján. Platón is utalt írásműveiben hasonló dolgokra. Magától értetődik, hogy ami akkoriban teljesen jogos és helyes dolog volt, az ma már megengedhetetlen, elvetendő, sőt, egyenesen vétek lenne. A lezajlott változások éppen olyan

természetűek, hogy a régi dolgok utánzására ma már senki-nek sincs joga!

Akkoriban – az ókorban – a Mesterekből erők sugároztak ki tanítványaik felé. Még a régi Egyiptomban is sok olyan ember élt, aki képes volt az erőknek ilyen úton történő felvételére. Aki különösen fogékony volt eziránt, és szemben állt egy másik emberrel – aki viszont értett hozzá, hogyan lehet erőssé tennie gondolatait –, az erősebb gondolat úgy hatott rá, hogy az lelkében kép alakjában merült fel. A telepikus hatás tehát a régi Egyiptomban még lehetséges volt, s ennek megfelelően gyakran elő is fordult a gondolatátvitel. Ráadásul fokozottan ez volt a helyzet, ha egy erősen akarati jellegű természettel felruházott ember állt szemben egy meg nem erősítettel. Egyes emberek olyan mértékben voltak képesek mások ilyen, gondolatok útján történő irányítására még a régi Egyiptomban is, hogy azt ma már el sem tudjuk képzelni. Az ilyen erőkkel természetesen ma csúnyán vissza is élnének. Lényegét tekintve hasonló erők alkották a régi Egyiptomban a beavatás alapjait. De az ősi Indiában és Perzsiában is ily módon volt lehetséges a beavatás.

A gondolatátvitel hatását még erősebbé tették az exoterikusan talán leginkább „orvosi eljárás”-nak nevezhető módszerek. Természetesen ezalatt nem a mai, hivatalos orvostudományt kell értenünk. Az egyiptomi orvos és a beavatott nevetne csak rajta, hogy az ember mit nevez ma orvosságnak. A régi egyiptomi orvos egyet tudott csak: tudta, hogy bizonyos értelemben még mindig az Atlantiszon eredetileg uralkodó állapotokat kell újra feléleszteni, mégpedig oly módon, ahogyan ezeket az állapotokat a beavatás alkalmával lehetett észlelni. Atlantiszon tompa tisztánlátó tudattal élt az ember. Olyan időszak volt ez – mondta az egyiptomi beavatott –, amikor még sokkal nagyobb mértékben hatottak az emberre a szellemi lények. Az alvó ember ma már semmit sem tud a magasabb világokról, az atlantiszi ember viszont, bár ködös tisztánlátó tudattal, de együtt élt még az istenekkel. És ahogyan mindenféle erkölcsi jellegű oktatásnál ma is jobb hatása van, ha az ember fel tud emelkedni az ideális jellegű emberhez, úgy annak idején az egyiptomi beavatott is a magasabbrendű szellemi folyamatok erejével és képével ha-

tott a növendékére. Ezáltal a hatás nemcsak külsődleges volt, hanem mélyen belenyúlt az ember belső világába is, az eredménye pedig egy teljesen meghatározott folyamat lett.

Képzeljünk el egy beteget, aki amiatt beteg, mert nem a normális módon zajlanak le benne bizonyos folyamatok. Mitől is van ez? Az okkult értelemben iskolázottak tudják, hogy a fizikai test rendellenes működésének okát nem kívülről kell keresni, hanem minden, nem külső hatástól eredő betegséget az étertest rendellenességére kell visszavezetni. Az étertest viszont az asztrálistest rendellenes volta miatt betegszik meg. Ha az atlantiszi embert az a veszély fenyegette, hogy zavar keletkezhet folyadékelosztásában, azonnal gondoskodtak róla, hogy helyreálljon a rend. Az alvó ember a szellemi világból olyan erőt kapott, hogy alvás közben ismét helyreálltak megzavart életfolyamatai, azaz újra egészséges lett. Az egészség erőit tehát bizonyos fokig alvás útján állította helyre. Hasonló eljárást alkalmaztak a régi egyiptomi orvosok: a páciens tudatát egyfajta hipnotikus alvás állapotában mesterséges úton elhomályosították, és így uraivá lettek a körülötte keletkező, a lélekvilághoz tartozó képeknek. Ezeket aztán úgy irányították, hogy a képeknek legyen ereje visszahatni a fizikai testre, és gyógyítsák meg azt. Ez volt a belső betegségek esetén alkalmazott templomi alvás értelme. Nem adtak a betegeknek semmilyen gyógyszert sem, csak lefektették őket aludni a templomban. Letompították tudatukat, és hozzásegítették őket, hogy betekintsenek a szellemi világokba. Asztrális élményeiket pedig úgy irányították, hogy legyen erejük újra egészségét árasztani a testükbe. Nem babonáról van tehát szó, hanem arról, hogy a beavatottak ismerték a titkot, miként lehet belevinni a szellemi erőket a betegek élményvilágába. A gyógyászatban – ami éppen emiatt kapcsolódott annyira szorosan össze a beavatás princípiumával – szinte mesterséges úton állították elő az atlantiszi állapotokat a gyógyítás alkalmával. A gyógyuláshoz szükséges erők viszont éppen azért hathattak az emberre, mert nappali tudatával nem szegült ellenük. Ez volt tehát a templomi alvás hatásmechanizmusa.

Az egyiptomi kultúrkorszakban még mindig ugyanaz a princípium volt az uralkodó, mint az ősi Indiában, a bölcs

risik idejében, akik maguk irányították a dolgokat, akik a bolygók erőinek közvetítői voltak, akik az első kultúra nagy Mesterének, tanítójának, a nagy Manunak a tanítványai voltak. Az Atlantisz utáni első kultúrkorszak folyamán a risik hozták le a Földre azt a magasztos tanítást, ami az embereket a szellemi világokba vezette vissza, fel egészen a felső devachán világába. Az általuk ott látottakat aztán a következő kultúrkorszakok folyamán teljesen lehozták a fizikai síkra. Egészen az Atlantisz utáni negyedik kultúrkorszakig tartott, míg az a lény, akit az ó-indiai kultúrperiódusban Brahmának ismertünk meg, és akit mi Krisztusnak nevezünk, belemerült a fizikai síkba, és a szellemi erőket nem közvetítette már többé, hanem Ő maga is emberré lett, hogy minden ember fölé kisugározza az ős-Ige, az ős-Szó titokzatos hatalmát.

Így szállt alá az ős-Ige, hogy az embereket újra felfelé vezesse. Meg kell értenünk, hogy mindez hogyan történt, mert saját magunkból olyan eszközt kell formálnunk, hogy hatni tudjunk vele a jövőre. Meg kell ismerkednünk vele, hogy mit hoztak létre már előttünk is, hogy saját magunk is közre tudjunk működni benne, és hogy egyre magasabb szinten alakuljon ki mindaz, ami miattunk van körülöttünk. A jövőben egy szellemi világot kell megteremtünk. Ehhez pedig az szükségeltetik, hogy megértsük a világmindenség múltját!

A NAP-HOLD-FÖLD-HÁRMASSÁG LÉTREJÖTTE. OZIRISZ ÉS TÜPHON

Eddig elhangzott előadásaink folyamán megpróbáltunk képet alkotni arról, hogyan halad előre a Föld fejlődése, és hogyan függ össze az emberével, mert azzal foglalkoznunk kellett, hogyan tükröződnek az Atlantisz utáni időszak egyes kultúrkorszakaiban a Föld múltjának, fejlődésének tényei. Le tudtuk írni, mi jellemezte a risik tanítványainak legmélyebb élményeit és meg tudtuk mutatni, a beavatandók legmélyebb élményei hogyan adták vissza belső, tisztánlátás útján megtekintett képek alakjában az ős-Földhöz tartozó viszonyokat és a folyamatokat, amelyek még akkor zajlottak le, amikor az ős-Föld magában foglalta a Napot és a Holdat is. Azt is láttuk, hogy a beavatás milyen magas fokára kellett eljutnia az ősi indiai kultúrában egy-egy növendéknek, hogy ilyen módon szemlélje a világot, hogy képet alkothasson róla, az ősi, távoli múltban lejátszódott események miként ismétlődnek meg előtte újra. Láttuk, mit gondoltak a görögök, amikor a Nagy Sándor vezette hadjáratok egyike alatt megismerkedtek azzal, hogy mit élt át az indiai beavatandó, ha felmerült lelkében az isteni és szellemi teremtető képe, ami már ősköd állapotában is kezdett kifejeződni, amikor a Nap, a Hold és a Föld még egy testet alkottak. Ezt a képet, az indusok Brahmáját – akit később „Ēn-Brahmá”-nak, „Aham-Brahmá”-nak neveztek el, és aki Heraklész képében jelent meg a görögöknél – úgy próbáltuk meg lelkünk elé vetíteni, mint a múltban ténylegesen lejátszódott tényeknek belső világunkban tükröződő ismétlődését. Arra is felhívtuk már a

figyelmet, hogy a Föld fejlődésének egymást követő periódusai a perzsa és az egyiptomi korszakban is tükröződtek. A perzsa beavatottaknál a földfejlődés második nagy korszakában történt események jelentek meg képek formájában. Ekkor – a második nagy korszakban – vonta ki magát a Nap a Földből. Az egyiptomiak, a káldeusok, a babiloniak és az asszírok világnézete és beavatásuk princípiuma pedig abból jött létre, ami a Hold lépésről lépésre történt kiválásakor játszódott le a Föld fejlődésének harmadik nagy korszakában.

Most viszont, hogy egészen pontosan beleláthassunk az egyiptomi emberek lelkébe – hiszen számunkra most ez a legfontosabb –, még alaposabban bele kell bocsátkoznunk azokba a részletekbe, hogy mi is történt valójában a Földdel abban az időszakban, amikor a Nap és a Hold elváltak tőle.

Most tehát magáról a Földről kívánunk egy olyan képet felvázolni, ami a Nap távozása után, illetve még később, a Hold kiválása után alakult ki fokozatosan. Tekintsünk most el a nagy kozmikus eseményektől, és vizsgáljuk meg közelebbről, mi történt itt a Földön. Ha még egyszer visszatekintünk a még a Nappal és a Holddal is egy testet alkotó Föld ősi állapotára, az állatokat és a növényeket még nem találjuk meg rajta, s az ásványoknak sincs még nyomuk. A Föld eredetileg csak emberekből, embercsírákból állt! Igaz ugyan, hogy a régi Napon és a régi Holdon az állatok és a növények csíráit is lerakták már, igaz, hogy a Föld ősi állapotában már ők is benne voltak, de bizonyos fokig még szunnyadó csírák voltak csupán, semmit sem láthattunk volna még létrejönni belőlük. A később állatokká vált csíráknak akkor lett csak mozgató ereje, amikor a Nap már kezdett elválni. Azokból a csírákból pedig, amelyekből később növények lettek, akkor lett csak feslő csíra, amikor a Földtől teljesen elvált már a Nap, és a Föld egyedül maradt a Holddal. Végül az ásványcsírák csak a Hold kivonulásának kezdetekor alakultak ki fokozatosan. De térjünk most vissza a Földre, ha mindezt megjegyeztük.

Amikor a Földben még benne volt a Nap és a Hold, hatalmas kiterjedésű, óriási gőzköd volt csupán, hajtóereje a benne lévő embercsírákból állt, még ha szunnyadó állapotban is, de benne volt a többi lény, az állatok, a növények és az ás-

ványok csírái. A most leírt folyamatokat fizikai szemmel senki sem láthatta, hiszen az embereknek, az embercsíráknak nem voltak még szemek; a most megadott leírás csak a tisztánlátók számára vált láthatóvá visszatekintésük alkalmával. Mégis, igyekszem majd olyan képet felvázolni, mint ha valaki annak idején a világűr egyik pontján állva megtekintette volna az eseményeket. Nos, ez a képzeletbeli illető a következőket láthatta volna. Annak idején, az ősi állapotban, a régi Szaturnuszon azt a gőzös ködöt, amiből a Föld állt, csak hőnek érezkelhette volna. A masszából, az éterikus ősködből aztán fokozatosan kialakult egy világító gőzlabda, amit – ha lett volna akkor szeme – már láthatott is volna. Ha lett volna tapintóérzéke, és bele is nyomulhatott volna ebbe a gőzlabdába, felmelegített teret érezhetett volna, mint a sütőkemence belsejét. A ködtömeg azonban nagyon hamar világítani kezdett, s a belőle kialakult gőzlabdában már az összes szóban forgó csíra benne volt.

Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy ez a fajta gőzköd egyáltalán nem olyan, mint a mai köd- vagy felhőalakzatok, hiszen a ma már megszilárdult és folyékonyra vált összes anyag is benne volt még feloldott állapotban. Minden gőz és köd alakjában létezett tehát; a hógömbben nagyon áttetsző, fénnel átítatott formában benne volt az összes fém, az összes ásvány és minden egyéb is. Képzeljék csak el: az éterikus ködből fénnel átítatott gáz lett! Egyre jobban világított, és a fény éppen a gáz sűrűsödése következtében erősödött meg annyira, hogy a gőzköd most már valóban a világírt átvilágító, hatalmas Napnak látszott. Ebben az időpontban a Nap tehát még benne volt a Földben, még beragyogta és keresztülsugározta, sőt, fényét a világűrbe is szétsugározta. A fény viszont lehetővé tette, hogy a Földdel nem csak az őseredeti emberkezdemények élhettek együtt, hanem ebben a fénnel telített állapotban velük együtt élhettek a magasabb lények, az angyalok, az arkangyalok és az archék is, akik ugyan nem öltöttek magukra fizikai testet, de az ember fejlődéséhez már hozzákapcsolódtak. Ráadásul a fénnel telítettség állapotában nemcsak ők éltek, hanem a még náluk is magasabbrendű lények: az exusiók (a hatalmaságok, vagyis a forma szellemei), a dűnamiszok (az erő,

vagyis a mozgás szellemei), a küriotészek (az uraságok vagy a bölcsesség szellemei), továbbá azok a szellemi lények, akiket trónoknak (vagy az akarát szellemeinek) neveznek, és végül a fényözönnel lazább kapcsolatban élő, tőle egyre jobban eloldódó kerubok és szeráfok*. Alacsonyabbrendű, fejlettebb és magasabban lények egész láncolata népesítette be a Földet, hierarchikus rendben. A Föld testét átítató, fény alakjában a térben szertesugárzó erő nem csupán fény volt, hanem a Föld későbbi küldetése is: a szeretet ereje! A fényben benne volt a szeretet ereje, az volt a legfontosabb alkotórésze. Úgy kell tehát elképzelnünk, hogy nemcsak a fény, a fizikai fény sugárzott széjjel, hanem azt lélekkel, szellemmel itatta át a szeretet ereje. Mai szívvel ezt nehezen tudjuk elképzelnünk. Vannak emberek, akik a Napot ma egyszerűen gázállapotú, csak fényt kibocsátó labdának tekintik. A Napról a köztudatban kizárólag ilyen jellegű materiális kép, ennyire anyagias jellegű elképzelés terjedt el. Ez alól csak az okkultisták jelentenek kivételt. Ha valaki elolvassa, hogy a ma számtalan ember szellemi táplálékául szolgáló könyvek hogyan írják le a Napot, lényegéről nem tud meg semmit. A népszerű könyvekben található, a Napra vonatkozó, a Nappal kapcsolatos leírásoknak ugyanannyi az értéke, mint ha azt írják, hogy az ember lényege a holtteste. Az asztrofizika leírás a Napról csak olyan mértékben felel meg a valóságnak, amilyen mértékben az emberi hulla.

Az ember legfontosabb részét hagyja el az, aki csak a holttestét írja le. A mai fizikus viszont éppen így írja le a Napot. Amikor azt hiszi, hogy a spektrálanalízis segítségével megtalálta a Nap belső alkotórészeit, nem találta még meg a Nap lényegét, csak a külső, látható testét írta le. Minden egyes nap-sugárban a Napon élő magasabbrendű lények ereje áramlik alá a Föld összes lakóira, fényével együtt pedig alászáll a szeretet ereje is, ami a Földön embertől emberig, szívtől szívig áramlik. A Nap sohasem küldhet a Földre pusztán csak fizikai fényt, a napfényben láthatatlanul jelen van a szeretet legforróbb és legbuzgóbb érzülete is! Ezzel együtt a Föld felé áramlik a trónok, a kerubok és a szeráfok, valamint a Napon élő összes magasabbrendű lény teljes hierarchiájának ereje, akiknek csak a fényre van szükségük, semmiféle más testiség-

re nem. Mivel azonban minden, ami ma a Napon van, egykor össze volt még kötve a Földdel, össze volt vele kötve az összes magasabbrendű lény is. Mi több, még ma is mindannyian összeköttetésben állnak a Föld fejlődésével!

Gondoljunk csak végig, hogy az ember – aki a legalacsonyabb rendű volt a magasabbrendűek között – annak idején csirájában már jelen volt mint a Föld új gyermeke, a magasabbrendű lények hordozták és ápolták, ezeknek az ölen élt. Az akkori embernek, mivel még ezeknek a magasabban lényeknek az ölen élt, sokkal finomabb teste volt. A tisztánlátó visszatekintve úgy látja, hogy az akkori ember teste csupa finom pára- és gőzalakzatból állt; fény- és gázteste, fénytől teljesen átsugárzott, fénytől átjárt gázteste volt. Képzelnünk el egy szabályos alakú felhőt, egy fölfelé kitérő, kehelyszerű képződményt, és képzeljük el, hogy a kehely átizzítja és keresztülvilágítja a belső fény – ilyen volt az akkori ember, akinek éppen csak hogy a Föld fejlődése folyamán a mai növényvilág tudatához hasonlóvá kezdett válni. Félre ne értsék, az emberek nem olyanok voltak, mint mai értelemben véve a növények! Átvilágított és áthevített, kehely alakú, éles körvonalak nélküli felhőtömegek voltak, akik nem határolódtak még el élesen a Föld együttes tömegétől.

Ilyen volt egykor az ember alakja; testi alakja fizikai fényből állt, a fény erejéből részesült. Teste finom volta következtében abba nemcsak saját éterteste, asztrálteste és kezdeti állapotában lévő énje merülhetett bele, hanem a Földdel összeköttetésben álló lények is. Ekkor még úgyszólván gyökereket növesztett felfelé – az őt átható isteni és szellemi lényekben gyökerezett.

Igazán nem könnyű ábrázolnunk, milyen méltósága volt még akkor a Földnek, és nem könnyű az akkori idők helyes elképzeléséhez segítséget nyújtanunk. Az akkori Földet fénytől keresztülragyogott gömbnek kell elképzelnünk, amit fényhordozó felhők sugároztak körül – csodálatos színekben játszott, káprázatos fényjelenségeket hozott létre. Ha érzékelésre képes kézzel belenyúlhattunk volna ebbe a Földbe, hőjelenségeket észleltünk volna. Fel és alá ringatóztak benne az átizzott, fénnel átítató tömegek, és bennük az összes emberlény – a fényüket kifelé elképzelhetetlenül vál-

tozatos formákban szertesugárzó szellemi lények vették körül és ringatták őket. Kívül ott volt a Föld planéta a maga igen változatos voltában, belül pedig az isteni és szellemi lényekkel összeköttetésben álló, belőlük kiinduló és a külső fényövezetbe fényáramlatokat küldő, fénytől övezett ember. Az ember mintegy az istenektől eredő köldökzsinóron függött a Föld fényolén, a világ olén. Akkoriban még a világ közös olén élt a növényyszerű fényember, egynek érezve magát a Föld fényköpenyével. Így csüngött az ember növényi ködfelhő formájában mintegy a Földanya köldökzsinórján, aki gondosan ápolta őt. Ahogyan ma az anyák – durvább értelemben – gondosan ápolják testükben gyermeküket mint embercsírát, úgy ápolta annak idején is gondosan az ember őscsíráját a Földanya. Így élt annak idején az ember, a növény-ember a Föld ősrégi időszakában.

Azután kezdett eloldódni tőle a Nap, s magával vitte a legfinomabb anyagokat. Volt egy időszak, amikor a magasztos Nap-lények elhagyták az embert – minden elhagyta a Földet, ami ma a Naphoz tartozik, és hátrahagyta a durvább anyagokat. A Nap kivonulásával járt, hogy a pára vízzé hűlt le, és míg az előbb még gőzből álló Földdel volt dolgunk, addig most már vízből állóval. Az ősvizek középen helyezkedtek el, de nem vette körül őket levegő; a vizek csak lassan mentek át a sűrű, vastag köd állapotába, ami azután fokozatosabban még finomabbá vált. Ilyen volt, ilyenné változott az akkori, vízből álló Föld: lágy állapotban lévő anyagok voltak benne, egyre finomabbá váló köd gőzölgte körül, egészen fel, a legmagasabban fekvő körzetekig, ahol a köd már egészen finom volt. Ekkor viszont az embereknek mintegy bele kellett meríteniük a zavaros vízbe korábbi, fénytől átízített gáz-alakjukat, és a vízben kellett megformált víztömegek alakjában testet ölteniük, ahogyan azelőtt a levegő elemében tették ugyanezt a légtömegekkel. Az emberből vízalakzat lett, de korántsem egészen. Az ember ugyanis sohasem merült bele teljesen a vízbe! Ez a mozzanat rendkívül fontos. Leírtuk, hogy a Föld csak a közepén állt vízből. Az ember ennek megfelelően csak részben volt vízi lény, részben kimagaslott a pára-burokba – félig vízi, félig gőzbeli lény volt tehát. Ebben a helyzetben lehetetlen volt, hogy a

Nap lent, a vízben elérje az embert. Olyan vastag volt a víztömeg, hogy a napfény nem hatolhatott rajta keresztül. A gőzbe azonban még valamennyire bele tudott nyomulni, az ember tehát részben a sötét, a fénytől megfosztott vízben, részben pedig a fénytől felmelegített gőzben élt.

Valamitől azonban még a víz sem volt megfosztva; ezt most részletesebben le kell írunk. A Föld kezdettől fogva nemcsak izzott és világított, hanem hangzott is! A fény kivonulásakor a hangzás benne maradt a Földben, tehát a víz belülről sötét lett ugyan, viszont belsőleg áthatotta a hang. A vizet átjárta a hang, és éppen ez adott neki alakot, formát – amint azt az ismert fizikai kísérlet is mutatja, a hangot alakító, formáló erőnek látjuk, aminek a hatására tagolódnak és rendeződnek a víz hullámai. Az ember vízből álló testét is a hang, a Földben benne maradt, a Földön keresztülücsendülő hang ereje formálta meg. A fény az embernek csak a vízből kiemelkedő részéhez fért hozzá. Az embernek alul víz-, fölül a külső fény által megérintett gőztete volt, felsőtestéhez tehát a Nappal együtt kivonult lények továbbra is hozzáfértek. Azelőtt, amikor a Nap még egy testet alkotott a Földdel, az ember még a világ olén élő lénynek érezte magát, most viszont már kívülről sütött le rá a Nap, úgy járta át sugara erejével. Nem szabad azonban megfélekednünk róla, hogy a Nap elválása után visszamaradt tömegben azok az erők is benne voltak még, amiktől később el kellett szakadnia a Földnek – benne voltak még a Hold erői is.

Arról az időszakról van tehát szó, amikor a Nap éppen hogy elhagyta a Földet, amikor a növény-embernek fokozatosan bele kellett merülnie a vízből álló fizikai Földbe. A halak mai formája az ember testi vonatkozásban akkor elért fokozatának degenerált módon rögzített alakja. Ma mindenféle halakkal telis-tele vizeket látunk. Ezek a halak az akkori emberek visszamaradt maradványai, természetesen dekadens formában. Gondolhatunk akár az aranyhalakra, akár a fantasztikus, nagy mozgékonyssággal rendelkező, növényyszerű vízi állatokra – ilyen volt az ember, de telítve vágyakozással, mert elvonták a víztől a fényt. Mivel pedig a fény nem volt már jelen, sóvárgó érzést váltott ki az utána való vágyódás. A Föld fejlődésének volt egy olyan pillanata, amikor a

Nap még nem volt teljesen a Földön kívül. Az ember felsőtestét ekkor még a Nap-állapot fokán fénytől hevítettnek lehetett látni, alsó részét, altestét viszont már abban az alakjában, ami később halformában rögzítődött. Mivel az ember egyik részével a sötétben élt, altestének valóban alacsonyabbrendű természete volt, mert ebben a részében voltak benne a Hold erői, amelyeknek a segítségével alámertült. Nem merevedett ugyan meg benne minden úgy, mint a láva – mint a mai Holdon –, de ezek az erők mégis feketék, sötétek voltak. Akkoriban sülyedhettek le csak igazán az asztrálest legrosszabb részei! Felül azonban, mintegy a fejrészen, az ember gőzalakzat volt, akit kívülről besugárzott és formált a fény. Az ember tehát egy alacsonyabbrendű és egy magasabbrendű részből állt. Úszva, lebegve mozdult tovább a gőz-atmoszférában. A Föld sűrű gőz-atmoszférája még nem levegő volt, hanem gőz, tehát nem olyan levegő még, amin a Nap ereje keresztül tudott volna hatolni. A napsugár csak a Föld felületét tudta behinteni csókjaival, nem az egész Földet – a Föld-óceán sötét maradt. Ebben az óceánban voltak benne azok az erők, amik aztán később a Hold alakjában eltávoztak belőle.

Ahogy a fény erői behatoltak a Föld körzetébe, velük együtt behatoltak az istenek is – volt tehát alul egy isten nélküli, az istenektől elhagyott vízköpeny, amit csak a hang ereje hatott át, és ezt vette körül a gőz, amibe belehatolt a Nap ereje. Az ember a vízfelület fölé kiemelkedő gőztestében tehát még mindig polgára volt a szellemi világból fény és szeretet formájában feléje sugárzó erőknek. De vajon miért hatotta át a hangok világa a sötét vizeket?

A magasztos Nap-szellemek egyike visszamaradt a Földön, hogy létét összekösse vele. Arról a szellemi lényről van szó, akit ma Jahve vagy Jehova néven ismerünk. Egyedül Jahve maradt a Földdel együtt, feláldozta magát, a vízből álló Földön az ő belső mivolta csendült keresztül mint formáló erejű hang.

Mivel azonban a legrosszabb erők, a leggyűlöletesebb alkotóelemek a Földön maradtak mint a vízből álló Föld alkotórészei, az ember gőzből álló része egyre lejjebb ereszkedett, és az egykori növényalakzatból fokozatosan egy hulló-

fokon álló lény jött létre. Ezt az emberiség későbbi fejlettségénél sokkal alacsonyabb fokon álló alakot írják le a mondák és mítoszok sárkánynak, ember-salamandrának, szörnyetegnek, míg az ember másik részét, a fény polgárát olyan lénynek ábrázolják, aki nem kerülhet lejjebb, aki legyőzi az alacsonyabbrendű természetet – például Mihálynak vagy Szent György lovagnak, akik legyőzik, megölik a sárkányt. A germán mitológiában Sigfried és a sárkány képe is az ennek a bizonyos kettétagoltságnak az idején élt embert ábrázolta még, bár a történetet már sokféleképpen átalakították. A Föld külső körzetébe, és vele együtt az ember felső részébe eljutó meleg és hő valami tüzes sárkányhoz hasonló formát alakított ki, aminek azonban a Nap erejét rögzítő étertest fölébe emelkedett. Az Ótestamentum tehát az előttünk álló alakot nagyon helyesen ábrázolta a csábító kígyóval, vagyis szintén egy hullóval!

Egyre jobban közeledett azonban annak az ideje, hogy az alacsonyabbrendű erőket el kelljen távolítani. Hatalmas katasztrófák rázkódtaták meg a Földet; az okkultisták szemében ezeknek a Hold és a Föld szétválása idején működő tisztogató erőknek a maradványai a mai bazaltképződmények. A tisztogató ereje megrázkódtatta a Földet. Egyúttal azonban ebben az időszakban sűrűsödött meg fokozatosan a Föld vízeleme is, fokról fokra kialakult tehát a szilárd ásványi mag. A Hold kivonulása után a Föld egyrészt sűrűbb lett, másrészt felső rétegei nehezebb, durvább anyagaikat leadták az alattuk fekvőknek, így ami fent kialakult – bár át volt még hatva a víztől –, egyre jobban hasonlított már a mai levegőhöz. Így alakult ki fokozatosan a Föld közepén a szilárd mag, amit víz vett körül. A ködön ugyan eleinte nem tudtak még áthatolni a Nap sugarai, mivel azonban az fokozatosan megszabadult durvább anyagaitól, a ködtakaró egyre vékonyabb lett, s később – sokkal később – levegő lett belőle. A Nap sugarai pedig – amelyek előzőleg még magát a Földet sem érthették el – mostantól fokozatosan keresztülhatolhattak már rajta.

A Földnek most olyan időszaka következett el, amelyet fontos, hogy helyesen idézzünk lelkünk elé. Korábban az ember a vízbe merült, s csak felsőteste emelkedett ki belőle a ködbe, most viszont – a Föld megsűrűsödése következtében – a víz-

ember előtt fokozatosan megnyílt a lehetőség, hogy sűrűvé tegye formáját, szilárd csontrendszerrel vegyen fel. Az ember belül megkeményedett. Emiatt felső része úgy alakult át, hogy alkalmassá váljék egy újonnan megjelent dologra, a levegővel történő lélegzésre, ami ezelőtt még lehetetlen volt. Ettől kezdve – kezdetleges állapotban – megtalálhatjuk a tüdejét. Korábban az ember felső részében az a szerve volt benne, ami felfogta a fényt, a fény azonban nem hatolhatott tovább ennél a szervnél. Most az ember tompa tudatában újra érezte már a fényt: feléje áramló isteni erőnek érezte azt, ami lefelé sugárzott rá. Ebben az átmeneti jellegű állapotában úgy érezte, hogy a feléje áramló erő két részre oszlik: fényre és levegőre. Azelőtt a fény feléje áramlott csupán, most beléje hatolt, s beléje hatolt a levegő, a levegő lehelete is. Az ember, aki ezt érezte, körülbelül így szólhatott volna: „Azelőtt a fölöttem álló erőt olyannak éreztem, hogy ugyanazt nyújtotta nekem, amire most azért van szükségem, hogy lélegezzek. Azelőtt a fény jelentette számomra a lélegzést.” A fény és a levegő testvérek voltak az ember számára. Amíg egyedül csak a fény volt meg, az ember nem ismerte a születést és a halált. Azelőtt csak átalakult a fénytől áthevített felhő, és az ember úgy érezte, mint ha csak ruhát cserélt volna, nem érezte, hogy megszületett, és azt sem, hogy meghalt. Örökké érezte saját magát, a születést és a halált pedig csupán egyszerű átalakulásnak fogta fel. A születés és a halál tudata csak az első lélegzetvétellel együtt jelent meg. „A levegő, a levegő lehelete, amely elvált testvérétől, a fény sugártól és egyúttal a fénnel együtt áramló lénytől is, hozta el nekem a halált.” – így érezte az akkori ember.

„Sötét alakzat vagyok ugyan, mégis össze vagyok kötve az örök lényvel” – ez volt az ember korábbi tudatának tartalma. Ki üzte el, ki ölte meg ezt a tudatot? Az emberbe beáramló levegő lehelete, Tüphon*. Tüphon jelentése: „a levegő lehelete”. Amikor az egyiptomi ember lelke átélte magában a lejátszódott eseményeket – az azelőtt egységes sugárzás szétválását fény sugárra és a levegő leheletére –, a kozmikus történet a lélek előtt szimbolikus képpé változott: Tüphon, a levegő lehelete megölte Oziriszt.

Nagy, kozmikus esemény van elrejtve az egyiptomi mítoszban: Tüphon – vagy más néven Széth – megölte Ozi-

riszt. Az egyiptomi ember Ozirisznak érezte a Napról érkező, testvérével még nem összeférhetetlen istent. A légzés, Tüphon viszont meghozta számára a halandóságot. Tömör és velős példa ez arra, hogyan ismétlődnek meg a világ fejlődésének tényei az ember belső úton lezajló megismerésében.

Így jött létre tehát a Nap, a Hold és a Föld hármassága, amit az egyiptomi tanítvánnyal mélyreható, mély értelmű, tudatosan megformált képekben közöltek.

OZIRISZ ÉS ÍZISZ HATÁSA. AZ OKKULT ANATÓMIA ÉS FIZIOLÓGIA TÉNYEI

Ha valaki valóban utánagondol az elmúlt napokban a Földünk, de tágabb értelemben véve naprendszerünk fejlődésével kapcsolatban elhangzott fejtegetéseinknek, illetve hogy ezek a kozmikus tények hogyan függenek össze az emberrel, nos akkor különösnek látszó ellentmondásba ütközhet eddigi életszemlélete sok kedves vonatkozását illetően. Így szólhatna az illető: „Tegnap hallottuk, hogy a fejlődés folyamán a Holdhoz tartoztak a legrosszabb erők, és ezek csak abban a pillanatban szakadtak el a Földtől, amikor maga a Hold is elvált tőle. Ennek pedig kizárólag az volt az oka, hogy a Föld olyan állapotban maradjon hátra, amelyben megtalálhatja fejlődésének helyes menetét. Ezt hallottuk, de hol marad a Hold romantikája? Hol marad az a mégiscsak igazi érzésekből fakadó poézis, amely a Holdnak az emberre gyakorolt mindenféle csodálatos hatására vonatkozik?” Az ellentmondás csak látszólagos, és fel is oldódik, ha lelkünk előtt a tények teljes sorát felvonultatjuk, ha nem egyoldalúan tárgyaljuk azokat. Akárhogyan vizsgáljuk is ma a Holdat fizikai oldaláról nézve, nem látszik alkalmasnak rá, hogy a földihez hasonló élet lehessen rajta. Egyidejűleg azt is meg kell állapítanunk, hogy a Holddal és annak fizikai anyagaival összekapcsolt éterféleségek természete legnagyobb részben szintén igen csekély értékűnek, dekadensnek látszik a mi testi mi voltunkban benne lévő éteriséghez képest. Ha pedig tisztánlátás útján az egyes Hold-lényeknek – hiszen éppenséggel beszélhetünk Hold-lényekről is – csupán azt a részét szem-

lélnénk, amelyet asztralitásuknak nevezhetünk, meggyőződhetnénk róla, hogy a Holdon számtalan, még rosszabb és még csekélyebb értékű dolog található, mint amilyenek az alantas érzések között itt a Földön egyáltalán léteznek, beleértve még a leggonoszabb emocionális megnyilvánulásokat is. A Holdnak tehát mind az asztralitásával, mind az éteritásával és fizikai vonatkozásaival kapcsolatosan is olyan lényekről, olyan elemekről beszélhetünk, akiket a Földtől el kellett különíteni, hogy planétánk káros befolyásuktól mentesen haladhasson tovább a maga útján.

Ismernünk kell viszont még egy másik tény is. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a rossz, a gonosz sem maradhat örökre rossz, gonosz, hiszen minden, ami a fejlődés folyamán alacsonyrendűvé, gonosszá lett, fontos tényen alapul. Az alacsonyabb körzetekbe valaha mélyen alászállt dolgokat másfajta, tökéletesebb lényeknek újra meg kell tisztítaniuk, magasabbra kell emelniük és meg kell finomítaniuk, hogy azok ismét felhasználhatók legyenek a világegyetem háztartásában. Ha olyan helyre bukkanunk bárhol a mindenségben, ahol különösen alacsonyrendű lények találhatóak, biztosak lehetünk benne, hogy azok összeköttetésben állnak magasabbrendű lényekkel, akik birtokában vannak a jó, a szép, a magasztos erők akkora hatalmának is, hogy még a legalacsonyabb rendű erőket is jó irányba képesek fordítani. Igaz tehát, hogy a Hold létéhez kapcsolódott az összes alacsonyrendű erő, viszont az is igaz, hogy nagyon fejlett, magasztos lények is kapcsolatban állnak vele. Például tudjuk már, hogy Jahve, ez az igen magasrangú lény a Holdon lakik. Jahve nagy hatalommal és méltósággal rendelkező lény, aki tevékenysége közben az alárendelt, őt szolgáló jó természetű lények hatalmas serege felett rendelkezik. Úgy kell tehát elképzelnünk, hogy a Holddal együtt a Földből a legalacsonyabb rendű dolgok távoztak el, ugyanakkor viszont a Holddal összekapcsolódva maradt az a lény, aki képes rá, hogy a rosszat jóra, az utálatosat széppé változtassa. Ezt csak akkor nem tudná megtenni, ha az utálatosságokat a Föld testében hagyta volna, ezért ki kellett hát őket emelni onnan.

Miért kellett azonban egyáltalán létrejönnie a jelenleg a Holdon lévő gonoszságoknak és utálatosságoknak? Létre kel-

lett jönniük, mert nélkülük valami más sem jöhetett volna létre – az ember sohasem lehetett volna önmagán belül fejlődő, önmagában zárt lény! Emlékezzünk csak az előző fejtegetésekre. Láttuk, hogy az embernek vízben gyökerező, alacsonyabbrendű természete volt, félig belesüppedt a sötét, vízből álló Földbe. Nem voltak csontjai, és az alakja sem volt állandó. Önmagát formáló növényyszerűség volt, az alakja folytonosan változott. Ilyen is maradt volna, ha nem úgy alakultak volna az erők, ahogyan azt a Holdról előmozdították. Ha a Föld csak a Napot helyezte volna ki magából, az emberlény mozgékonyága elérte volna a legmagasabb fokot, maga a Föld pedig olyan ütemben haladt volna előre, amit az ember nem tudott volna követni – ez esetben az ember mai formájában nem is jöhetett volna létre. Ha viszont kizárólag a Hold erői hatottak volna rá, hirtelen megmerevedett volna, születése pillanatában rögzítődött volna az alakja, múmia lett volna belőle és ilyen is maradt volna örökre. Ma az ember e között a két véglet között, a határtalan mozgékonyág és a formamerevedés között középen fejlődik. Mivel a Holdon vannak a formamerevítő erők, a fizikai Hold maga is salakká lett. Ebbe a formába csak a Holddal összekötetésben álló magasztos, erős lények tudnak behatolni. A Földre tehát két erő hat: a Nap és a Hold ereje. Az egyik hajtja, a másik mumifikálja. Ha egy képzeletbeli óriási lény elvonszolná a Napot, abban a pillanatban múmiává merevednénk, mégpedig annyira, hogy az így nyert alakunkat el sem veszthetnénk többé. Ha viszont a képzeletbeli óriás a Holdat húzná félre, minden szép, kimért, lekerékített mozdulatunk fickándozássá válna. Belsőleg teljesen mozgékonyakká válnánk, kezünket óriás méretűre meg tudnánk hosszabbítani és újra össze is tudnánk zsugorítani. Az átalakulás ereje is óriás méreteket öltene, felfokozódna. Most viszont az ember be van sorolva e közé a két erő közé.

Az ehhez hasonló dolgok persze nemcsak a formákban és az anyagokban vannak rendhagyó módon elrendezve, hanem az egész világmindenségben, illetve a dolgok és a lények egymáshoz fűződő viszonylataiban is. Tárgyaljuk most meg ez ügyben a mítoszbeli Ozirisz alakjának egyik vonatkozását, hogy lelkünk elé vetítsük, milyen végtelenül mélységes bölcsesség él a kozmoszban.

Ozirisz képében az egyiptomi ember a Nap Földünkre gyakorolt hatását látta abban az időszakban, amikor a Földet még ködpára hullámozta körül, amikor nem volt még levegő, és látta, hogy abban a pillanatban, mihelyst az ember levegőt kezdett belélegezni, az egységes lény, Ozirisz-Széth kétfelé vált, és két része elszakadt egymástól. Széth, azaz Tüphon okozta, hogy belénk hatolt a levegő; Tüphon a szél lehelete, aki eloldotta magát a Nap fényétől, így onnan most már csak Ozirisz hat egyedül mint a Nap fénye. Ugyanebben a pillanatban pedig bevonul az emberbe a születés és a halál is. Nagy változáson ment tehát keresztül mindaz, ami eddig csupán formáló és formabontó erőt jelentett, ami olyasmí volt, mintha csak felvennénk és levetnénk a kabátunkat. Az ember nagy hálával tekintett volna fel a Nap-lényekre, ha annak idején, amikor a Napból kiinduló hatások még nem hagyták magára a Földet, érezhette volna a Földből később a Nappal együtt kivonuló lényektől kiinduló hatásokat. A Nap azonban fokozatosan egyre inkább eltávolodott a Földtől, így bolygónkon egyre finomabbá vált az, amiből később a pára-körzet lett. Akkoriban az ember magasabbrendű természetének a birodalma mindenképpen ez a pára-körzet volt, a Nap hatását közvetlen úton egyre kevésbé észlelni képes ember viszont tudatára ébredt az alacsonyabb természetében lévő erőknek – odáig jutott, hogy felfoghassa énjét. Az ember tulajdonképpen akkor ébredt öntudatra, amikor alacsonyabbrendű természetébe belemerült!

Mi miatt sötétedett el az Ozirisz néven ismert lény? A Nap eltávozásával együtt megszűnt ugyan a fény hatása is, de eleinte, amíg a Hold is el nem vált a Földtől, Jahve és Ozirisz a Földön maradt még. Ozirisz volt az a lény, aki olyan módon foglalta magában a fényt, hogy később, amikor a Hold is kivonult a Földből, ő is eltávozott a Holddal együtt, és azt a feladatot kapta, hogy a Nap fényét a Holdról irányítsa a Föld felé. Először tehát látjuk, hogy kivonul a Földből a Nap, Jahve pedig seregével és Oziriszsal együtt itt marad a Földön. Az ember megtanul lélegezni. Egy idő múlva azonban kikerül a Földből a Hold is, s vele együtt kivonul Ozirisz, aki megkapja a feladatot, hogy a napsugarakat a Holdról verje vissza a Földre. A Holddal együtt visszahúzódó

Ozirisz alakja a mítoszban úgy jelenik meg, hogy szekrénybe fektetik. Azelőtt Ozirisz hatása a Nap felől érte az embert, de most már úgy érezték, hogy ami korábban a Napról érkezett hozzájuk, az most már a Holdról áramlik feléjük. Akkoriban azt mondta az ember, ha leragyogott rá a Hold: „Te vagy Ozirisz, aki a Holdról sugárzod felém a te lényedhez tartozó napfényt!”

A Hold azonban minden nap más-más alakban sugározza vissza a napfényt. Első alakját látjuk, ha vékony sarló áll az égen, másnapra nagyobb lesz, ez a második alakja, és ez így megy 14 napon át, a Holdnak 14 alakját láthatjuk, míg telihold nem lesz. A megvilágított Hold-tányér 14 alakjában Ozirisz 14 napon át fordul a Föld felé. Mélységes jelentése van annak, hogy a Hold – vagyis Ozirisz – éppen 14 alakot vesz fel, s a Nap fényét növekedése 14 fázisában sugározza vissza ránk. Ez a Hold-tevékenység az ember lélegzésével van kapcsolatban. Az ember ugyanis akkor tudott csak lélegezni, amikor ez a jelenség már teljesen a maga módján volt jelen az égen. Ezáltal volt az ember összekötve a fizikai világgal, ezért jelenhetett meg az emberlényben az én első csírája.

Később az egyiptomi megismerés megérezte a most elmondottakat, és így beszélt az el: „Azelőtt Ozirisz kormányozta a Földet, de később megjelent Tüphon, a szél. Ebben a korszakban a vizek annyira alászálltak már, hogy megjelent a levegő is, következésképpen az emberből levegőt lélegző lény lett. Tüphon megölte az Ozirisz-tudatot, megölte Oziriszt és szekrénybe zárta, majd átadta a tengernek.” Lehet-e kép formájában egy kozmikus eseményt jelentősebb módon kifejezni? Eleinte Ozirisz, a Nap-isten uralkodott, majd a Holdra üzték. A Hold a világűr tengerébe kitolt szekrény, Ozirisz tehát most már a világűrben van. Emlékezzünk azonban rá, hogy amikor a monda szerint Oziriszt újra megtalálják majd, 14 alakban jelenik meg újra a világűrben. A monda szerint ugyanis Oziriszt 14 részre darabolták és 14 sírba temették el. A mélyen gyökerező monda ennyire csodálatos módon utal a kozmikus eseményre: a Hold fázisai, 14 alakja a szétdarabolt Ozirisz 14 része, a teljes Hold-tányér pedig a teljes Ozirisz.

Eleinte úgy látszik talán, mintha csak szimbólumról lenne szó. De már láttuk, hogy a mítosz a valóságot jelenti. Most

rátérünk egy másik dologra, aminek ismerete nélkül soha sem lehetnénk tisztában a kozmosz titkával. Ha nem jött volna létre a Napnak, a Holdnak és a Földnek ez a konstellációja, ha a Hold nem 14 alakban jelent volna meg, egyúttal még valami nem jelenhetett volna meg. A Hold 14 alakja egy egészen különleges dolognak az oka is volt még. Az ember földi fejlődésére a Hold mind a 14 alakjának nagyon nagy hatása volt. Különös dolgot kell elmondanom, de mégis igazat. Annak idején, amikor mindez még nem következett be, amikor tehát Ozirisz még nem hagyta el a Földet, a Földmag fényalakzatában az embernek még csak a lehetősége sem volt meg arra, ami ma az egyik legfontosabb része. Tudjuk, milyen fontos dolog a hátgerinc, hiszen belőle indulnak ki az idegvezetékek. Abban az időszakban azonban, amikor a Hold még nem került a Földön kívülre, az idegvezetékeknek még csak a lehetősége sem volt meg. A Hold 14 alakja volt az oka – egymást követő mai rendjükben –, hogy az ember hátgerincéhez hozzátagolódott 14 idegszál. A kozmikus erők úgy hatottak, hogy a Hold 14 fázisának 14 idegszál felelt meg. Ez volt Ozirisz hatásának a következménye. De a Hold alakulásának van még egy másik megfelelője is, ugyanis az említett 14 fázis a Hold jelenségeinek csak egyik fele. Újholdtól teliholdig 14 holdfázis zajlik le, a másik 14 holdfázis pedig holdtöltétől újholdig. Az újhold felé törekvő 14 nap alatt viszont Ozirisznak semmiféle hatása nem mutatkozik meg, a Nap ekkor úgy süt a Holdra, hogy az egészen újholdig fokozatosan a meg nem világított felét fordítja a Föld felé. Persze a teliholdtól újholdig terjedő 14 fázisnak is megvan a maga jelentősége, hatását azonban Ízisz tette felfoghatóvá az egyiptomi ember tudata számára. Ezt a 14 fázist Ízisz kormányozta; az ő hatására indul ki a hátgerincből másik 14 idegszál. Összesen 28, a Hold különböző fázisainak megfelelő idegszálunk van. Láthatjuk tehát az emberi szervezet teljesen meghatározott részeinek eredetét: valamennyi kozmikus események következménye! Ellenvetésül felhozhatná valaki, hogy több mint 28 idegszálunk van. Valóban, ha a Hold-év egybeesne a Nap-évvvel, csak 28 idegszálunk lenne, mivel azonban a Nap-év hosszabb, a fennmaradó idegszálak oka a Nap-év és a Hold-év közötti különbség. Így tagolódott hát bele a Hold-

ról kiindulva Ízisz és Ozirisz hatása az ember szervezetébe. De szorosan ide tartozik még egy dolog.

Kétneműség sem létezett egészen addig, míg a Hold hatása nem kívülről érkezett. Addig csak egy egyszerre mindkét nem jellegzetességeit hordozó ember létezett, aki férfi és nő is volt egyben. A nemek csak Ízisznek és Ozirisznak a Holdról érkező váltakozó hatása következtében váltak szét, és az ember aszerint lett férfivá vagy nővé, hogy miként gyakoroltak szervezetére különleges hatást az Ízisz- és Ozirisz-idegek. A kiváltképpen Ízisz-hatás uralma alatt álló szervezetből férfi, az elsősorban Ozirisz hatása alá került testből viszont nő lett. Természetesen minden férfiban és minden nőben ott tevékenykedik mindkét erőcsoport – Íziszé is és Oziriszé is –, de úgy, hogy a férfiak éterteste női jellegű, a nőké viszont férfi jellegű. Most tehát megláttunk egy keveset azokból a csodálatos összefüggésekből, amelyek a világmindenség konstellációi és az egyes lények között fennállnak.

Látjuk tehát, hogy az emberre nem csak erők hatnak, hanem az égitestek egymáshoz viszonyított helyzetei is. A férfi vagy a női szervezethez tartozó összes dolog a hátgerincből kiinduló, fent említett 28 idegpálya hatására alakult ki. Még valamit el kell azonban mondanunk, aminek a segítségével mélyen belevilágíthatunk majd a világmindenségbe és az ember fejlődésének összefüggéseibe. Az ember alakját ezek az erők formálták ugyan, de az ember mégsem merevedett bele formáiba, mert kiegyensúlyozott helyzetet teremtettek a Nap és a Hold hatásai között. Az elkövetkezendők folyamán reális tényekről lesz szó, ne gondoljanak tehát semmiféle szimbolikus jelentésre.

Mi volt Ozirisz eredetileg, amíg szét nem darabolták? És mi a feldarabolt Ozirisz? Ami az emberben azelőtt egységet alkotott, most szét lett darabolva 28 idegszálra. Láttuk, hogyan darabolták bennünk szét. Az ember mai alakjának létrejöttét sohasem lehetett volna elérni e nélkül a folyamat nélkül. Viszont mi alakult ki még ezt megelőzően a Nap és a Hold hatására? Az összes idegvezeték együttes hatása következtében először nemcsak a külsődleges férfi és női ismertetőjegyek alakultak ki, hanem még valami létrejött az ember testének belsejében a férfi és a női princípium hatására. Lét-

rejött a belső Ízisz-hatás, ennek következtében pedig a tüdő. A tüdő Tüphon, vagyis Széth hatását szabályozza. Az Ozirisz részéről érkező hatás viszont férfias jelleggel hatott az emberre – amikor a női jellegű hatás ösztönzésére lélegzése folytán aktívvá tette tüdejét, kialakult benne a gégefő. A férfi és a női princípiumot a Napról és a Holdról érkező hatások útján szabályozták tehát: minden egyes női princípiumban van egyúttal egy férfias jellegű princípium is, a gégefő, minden egyes férfi princípiumban pedig egyúttal egy nőies princípium, a tüdő.

Ízisz és Ozirisz minden egyes ember magasabbrendű természetével kapcsolatban, belső úton tevékenykedik. Ezért vagyunk tehát kettős neműek, hiszen mindenkinek van gégefője és tüdeje is, és mindenkinek ugyanannyi idegszála van, akár férfi, akár nő az illető. Most pedig, miután Ízisz és Ozirisz megszabadultak az alacsonyabbrendű természettől, megszületett gyermekük – ők ketten létrehozták Hóruszt, aki a Föld eljövendő emberének megteremtője lett. Ízisz és Ozirisz nemzették a Gyermeket, akit Ízisz gondosan ápolt. Hórusz az ember szíve, akit az Ízisz-anya tüdő-szárnyai gondosan ápolnak, takargatnak. Ez a kép tükrözi azt az egyiptomi felfogást, ami arra mutat rá, hogy a régi egyiptomi misztériumhelyeken férfi és női jellegűnek tekintették azt, ami az ember magasabbrendű természetévé vált, azzá, amit az indusok még Brahmának neveztek. Az indus tanítványnak az ősi ember képében már megmutatták, hogy majdan később annak a bizonyos magasabbrendű alaknak a formájában mi fog megjelenni – Hóruszt, a Gyermeket mutatták neki meg, és azt mondták: „Mindez az őshang, a »Vha« következtében jött létre, a sok hangzóra differenciálódott őshang következtében.” Az, hogy mit élt át az indus növendek, a Rig-véda egyik különös mondatában maradt ránk. Ez a mondat így hangzik: „Az emberen heten alulról hatoltak át, nyolcan fölülről, kilencen hátulról, tízen a sziklaüreg fenekéről, tízen pedig belvilágából, az Anya viszont megőrizte őket szomjas Gyermeké számára.” Furcsa hely ez a Rig-védában. De képzeljük csak el Íziszt úgy, ahogyan most ábrázoltam, tüdőnek, Oziriszt pedig a lélegzés működésének, s gondoljunk csak el, hogyan hat bele mindebbe a beszédhang – ho-

gyan differenciálódik gégehangokra, tüdőhangokra stb., képzeljük el, hogyan különül magánhangzókra és mássalhangzókra. A hangzók különböző oldalalokról jönnek: heten lentről a gégefőből stb. A Rig-véda mondatában tehát le van fektetve a légzőberendezésünkkel kapcsolatban lévő minden hatás! Ott van a Gyermekét gondosan ápoló Anya is, ahol a hangzók differenciálódnak és tagolódnak – az „Anya” a tüdő, a „Gyermek” pedig az összes hatás közepette kialakult szív, amiből a beszédhangokat lélekkel átható impulzusok indulnak ki.

Így mutatkoztak meg a beavatandó előtt az idők folyamán a kozmosz belső világában történő titokzatos hatások és tevékenységek. Az elkövetkezőkben látjuk majd, hogyan épül bele az ember többi része is ebbe a szövődékbe; feltáruul majd előtűnik az egyiptomi titkos tanítás okkult anatómiájának egyik fejezete is, ahogyan azt Egyiptom egyik titkos iskolájában művelték, lévén hogy tudatában voltak a kozmikus erők, a kozmikus lények és az ember fizikai teste belső összefüggéseinek.

AZ EMBERI SZERVEZET FEJLŐDÉSI FOLYAMATAI A HOLD KIVÁLÁSÁIG. APOLLÓN LANTJA

Az előző előadások folyamán lelkünk elé állítottunk egy egész sereg tény, amelyek a Föld és az egész Naprendszer fejlődésére vonatkoznak, és összefüggnek az ember természetével is. Hangsúlyozottan kiemeltük – különösen az utolsó két előadás keretében – a Nap, a Föld és a Hold fejlődésének az egyiptomi misztériumokban újra felelevenedő tényeit, amelyeket az egyiptomi misztériumok növendéke és Egyiptom egész népe is egyaránt ismert. Amit előadtunk, és amit mai fejtegetéseink során még ki is egészítünk majd, azt a növendék a tisztánlátás állapotában ténylegesen meg is ismerte. A nép nagyobbik része viszont – akik nem tudtak a tisztánlátás fokára felemelkedni – jelentőségteljes kép alakjában ismerte meg a szóban forgó dolgokat. Gyakran volt már szó arról a képről, amit az egyiptomi emberek lelke elé úgy állítottak oda, mint az egyiptomi világnézet legfontosabb képét. Az Ozirisz- és Ízisz-mondáról beszélek. Mindenki ismeri, és senki sem gondolja – ha csak egy picikét is ért hozzá – , hogy valami jelentéktelen dologról lenne benne szó. Képzhetik akkor, hogy az Ízisz-Ozirisz-monda az egyiptomi ember számára korántsem csak egy egyszerű kép volt! Idézzük fel hozzávetőlegesen ezt a mítoszt.

Kezdetben sokáig Ozirisz uralkodott az emberiség üdvére, de csak egy meghatározott időpontig – ezt később úgy jellemezték, hogy a Nap akkor a Skorpió jegyében állt. Oziriszt azonban megölte testvére, Tüphon vagy más néven

Széth. Úgy ölte meg, hogy rábírt, feküdjön bele egy szekrénybe, amit azután rázárt, és a szekrényt Ozirisszal együtt a tengerbe vetette. Ízisz, aki Ozirisz húga és felesége is volt, kereste fivérét és férjét, amikor pedig megtalálta, Egyiptomba vitte. Ott viszont a gonosz Tüphon újra meg akarta semmisíteni Oziriszt, és fel is darabolta. Ízisz összegyűjtötte Ozirisz részeit, és különböző helyeken eltemette őket. (Egyiptomban még ma is mutogatnak különféle Ozirisz-sírokat.) Azután megszülte Hóruszt, aki viszont atyja, Ozirisz miatt bosszút állt Tüphonon. Oziriszt újra felvették az isteni és szellemi lények világába – a Földön ugyan már nem tevékenykedik többé, de a szellemi világban a haláluk és újabb születésük között ott tartózkodó embereket továbbra is segíti. Ezért Egyiptomban a halottak útját egyúttal az Oziriszhoz vezető útnak is képzelték. Ez volt tehát az a monda, amely az egyiptomi életfelfogás legrégebbi alkotóelemei közé tartozott. Az Ozirisz-monda, amíg egyáltalán létezett az egyiptomi vallásos szemlélet, az egyiptomi birodalom összes kultuszán végigvonult, még ha itt-ott néhány részletet meg is változtattak benne, másokat pedig hozzáfűztek.

Miután lelkünk elé vetítettük a mondát – amelybe természetesen az is beleáramlott, amit a misztériumiskolák szent, titkos helyein a növendékek valóságos történelemnek láttak –, tekintetünket újra vissza kell fordítanunk a tegnapi mondatokra. Nekiláttunk már, hogy részletesebben is elképzeljük, mi jött létre az emberben a Hold különféle alakjainak a hatására. A Holdnak 28 napra van szüksége, hogy újra visszanyerje ugyanazt az alakját. Beszéltünk már a hátgerincből kiinduló, a Hold 28 konstellációjától származó 28 idegpályáról. Kikutattuk a titkot, hogyan alakult ki az emberben ez a 28 idegpár, kívülről, kozmikus erők hatására. Most pedig, kérem, jól figyeljenek a következőkre. Igyekszem pontosan ábrázolni – amennyiben ez ilyen rövid utalás keretében egyáltalán lehetséges –, hogy tágabb értelemben véve mit tanult az egyiptomi tanítvány az ember fejlődésére vonatkozóan. Akiket túlságosan megfertőzött a modern anatómia, leírásokat mai szemszögből nézve merő esztelenségnek tartják majd. Annak is tarthatják. Nekik csupán annyit kell tudniuk, hogy arról a tanításról van szó, amit Egyiptomban a be-

avatásra váró növendék nemcsak megtanult, hanem tisztánlátás útján látott is. Most tehát azokhoz szólok, akik érzéseik útján képesek együtt haladni velem. Ez a tan ugyanis nemcsak a régi misztériumhelyeken, az egyiptomi ember számára volt érvényes mint a korábbi látások eredménye, hanem ma is igazság, valóság a modern okkultisták számára is, és ma is ugyanolyan.

Ismételjük el, amiről már az utolsó előadások folyamán beszéltünk, hogy amikor a Föld a fejlődés kezdeténél tartott, szinte teljes egészében csupa embercsirából állt még – ezek alkották a Föld ősködét. Mind az indiai, mind az egyiptomi tisztánlátó képes volt rá, hogy lássa, hogyan bontakozik ki az embernek ebből a szellemi csirájából a későbbi ember teljes alakja. Annak idején tisztánlátás útján mindent szemlélni tudtak, amivé később az embercsíra vált. Viszont arra is vissza tudtak tekinteni, ami az embercsirából legelőször jött létre, amikor a Nap hosszú ideig össze volt még kapcsolódva a Földdel, és ami valóban egyfajta növényhez hasonlított, felfelé mintegy nyitott kehellyel. Amikor az ősködből kialakult a Föld, ilyen alakzatok töltötték be szinte az egész Földet. A legeslegelső időkben azonban, amikor ez a világűrben kibomló virágkoszorú létrejött, alig volt még látható; úgy lehetett volna csak észrevenni, ha a közelébe kerülve megsejtettünk volna valamiféle kehelyszerű hő-testet. Eleinte tehát csak egy hőtest jelent meg. Az emberalak belseje már akkor elkezdett világítani, amikor a Föld még összeköttetésben állt a Nappal, fénysugarakat kezdett szétárasztani a világűrbe. Ha annak idején közeledhettünk volna egy ilyen fényalakzathoz, és mai lények módjára szemünkkel is észlelhettünk volna, valamiféle szabályos alakzatnak, szikrázó, világító gömbfélének láttuk volna, villogó Napnak, amely villódzó sugarai közepette csillog a világűrben. Ma persze aligha tudna valaki is tiszta képet alkotni arról, hogy annak idején milyen volt valójában az ember. Leginkább talán mégis úgy képzelhetné el, hogy a teljesen kristálytisza levegőben Földünket belepik a szentjánosbogárcák, és fényüket szétárasztják a világűrbe. Legelső, kezdetleges állapotában valahogyan így világított az ember a világűrben, amikor a Föld még összetartozott a Nappal. De nem csak ez volt jelen, ha-

nem e köré a kehelyszerű alakzat köré körülbelül ugyanabban az időben hozzátagolódtott egyfajta gáztest is. Ebben a gáztestben sokféle anyag volt oldott, gázállapotban, ahogyan az állatok és az emberek testében ma is vannak nemcsak szilárd, hanem folyékony anyagok is. Azonban mihelyst ez a burok létrejött, rögtön utána a Föld együttes tömegéből más csírák is kibújtak – ezek lettek mai állatvilágunk első kezdeményei. Természetesen ekkor az egész Föld levegőtömegből állt még csupán, a világúrt bevilágító, fényt kibocsátó test volt. Ezen a légtömegben belül jöttek létre akkoriban a mai állatvilágnak megfelelő, legalacsonyabb fokozaton álló, nemtelen állatok első kezdeményei, és látni fogjuk, hogy ezek a kezdetleges adottságaik formájában létrejött állatok az ember számára később bizonyos fokig szintén fontosakká váltak.

Létrejött tehát az állatok első csíraállapota, számunkra viszont most az a legfontosabb, hogy ezek az állatcsírák a legsűrűbb gázállapotú anyagokból voltak, szinte be voltak zárva a sűrű gázba. Ezek az állatok a legkülönbözőbb formákat vették fel, és bizonyos fokú fejlődésen mentek keresztül. Amikor a Nap kilépett a Földből, legmagasabb rendű formájuk éppen a halforma volt; persze nem a halak mai alakjáról van szó. Az akkori állatok alakja teljesen más volt, mint a mai halaké, de a mai halaknak megfelelő fokozaton álltak. Ezek az állatok aztán a Föld későbbi fejlődése folyamán is megtartották magukban azt, amivé a Nap és a Föld összetartozása idején váltak. A Föld vízből álló Földdé sűrűsödött, és a legsűrűbb alakzatok – az állatok – a vízből álló Földben úsztak. Most viszont nagyon különös dolog történt. Az ősi halformák közül némelyek állatok maradtak, és – talán leginkább azt mondhatnánk – nem aggódtak tovább a fejlődés haladásának mikéntjén. Mások viszont fenntartottak bizonyos fajta kapcsolatot az emberalakkal, mégpedig a következőt.

A Föld abban a pillanatban, amikor kilépett belőle a Nap, elkezdett tengelye körül forogni úgy, hogy a Nap hol sütötte a Föld egyik felét, hol nem, létrejöttek tehát a nappalok és az éjszakák, amelyek akkoriban még lényegesen hosszabbak voltak a maiaknál. A Hold kiválása előtti időben az akkoriban lényegesen sűrűbbé vált emberalak gáztömegének alsó, vízben álló részéhez minden egyes olyan alkalommal, ami-

kor az emberalak a napos oldalra került, hozzátagolódtott valami ilyesféle állatforma. Az állatforma összekapcsolódott az emberalakkal, az embernek tehát felül emberi, alul állati formája lett úgy, hogy felső része kiemelkedett a vízből a Nap felé, lejjebb viszont egyre lágyabb lett, és lent állati formában végződött. Felső része tehát kiemelkedett a vízből álló Föld felszíne fölé, mivel pedig a Nap hatása keresztülhaladt a virágszerű ember-részen, hatni tudott a bennük lévő Föld- és Hold-erőkre. Erre az időszakra, amikor az ember testéhez egy a halak fokozatán álló állati forma kapcsolódott, azt mondták, hogy a Nap, amely az embertestekre süt, a Halak jegyében áll. A testalkat illetően alakulására történő első efféle utalás valóban egybeesik azzal, hogy az égbolton a Nap a Halak csillagképébe lépett, de mielőtt még a következő testforma kialakult volna, többször is keresztülhaladt rajta. A testképződés fent leírt folyamatának a kiindulópontja viszont mégiscsak egy olyan időpont volt, amikor a Nap az égi állatövön a Halak jegyében állt. Maga a csillagkép is onnan kapta a nevét, hogy a halak fokán álló lények ekkor kapcsolódtak az emberhez.

Ezt követően úgy folytatódott a fejlődés – ahogyan arról már volt szó –, hogy a Föld és a Hold egy ideig még egy testet alkotott. Amikor a Nap elszakadt a Földtől, a Hold erőivel együtt Jahve is a Földön maradt még – az őt szolgáló lények közé tartozott az az istenalak is, akit Egyiptomban Ozirisznak neveztek. Amíg a Hold nem lépett ki a Földből, a fejlődés nagyon furcsa módon alakult.

Tudjuk, hogy a Föld ezidőtájt, a Hold kiválása előtti időszakban vízből állt, az ember alakulása pedig egyre alacsonyabb fokot ért el. A Hold eltávozásakor az ember – alacsonyabbrendű természetére vonatkozóan – az óriás-szalamándra, a sárkány fokán állt. Szörnyeteg volt, sárkány, akit a Biblia kígyónak nevez. A Hold elválásának időszaka alatt az emberalak alsó részébe egyre több és több tagolódtott bele az állatvilágból. Az alsó résznek a Hold eltávozásakor utálatos, állatszerű formája volt tehát, felső részébe viszont – ahol fényalakja maradványait még megtalálhatjuk – kívülről beleáramlottak a Nap erői, azaz megmaradt még az embernek az a lehetőség, hogy a fény lényei kívülről beleküldhessék

hatásukat. Az őstengerben lebegve, úszva mozgott az ember, ezt a furcsa fényalakulatot kiemelve a vízből álló Földből. Mi volt ez a fényalakzat? Időközben hatalmas, átfogó jellegű érzékszervvé alakult át; ez a folyamat a Hold eltávozásakor fejeződött be. Az ember ezzel a szervével érzékelte, ha az őstengerben úszva valamilyen veszélyes dolog közelébe került. Elsősorban a meleget és a hideget érzékelte vele. A szerv később összezugszorodott, és a mai tobozmirigy lett belőle. Akkoriban viszont, amikor az ember még lebegve, úszva mozgott a Föld-masszában, egyfajta lámpásnak használta. Az egészen kicsiny gyerekek fején ma is található még egy kis lány rész – itt kell körülbelül keresnünk, honnan nyúlt ki ez a szerv a világűr felé.

Az ember egyre magasabbrendű állatformákat vett fel magába. Átalakulása bizonyos időszakában pedig – mivel a vízben lakott ugyan, de benne élt a későbbi ember csírája – víz-embernek nevezték, időközben azzá alakult. Még később kialakult alakját aztán már vadkecskének, baknak nevezték. Furcsa dolog, hogy az akkori csillagképek neveit a valóságban ténylegesen az ember alsó tagjainak megfelelő alakzatok adták meg. Eredetileg a lábfejek valóban a Halakkal álltak összefüggésben, az alsó lábszárak – hosszú időn keresztül ők tették képessé az embert arra, hogy úszás közben maga szabja meg haladása irányát – a víz-emberrel, a térdek pedig a Bakkal. Az állati jelleg egyre tovább fejlődött. Ami az ember altestéből mára felső lábszárrá, combbá alakult, azt Lövésznek, Nyilasnak hívták. Túl messzire vezetne, ha most megpróbálnám megmagyarázni ezt a kifejezést. Elég, ha most csak képet alkotunk arról, milyen is volt az ember, amikor állati jellege a Nyilasnak megfelelő volt. Olyan állat volt akkor, amely első ízben volt rá képes, hogy a vízből kialakult szigeten mozogjon. Felsőteste eközben – ami megvilágítva maradt, megvilágította az a szerve, melyet lámpásként hordott a fején – egyre jobban kifinomodott, legfelül ténylegesen megmaradt virág alakúnak. Akkor lenne helyes elképzelésünk az ember akkori alakjáról, ha felső részét éterikus jellegűnek képzelnénk el, altestét viszont állatéhoz hasonlónak. Az állatöv régebbi ábrázolásain a Nyilas jelet ennek megfelelően még alul állati, felül emberi alaknak láthatjuk.

A jel olyan volt, hogy az ember fejlődésének akkori fokát tükrözte, mint ahogyan az ember fejlődésének egyik tényleges fokozatát adja vissza a Kentaur is, akinek alteste lóé, felsőteste emberé. A lovat azonban nem kell szó szerint értenünk, az az állati jelleget képviseli csupán. Korábban a művészek vagy tisztánlátókkal írták le, hogy mit kívántak művészi úton ábrázolni, vagy maguk is beavatottak, tisztánlátók voltak. Amikor Homéroszról azt mondják, hogy vak látnok volt, tulajdonképpen azt értették ez alatt, hogy tisztánlátó volt, aki vissza tudott tekinteni az Akasha Krónikába*. Homérosz, a vak látnok szellemi értelemben sokkal tisztábban látott a többi görögnel. A Kentaur tehát valóban az ember egyik régebbi alakja. Amikor az ember olyan volt, mint a Kentaur, a Hold nem volt még kívül a Földön, ereje benne volt még a Földben. Az emberben ekkor benne volt még a Nap-korszak folyamán kialakult, világító tobozmirigy is, amit lámpásnak hordott a fején. Amikor azután a Hold elhagyta a Földet, elérkezett a nemiség korszaka. A Kentaur-ember ugyanis még nem nélküli lény volt. Amikor azonban a Nap a Skorpió jegyébe lépett, bekövetkezett a nemek szétválása. Az ember szexuális jellegét ezért hozzá kapcsolatba a Skorpióval. Az állati jellegre vonatkozóan a Skorpió a fejlődés olyan fokának felel meg, amikor az ember fejlődése eljutott szexuális jellegéhez. Felső részével az ember a kozmikus erők irányába fordult, alteste viszont már kétnemű lény volt. Az emberből nemekkel felruházott lény lett. Ha az egyiptomi misztériumhelyek tisztánlátó tanítványa tekintette a Föld fejlődésének erre az időszakára fordította, úgy látta, hogy a Földet már olyan emberek népesítik be, akik lefelé ugyan megsűrűsödött testformát alakítottak ki – alacsonyabbrendű természetüknek megfelelően –, felfelé viszont fénylő emberalakjuk volt.

Az ezt követő időszak folyamán a Hold erőinek hatására a mai hátgerincet alkotó terület mentén az ember testébe beletagolódtak az idegvezetékek. Megsűrűsödött a hátgerinc fölötti képződmény, a mai fej környéke is, és átalakult az ember agyvelejévé – ez lett a teljesen átférmálódott világítószervből. Ehhez csatlakozott hozzá a hátgerinc – ahonnan az idegvezetékek indulnak ki –, ehhez viszont az alacso-

nyabbrendű ember, ahogyan azt korábban már leírtuk. Ez a kép mutatkozott meg tehát az egyiptomi tanítvány előtt, aki ezáltal ráébredt, hogy bármilyen lény, aki valaha is testet akart öltetni a Földön, mindig a megfelelő emberalakot kellett hogy magára öltse. Ozirisz mint szellemi lény, gyakran lelátogatott a Földre, sőt, emberként is testet öltött. Ilyenkor az emberek úgy érezték, hogy „alászállt egy isten, de emberalakja van”. A Földre lelátogató minden egyes magasztos lénynek olyan alakja volt, mint az éppen akkor élő embereknek. Ebben az időben úgy volt még megalkotva az emberi forma, hogy az a bizonyos világító szerv, az ember különös fejdísz, „Ozirisz lámpása” – amelyet képletesen „polipszem”-nek neveztek – még látható volt. Ez az eleinte az ember testén kívül lévő lámpás az a szerv, ami később átalakult agyvelővé, belső szervvé.

Amikor a görög beavatottak megismerték az egyiptomi emberek titkait, ők is tapasztaltak már néhány dolgot – alapján véve ugyanazt, mint az egyiptomi beavatottak. Az eltérés csupán annyi, hogy görög nyelven más nevük volt a dolgoknak. Az egyiptomi beavatottaknak igen magas fokon képzett tisztánlátó adottsága volt, így tisztánlátás útján növendékeik közül is sokan vissza tudtak tekinteni az igen távoli időszakokba is. A titkokkal az egyiptomi beavatottaknak őseredeti kapcsolatuk volt, innen ered a véleményük is, hogy a görög papok csak gyermeki módon dadognak. Jellemző tehát, hogy amikor egy egyiptomi pap Szolónnal* találkozott, így szólt hozzá: „Ó, Szolón, Szolón, aki görög, mindig gyermek marad, öreg görög nem létezik! Szellemileg mind fiatalok vagytok, mert sem sok ezer éves hagyományon alapuló régi szemléletetek nincsen, sem valamilyen, az idők következtében megőszült tudományotok.” Így mutatott rá az egyiptomi pap, hogy az egyiptomi bölcsesség magasan a materiálisan tapasztalható dolgok fölött áll. A görögök csak az eleusziszi misztériumhelyen* érték el ugyanazt a fokot, amit az egyiptomiak, de ennek a misztériumhelynek csak kevés résztvevője volt. Ennek ellenére természetesen a görögök számára is szent dolog volt mindaz, amit az egyiptomi beavatott látott a Föld fejlődésének erre a bizonyos szakaszára vonatkozóan, azaz hogy mit is tett Ozirisz Isten – hogy tudniillik elszakadt

a Naptól, átment a Holdra, és onnan sugározta vissza a napfényt. Ők is tudták, hogy Ozirisz az az isten, aki megalkotta a Hold 28 alakját, és létrehozta vele az emberben a 28 idegvezetékét. Ozirisz hatására alakult ki a hátgerincben lefelé húzódó idegrendszer, és ennek következtében formálódott meg az ember egész felsőteste. A létrejött izmok ugyanis csak azért tarthatják meg formájukat, mert az idegrendszer volt a szabványuk. De nemcsak az izmok és porcok, hanem a többi szerv – a szív, a tüdő stb. – is mind-mind csak az idegek útján jutottak formájukhoz. Tehát a Nap korábbi tevékenységétől származott minden, ami később agyvelővé és gerincvelővé alakult, Ozirisz és Ízisz 28 alakja pedig kívülről munkálkodott a hátgerincen. Ozirisz és Ízisz voltak tehát a test szabványai, majd amikor az agyvelő is leküldte érzőszálait a hátgerincbe, Ozirisz ezeket is átdolgozta. Ezt a görögök is érezték, amikor pedig megismerkedtek az egyiptomiak misztériumhelyeivel, felismerték, hogy Ozirisz ugyanaz az isten, akit ők Apollónnak neveztek. Azt mondták, hogy Apollón azonos az egyiptomi Oziriszszel, és az idegeken végrehajtott tevékenysége útján létrehozta a lelki életet az ember belső világában. „Így jár el Apollón” – mondták.

Emeljük ki most az emberből külön, és vázoljuk fel ezt a bizonyos alakzatot. Képzeljük el sematikusan felrajzolva az agyat, ahogy folytatódik a hátgerincben, és „belemarkol” Ozirisz 28 keze. Ozirisz 28 kezével játszik az agyvelőből lefelé húzódó hátgerincen, mintha csak egy lantot pengetne. Csupán fordítva kell elképzelnünk a lantot: a teste az agyvelő, és az idegszálak a húrok, amibe belekapnak Ozirisz-Apollón kezei. Apollón a világ lantján játszik, a kozmosz kialakította nagy műalkotáson, és megszólaltatja az emberben a lelki élet hangjait. Ez a kép az eleusziszi beavatott számára ugyanazt tartalmazta, mint az egyiptomiak számára a maguk szimbólumai. Az effajta képekből látható, hogy ha nem akarunk beléjük szőni valamiféle fantasztikumot, semmi esetre sem szabad őket sematikusan értelmeznünk, hiszen mi magunk is szabályszerűen átélhetjük majd, hogy az értelmük sokkal mélyebb, mint amit eszünkkel valamilyen módon is mögégjük álmodhatnánk. A görög tisztánlátó, ha Apollónról beszélt, Ozirisz-Apollónt és az emberiség hangszerének

titkát látta maga előtt. Az egyiptomi tanítványnak pedig akkor rémlett fel Ozirisz alakja, ha beavatták a földi lét titkaiba. Megállapíthatjuk tehát, hogy minden ilyen szimbólum az ősi titkokból átvett tartalomra jellemző kép és az ősi titkok mindenfajta más kifejeződése is sokkal többet jelent, mint amit eszünk útján megérthetünk. A lantot és Apollón kezeit ugyanis valóban látták. A lényeg az, hogy minden szimbólumot valamilyen valóságos kép-élményre, tényleges meglátásra vezessünk vissza. Nagyon fontos észrevennünk, hogy egyetlen szimbólum, egyetlen legenda sincs, amelyet egykor valóságosan ne láttak volna!

A beavatásra váró egyiptomi tanítvány csak hosszú-hosszú idő után férközhetett hozzá az efféle titkokhoz. Előtte egy teljesen meghatározott tanítás útján készítették őt elő, hasonlóan az én „Theosophie” („A világ és az ember szellemi megismerésének alapelemei”) című munkámhoz, s csak ezután engedték meg neki, hogy tényleges gyakorlatokat is végezzen. Akkor azután egyfajta extatikus állapotot élt át, ami nem volt még ugyan igazi tisztánlátás, de az álmodásnál már többet jelentett. Ebben az állapotában látta meg, hogy mit kell majd később kép alakjában átélnie. A tanítvány mintegy óriási, hatalmas álomképnek látta a Hold kivonulását és vele együtt Oziriszt is; látta, hogyan irányítja Ozirisz a Holdról a Föld felé a maga erőit. Ténylegesen megálmodta az Ozirisz-Ízisz legendát. Meg kellett álmodnia. Ha nem álmodta volna meg, nem jutott volna el a való tények észleléséhez sem. Keresztül kellett haladnia a képek világán, az imagináción. Az Ozirisz-Ízisz mondát belső világában élte át. A lélek extatikus állapota a szellemi világban lejátszódó dolgok és események meglátásának előjátéka, az igazi látás bizonyos fajta előzetes fokozata volt. A tanítvány a ma leírtakat csak akkor tudta elolvasni az Akasha Krónikában, ha a beavatás olyan magas fokán állt már, amire ma utaltunk. Erre még holnap is szeretnék visszatérni, mint ahogy szintén holnap lesz szó az állatöv többi képéről és jelentőségéről is.

AZ EMBERI ALAK LÉPCSŐZETES FEJLŐDÉSE

A tegnapi napon az emberi szervezet fejlődésének fontos folyamatait ismertük meg. Keletkezésétől kezdve nyomon követtük, míg a Hold ki nem vált a Földből. Pontos időpontról természetesen nem nagyon beszélhetünk, hiszen ezek a folyamatok valóban hosszú időszakok alatt zajlottak le. Hosszú időszakok teltek el attól a pillanattól kezdve, hogy a Hold készülődni kezdett kivonulására, addig, míg teljesen el nem oldódott a Földtől. Időközben a fejlődésben sok minden lezajlott: megtárgyaltuk az emberi szervezet változásait, körülbelül a Hold kivonulásának időpontjáig. Megértettük testének akkori alakját, amely lefelé, körülbelül a közepétől, a köldöktől már olyan alakot mutatott, ami bizonyos szempontból mai alakjára hasonlít. Ha lágý részekből állt is, de már mai szemmel is látni lehetett volna az ember altestét, felsőtestét viszont továbbra is csak tisztánlátó tudattal lehetett volna szemlélni. Utaltunk már rá, hogyan őrzött még meg valami keveset az ember akkori természetéből a Kentaur képében a monda, a vallás és a művészet. A test egyes részeinek formáiban pedig az embernek fokozatosan lábfejeivé, alsó lábszáraivá, térdeivé, combjaivá alakuló tagjait ismertük meg, amelyek Földünk akkori állatformáit képviselték, de az állatoknak a fejlődés meghatározott fokán megállt formáit, amiken az ember túlhaladt. Most ezt a dolgot szeretném még pontosabban tisztázni.

Az ősrégi időkben, amikor a Nap még éppen csak hogy kivonult a Földből, nem létezett még semmilyen állatforma sem. A Nap kivonulása után kialakuló állatok legmagasabb rendű formája a mai halak fokán álló állatfajta volt. Mít is

jelent valójában, ha azt mondjuk, hogy az ember lábfejei ennek a bizonyos halformának feleltek meg, és összefüggésben állnak a Halak csillagképpel? Azt jelenti, hogy annak idején a fejlődésben olyan alakzatok maradtak vissza, amelyek a vízből álló Földet körös-körülúszkálták. Azt jelenti, hogy ebben az időben az embernek fizikai úton észlelhető formában még csak a lábfejei alakultak ki, szemben a többi, csak finom, éterikus formában jelenlévő részével. Világító szerve – amit képletesen kehely- vagy virágalakúnak írtunk le – egy teljesen éterikus levegőalakzat volt, s az embernek valójában még csak a legalsó része járta be a vizeket, mint a fejlődésben visszamaradt halak. Később magasabbrendű formában megmaradt állatok is megjelentek – ekkor képletesen már víz-emberről beszélhetünk, olyan emberről, akinek az alsó lábszárai is láthatókká váltak. Az ember tehát úgy alakította ki magát, hogy létének minden egyes fokozatán hátrahagyta az állatok túlhaladott formáit. A Hold eltávozásának kezdetére ebben egészen addig jutott, hogy alacsonyabbrendű természetét, altestét fizikailag már kialakította, felső része viszont még önmagában véve teljes mértékben formálható maradt. Később azt is láttuk, hogy azt az istenalakot, akit az egyiptomiak Ozirisznak neveztek, a holdfény hatásában ismerhettük fel, és hogy a Holdról kiindulva hogyan avatkozott bele az ember fejlődésébe, hogyan volt képes befolyásolni az embert a Hold különböző fázisai révén. Láttuk, hogyan tagolódott bele az emberbe felsőtestünk legfontosabb alakítója, mai felsőtestünk oka, a hátgerincből kiinduló 28 ideg. Ekkor alakult ki legelőször az ember testi középpontja, a köldök is, mégpedig azoknak a hangoknak a segítségével, amiket Ozirisz-Apollón az ember-lanton megpendített. Azután az ember ezen a ponton is túljutott, de aminek ezen a ponton meg kellett a fejlődésben állnia, az megmaradt hüllőformában.

Amíg a Hold össze volt kapcsolódva a Földdel, többé-kevésbé lehúzta az embert, hátráltatta a fejlődését. Mivel a halforma még a Nappal volt kapcsolatban, a mai ember egészséges érzülete ezért találkozik szívesen a halakkal. Gondoljuk csak meg, mekkora örömet okoz, ha egy szép, fényes haltestet, egy ragyogó vízi állatot lát az ember, ugyan-

akkor a halaknál fejlettebb, csúszómászó, tekerződő hüllők, békák, varangyok, kígyók láttán mennyire ellenszenves érzése támad! A mai hüllők ugyan az akkoriaknak teljesen dekadenssé vált formái, egykor azonban mégis ilyen alakzatok voltak az ember altestében. Amíg ez csak a köldökéig terjedt, a szalamandra bizonyos fajtája volt, és altestét csak később alakította át felsőtestéből kiindulva, amikor az utóbbinak már szilárd halmazállapota volt. Elmondhatjuk, hogy a halforma az embernek azt az alakját képviseli, amelyik fokra azoknak az erőknél a következtében jutott, amelyeket még a Napnak a Földdel együtt töltött időszakában kapott meg. Egészen addig tehát, amíg a Nap ki nem vonult a Földből, az ember a halak fokán állt.

A Nap kialakítása közben a magasztos lények, a fejlődés irányítói elhagyták a Földet, hogy csak egy sokkal későbbi időpontban egyesüljenek majd vele újra. A velük együtt eltávozó szellemi lények egyike volt Krisztus, a vezető Nap-szellemek között is a legmagasabb rendű szellemi lény. Ha átéljük, hogy az ember egészen a Nap kivonulásáig a Földről a Nappal együtt eltávozott szellemi lények legmagasztosabbikával együtt élt, olyan esemény előtt állunk, ami iránt a legmélyebb alázattal és tisztelettel kell viseltetnünk! Ebből az érzésből fakadt, hogy egykor a halformával szimbolizálták a Nap eltávozásának, majd a Föld Krisztus által irányított további fejlődésének az időszakát. Azelőtt az ember a Földön össze volt kötve a Nappal, a Nap eltávozásakor viszont a Nap-szellemeknek köszönhető alakját a halforma őrizte meg. A továbbiakban a Nap-szellemek már nem álltak mellette. Krisztus akkor távozott el a Földről, amikor az embernek halformája volt. A kereszténység fejlődésének kezdeti korszakában ezt a formát rögzítették a beavatottak. A hal szimbólum a római katakombákban Krisztus jelképe volt, és az volt a célja, hogy emlékeztessen a fejlődésnek abban az időszakában lejátszódó kozmikus eseményre, amikor az ember a Földön még Krisztussal együtt élt. Amikor a Nap elszakadt a Földtől, az ember a hal alakig jutott, ezért az első keresztények a hal szimbólumot nagyon mélységes dolognak, a Krisztussal eggyé vált emberalakra történő utalásnak érezték. Mennyire távol áll ez a jelentőségteljes kép a gyakran rá

vonatkoztatott magyarázatásoktól, ha a kozmikus fejlődés egyik időszakának szimbólumát látjuk benne! Ezek a jelképek szellemi természetű, magasabbrendű valóságokra vonatkozó és a valóságnak megfelelő szimbólumok voltak, nem pedig csak „jelentettek valamit” az első keresztények szemében. A jelkép ugyan a „kép”-e volt valaminek, ezt a valamit azonban a szellemi világban ténylegesen látták, és mindaddig nem lehet helyesen magyarázni vagy értelmezni egyetlen szimbólumot sem, amíg rá nem tudunk mutatni, hogy mögötte a szellemi világban mit kell meglátnunk. A spekulációnak – bármilyen fajta is az okoskodás – legfeljebb az előkészítés lehet a célja, ezért az „azt jelenti, hogy” kifejezés nem is lehet találó, mert a szimbólumot valójában csak akkor ismerjük meg, ha kimutatjuk, milyen szellemi tényállást rajzoltak meg vele.

Most pedig haladjunk tovább az emberiség fejlődésében. Az ember a legkülönbözőbb formákat öltötte magára – alakja akkor volt a legundorítóbb, amikor fizikai fejlődése elérte már a köldökét. Az ember akkori alakját – dekadens formában – a kígyó tartotta meg. Amikor a Hold még benne volt a Földben, amikor az ember a hüllőformához jutott, a gyalázat, a romlás korszaka köszöntött be az emberiség fejlődésében. Ha annak idején a Hold nem hagyta volna magára a Földet, az emberiség sorsa borzalmas lett volna, az ember fokozatosan borzalmas, gonosz alakot öltött volna magára. Teljesen jogos tehát a naiv, meg nem rontott kedélyvilágú embernek a kígyó iránt tanúsított ellenszenves magatartása, mert a kígyó az ember legmélyebb állapotának alakját tartotta meg. A romlatlan kedélyű ember nem állítja, hogy a természetben nincs utálatos dolog, sőt, utálkozik, undorodik a kígyótól, mert az az ember gyalázatának dokumentuma. Persze nem szabad erkölcsi értelemben gondolnunk a dolgot, úgy kell értenünk, hogy a kígyó az emberiség fejlődésének legmélyebb pontjára utal.

Most viszont már túl kellett az embernek jutnia a mélyponton! Más lehetősége nem volt: el kellett hagynia az állatformákat. Ezzel egyidőben elkezdte sűrűbbé tenni szellemi felső részét is. Láttuk, hogy az összes nemesebb szerv és testrész kizárólag Ízisz és Ozirisz hatására fejlődhetett ki.

Mivel az emberben Ozirisz erői tevékenykedtek, kialakulhattak nemesebb részei is, és megnyílt a lehetőség az ember felsőteste számára, hogy vízszintes helyzetéből átvezethesse hátgerincét a függőleges tartásba. Mindez tehát Ízisz és Ozirisz befolyására történt – a Nap és a Hold tartotta az embert egyensúlyban, fokról fokra feljebb vezetve őt. Amikor az ember már fele részben fizikai lényvé vált, a Nap és a Hold „tartotta a mérleget”, emiatt nevezték el a köldököt Mérlegnek. Ekkor egyúttal a Nap is a Mérleg jegyében állt.

Nem szabad azonban úgy képzelni a dolgot, hogy mivel a Nap előzőleg még a Skorpió jegyében állt, most viszont már a Mérlegbe került, a köldök azonnal ki is fejlődhetett. Kifejezetten vigyáznunk kell rá, hogy ne így képzeljük! Túl gyorsnak képzelni el így a fejlődés menetét. A Nap 25920 év alatt fut egyszer teljesen végig az állatövön. Egykor tavasszal a Kos jegyében kelt fel, előzőleg a Bika csillagképben, majd egyre hátrébb került a tavaszpont – a Nap a tavaszponttal együtt keresztülhátrált a Bika csillagképen és így tovább, hátrafelé. Körülbelül Krisztus előtt 7474-ben aztán ismét a Kos jegyébe lépett, ma pedig újra a Halak jegyében kel fel tavasszal. Természetesen már egy akkora időszak is jelent valamit, ami alatt a Nap végighátrál egy-egy csillagképen keresztül, de az akkora változáshoz, aminek ahhoz kellett bekövetkeznie, hogy az ember a Skorpió jegyéhez tartozó szexualitásból a Mérleg jegye alá tartozó köldökének kialakulásához érjen, ez mégsem elegendő. Tévesen képzelni, ha úgy gondolnánk, hogy a folyamat a Napnak egyetlen csillagképen keresztül történő vándorlása alatt zajlott le! A Nap előbb egyszer teljesen körüljárt az állatövön, a továbbhaladás pedig csak ez után a teljes körfordulás után következett be. Ráadásul az ezt megelőző korszakok folyamán a Napnak még többször is végig kellett futnia a teljes állatövet, míg egy-egy előrehaladó lépés megtörténhetett. Az Atlantisz utáni korszak ma ismert időszámításait tehát nem szabad a régebbi korokra alkalmaznunk. A Napnak tehát előbb teljesen körül kellett járnia az állatövet – sőt, a régebbi korszakok folyamán még többször is –, míg egy-egy lépéssel előbbrejutott a fejlődés. Testünknek vannak olyan tagjai, amelyeknek erőteljesebb kiképzésre volt szükségük, a

számukra szükséges időszak tehát értelemszerűen tovább tartott. Az ember tehát – a fejlődésnek köszönhetően – lassanként egyre magasabbra emelkedett. A következő fokozatot, ahol az ember törzsének alsó fele alakult ki, a Szűz jelképével jelölték.

A fejlődést úgy értjük meg a legjobban, ha tisztázzuk, hogy miközben az ember egyre inkább hasonlóná lett a mai emberhez, bizonyos meghatározott fokozatokon mindig állati lények maradtak vissza belőle. Egy ízben már említettük, hogy az ember a Hold erőinek hatására kifejlesztette tüdejét, szívéét és gégefőjét is. Megmutattuk, hogy Ízisz és Ozirisz mennyiben járultak ehhez hozzá. Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy ezeknek a magasabbrendű szerveknek, a szívnek, a tüdőnek, a gégefőnek a létrehozásában már bizonyos módon az ember fizikai testénél magasabbrendű részei, éterteste, asztráteste és énje is közreműködtek mint valójában már szellemi részek. Ezek a szervek másképpen ki sem alakulhattak volna. Az embernek a Mérlegben elért helyzetétől kezdve magasabbrendű részei sokkal intenzívebben dolgoztak már, mint az előző időszakok folyamán. Munkájuk következtében a legkülönbözőbb alakok jöttek létre. Előfordult például, hogy vagy az étertestet, vagy az asztrálestet, vagy az én különösen erőteljesen tevékenykedett. Sőt, előfordulhatott, hogy a fizikai test került túlsúlyra a másik három részhez viszonyítva. Ennek következtében négy embertípus alakult ki. Volt bizonyos számú ember, akiknek különösen a fizikai testük formálódott meg, de olyanok is, akikre étertestük nyomta rá a maga bélyegét, megint mások fölött viszont asztrális természetük uralkodott. Végezetül én-emberek, kifejezetten én-emberek is voltak; minden egyes ember tehát a benne túlsúlyra került elemet képviselte. A régi időkben, amikor ez a négy embertípus kialakult, groteszk alakokkal találkozhattunk volna, s a tisztánlátó még fel is fedezhette volna, hogy a különböző típusokban mi jelentkezett.

Vannak olyan ábrázolások, amelyek bár kevésbé a nagy nyilvánosság számára készültek, de mégis lerögzítették az ezekre a dolgokra történő emlékezést. Azoknál az embereknél például, akiknek különösen a fizikai természetük erősödött meg, és az a testük felső részére hatott, a fejlődés a felső-

testre nyomta rá a bélyegét. Ilyen esetben olyasmi alakult ki, ami teljesen hozzá is illett az alacsonyrendű alakzathoz, és ami ott működött, annak hatására jött létre az, ami az apokaliptikus Bika, a szárnyas Bika alakjában rögződött. Nem a mai bikáról van tehát szó, a mai bika dekadens alak. Amit egy bizonyos időpontban túlnyomórészt a fizikai test határozott meg, az megállt a fejlődésben, a „bikaság” fokozatán. Ezt a fokozatot képviseli a bika és az összes hozzá tartozó állat, a tehenek, ökrök stb. Az állatvilág tartalmazza aztán az embereknek azt a fokozatát, azt a csoportját is, akikre nem a fizikai testük, hanem az étertestük volt jellemző – nekik kiváltképpen az a részük erősödött meg, amit a törzs a szív felé húzó részének nevezhetünk. Az ember ezen a fokozaton is túljutott, de a valamikori alak fennmaradt az Oroszlán képében. Az oroszlánban van az embereknek abból a csoportjából kialakult típusa, akikre legintenzívebben az étertestük tevékenysége hatott. Ugyanakkor az embereknek az a fokozata, akiknek éterteste és fizikai teste fölött az asztrálestük jutott túlsúlyra – természetesen átalakult formában –, a mozgékony madárvilág formájában maradt fenn. Ezt a típust – akik szinte eltaszították a Földtől túlsúlyban lévő asztrálitásukat, s úgy emelkedtek fel onnan, mint létük mai formájában a madarak – az apokaliptikus Sással ábrázolták. Akinek viszont az énje erősödött meg, az olyan lényé alakult, hogy valójában a másik három természet egyesülésének nevezhetnénk őt, mert az én mindhárom másik részt összehangolta. Ennek a csoportnak az esetében a tisztánlátó tekintete előtt egy valóságos szfinx képe jelenik meg; ezt a fajta alakot rögzítették a szfinx képében, amelynek kifejezetten oroszlán-teste és sasszárnyai vannak, de van benne valami bika-jelleg is, és az egészen régi ábrázolásokon még látható a csúszómászó, régebbi hullóformára utaló farok is, szemtől szemben állva vele viszont mégis az összes többi részt összehangba foglaló ember alakja látható.

Ez tehát a négy típus. Az atlantiszi korszak folyamán azonban az emberek ember-volta került túlsúlyra, és sas-, oroszlán-, bika- vagy ökör-szerűségükből fokozatosan egyre inkább egységes emberalakot öltöttek – az állati természetek között és önmagukon belül is összehangot hoztak létre. Össze-

gyúrja őket az emberalak formájában, ez viszont fokozatosan átalakul az atlantiszi idők közepe táján megjelenő alakká. A most leírt folyamatok következtében azonban még valami más is történt. Képzeljük el, hogy az ember egymás után harmonikus módon felvett magába négy elemet, négy alakot. Az egyik a fizikai testben jelent meg, a bika-természetben, ezek a fejlődés folyamán a Mérleg korszakáig kialakult, de túlsúlyra jutott erők; az étertestben megjelent az oroszlán-természet; az asztrálestben, az asztralitás-túlsúlyt okozó erőkben a sas- vagy keselyű-természet; és végül megjelentek az én túlsúlyra kerülő erői is, vagyis az ember igazi természete. Minden egyes lényben túlsúlyra jutott tehát a négy alkotóelem közül valamelyik. Emiatt jött létre a négy fő embertípus, még ha másfajta kombinációkkal is találkozhatunk. Lehetséges volt például, hogy a fizikai testnek, az asztrálestnek és az énnel az étertest fölött egyenlő hatalma legyen, ilyen volt legalábbis az emberiség egyik különleges csoportja. Olyan emberek is voltak, akiknek éterteste, asztrálestte és énje volt túlsúlyban a még csak kevéssé kialakult fizikai test fölött, tehát a nála magasabbrendű alkotóelemek uralkodtak a fizikai testen. Azok az emberek, akiknek a fizikai teste, az asztrálestte és az énje uralkodott az étertestük fölött, a mai férfiak fizikai elődei voltak, akiknél viszont az étertest, az asztrálest és az én uralkodott a fizikai testükön, a mai nők. A többi típus fokozatosan eltűnt, és csak ez a két, férfivá és nővé alakult típus maradt fenn.

Hogyan történhetett, hogy fokozatosan éppen ez a két forma alakult ki? Ismét Ozirisz és Ízisz erőinek befolyásáról van szó, ezek különféle hatása következtében történtek így a dolgok!

Láttuk már, hogy az újhold fázisai alatt – amikor sötét a Hold – az Ízisz-princípium az irányadó a számunkra, a telihold fázisai folyamán viszont az Ozirisz-princípiumé. Ízisz és Ozirisz a Holdon élő szellemi lények, de testeiket itt lent a Földön találjuk meg, ugyanis az emberiség az ő tetteik következtében vált két részre nemek szerint. Az emberek női jellegű elődei Ozirisz hatására alakultak nőkké, a férfi jellegű elődök viszont Ízisz hatására formálódtak férfiakká. Ízisz és Ozirisz az idegvezetékek útján hatottak az emberiségre, ami-

nek következtében az emberiség férfi és női részre oszlott. A folyamatot az egyik egyiptomi mondában úgy írták le, hogy Ízisz úgy kereste meg Oziriszt, ahogyan a Földön keresik meg egymást a férfiak és a nők. Újra látjuk tehát, hogy a mondákba bele vannak rejtve a kozmikus fejlődés csodálatos folyamatai!

Az ember felsőtestén található, férfi és női jellegűnek nevezett különbségek akkor alakultak csak ki fokozatosan, amikor túljutottunk már a Mérleg-állapoton. Az ember ugyanis sokkal tovább maradt egynemű lény, mint az állatok; az állatoknál már régen végbement az, ami az embereknél csak most következett be. Volt egy olyan időszak, amikor az embereknek még szinte egységes volt az alakjuk, a szaporodás később kialakult módjából tehát még semmi sem volt meg. Volt idő, amikor minden ember egyetlen lényben képviselte még mind a két nem természetét. A Bibliában ez áll: „Isten pedig teremté az embert férfiúvá-nővé”, nem pedig az, hogy „legénnyé és leánnyá”. Isten egyetlen lényben teremtette meg mind a két nemet! Az elképzelhető legrosszabb a fordítás, ha azt mondja, hogy „egy férfiúvá és egy lánnyá”, hiszen az a valóságos tényekkel ellentétben áll, semmi értelme sincs!

Olyan korszakra tekintünk tehát vissza, amikor az embernek még egységes természete volt, amikor még minden ember szűzen-szülő lény volt. Az egyiptomi tradíció az emberiség fejlődésének ezt a fokát a beavatottak látása segítségével ábrázolta. Rámutathattam már talán a Hóruszt tápláló Ízisz régebbi ábrázolására, ahol Ízisz mögött még egy keselyűszárnyas Ízisz is áll, a füles keresztet nyújtva Hórusznak, utalásul arra, hogy az ember olyan időkből származik, amikor a különböző típusok még különváltan léteztek. Később a másik, az asztrális lény is belemerült az emberbe; a második Ízisz éppen arra utal, hogy egykor az asztrális elem volt túlsúlyban. Ami az emberalakkal később egyesült, azt itt az Anya mögött álló asztrális alakkal ábrázolták. Az Anyának, ha csak az asztralitást követte volna, keselyűszárnya lett volna. Azt az időszakot viszont, amikor az étertest jutott túlsúlyra, a mögöttük álló oroszlánfejű harmadik Ízisz képviselte. A mélyenszántó látomás így adja tudunkra azóta is a háromszoros Íziszt!

Az elmondottakat figyelembe véve még valamit megér-
tünk majd, hogy tudniillik kellett lennie egy átmeneti idő-
szaknak a nemek szétválása és az egyneműség állapota kö-
zött, ténylegesen kellett lennie egy bizonyos átmenetnek a
kétnemű szaporodás és a között a bizonyos szűzi szaporodás
között, aminél a megtermékenyülés már a Földben élő erők
következtében jött létre – ezek ugyanis megtermékenyítő
hatású anyagok is voltak. A kétnemű szaporodás tökéletes
formája csak az atlantisi korszak közepe táján jelent meg.
Előtte még átmeneti jellegű volt az állapot. Ezen az átmeneti
jellegű fokozaton pedig egy bizonyos korszakban bekövetke-
zett a tudat megváltozása. Akkoriban tudatának váltakozá-
sát az ember még a mainál sokkal hosszabb időközökben él-
te át. Ebben a korszakban az ember tudata különösen erős
volt, ha éjszaka szellemi lényként élt szellemi társai között.
Ezzel ellentétben viszont gyenge volt még a nappali tudata.
A tudat ilyen helyzetét később egy másik periódus váltotta
fel, amikor az ember tudata akkor erősödött meg, ha fizikai
testében élt, és lelki életével együtt akkor gyengült meg, ha
éjjel elhagyta a fizikai síkot. Voltak tehát az emberiség fejlő-
désének olyan időszakai is, amelyeket ilyen átmeneti jellegű
fokozatoknak kell tekintenünk. Amikor a fizikai világ tudata
még tompa volt, a megtermékenyítés ebben a letompított tu-
datállapotban következett be. A letompított tudat korszaká-
ban akkor zajlott le a megtermékenyülés, amikor az ember
kilépett a fizikai világból és belépett a szellemi világba, ahol
egy szimbolikus jellegű, álombeli aktus útján vette észre
csak, hogy megtermékenyült, hogy álmában megtörtént a
megtermékenyítés. Erről csak egy finom, csodálatos álom
maradt meg az ember tudatában, mintha mondjuk valaki el-
dobna egy követ, ami lehull a Földre, majd ugyanazon a he-
lyen a Földből kihajt egy virág.

Különösen fontos, hogy ebben a korszakban olyan embe-
reket is tekintetbe kell vennünk, akik már korábban elértek
egy későbbi fokozatot. Mit is jelent ugyanis, ha azt mondjuk,
hogy bizonyos lények megálltak a fejlődésben a bika fokán,
mások az oroszlanok fokán, megint mások a sasokén stb.?
Azt jelenti, hogy ha ezek a lények várni tudtak volna, és csak
sokkal később akarták volna kibontakoztatni a fizikai világ

teljes egésze iránt érzett szeretetüket, akkor emberré vál-
tak volna! Ha az oroszlan nem akart volna túlságosan korán
a Föld szférájába kerülni, belőle is ember lett volna, és
ugyanaz a helyzet a többi, addigra már lefűződött állattal is.
Vagy másképpen fogalmazva: azok a lények, akik az oroszlan
kialakulásának időszakában emberek voltak, vagy azt mond-
ták, hogy „nem, nem akarom még felvenni magamba az ala-
acsonyabbrendű szubsztanciákat, nem akarok még lekerülni
a fizikai ember síkjára”, vagy azt, hogy „le akarok már jutni
oda, azt akarom, hogy az legyenek, ami már kifejlődött”. Kétfé-
le lényt kell tehát elképzelnünk: az egyik fent maradt a leve-
gő étervilágában, és csak a fizikai, földi részeit „nyújtotta le”
a Földre; a másik viszont már teljes egészében a Földre szál-
lásra törekedett. Utóbbiból esetleg rögtön oroszlan lett, az
előbbi viszont később vált csak emberré. Persze voltak olyan
emberek is, akik ugyanúgy megálltak a fejlődésben, ahogyan
az állatok. A legjobb emberek nem azok voltak, akik korán
lettek azzá; a jobb emberek tudtak várni, hosszú ideig meg-
állták, hogy ne szálljanak alá a Földre, hosszú ideig vissza
tudták magukat tartani attól, hogy a megtermékenyítés ak-
tusát tudatosan hajtsák végre, s egészen sokáig megmarad-
tak az álomban történő megismerésnél.

Az ilyen emberek – így szokták mondani – még a Paradi-
csomban éltek. A Földre a legkorábban alászállt embereknek
különösen erősen fejlett testisége, nyers, brutális arckifeje-
zése volt; azok viszont, akik előbb még nemesebb részeit
is ki akarták alakítani, alakjukra nézve sokkal jobban hason-
lítottak már a mai emberekhez. Amit most leírunk, egy cso-
dálatos szertartásban maradt fenn: Nertus (Hertha) istennő
mondáját Tacitus* írta le. Nertus egy székéren állva minden
évben elsüllyedt a tenger habjaiban. Akik húzták, azokat
mindig meg kellett ölni. A már ismert rossz szokás szerint
Nertust valamiféle fantázia-szüleménynek, fantomnak, is-
tennő-félének tartották, akinek a tiszteletére egy szigeten
kultuszt kellett létrehozni. Mi több, a Nertus-helyeket a
Hertha-tengeren, Rüger fölött felfedezni vélték. Azt hitték, a
helyet is megtalálták, ahol hajója elsüllyedt. Nos, minde-
hez különös fantázia kell. A Hertha-tenger ugyanis teljesen
újkeletű dolog, azelőtt „fekete tenger”-nek hívták színezete

miatt, és eszébe sem jutott senkinek, hogy Hertha-tengernek nevezze, és kapcsolatba hozza az istennővel! A valóságban ebben a mondában sokkal mélyebb dolog rejtőzik. Nertus a szűzies megtermékenyülés és az ember későbbi szaporodási formája közti átmenet. Nertus a szenvedélyek tengerébe süllyed, csak finom, jelképes aktust vesz észre, a szürkülő tudatba alámerülve az aktusnak csak visszfényét észleli. Akik viszont még akkor szálltak alá, amikor az emberiség nemesebb része Nertushoz hasonlóan érzett, elvesztették már eredeti naivitásukat, már látták magát az aktust, már elvesztek az emberiség magasabbrendű tudata számára, tehát halálra valók voltak. Európa számtalan vidékén megőrizték az emlékezést ezekre az ősidőkre, sőt, bizonyos korokban az emlékezés ünnepe alkalmával egy szertartást is végrehajtottak. Ez tehát a magyarázata a szenvedélyek tengerébe süllyedő Nertus szekerének, és az undorító szokásnak az értelme, hogy Nertust rabszolgák szolgálták, szekerét rabszolgáknak kellett húzniuk, akiket a szertartás végeztével megöltek annak jeléül, hogy a cselekményt csak a halálra való emberiség látta. A szertartást csak a beavatott papok úszták meg sértetlenül. A példából látható, hogy azokon a vidékeken, ahol annak idején ismerték a most elmondottakat, a Nertus-kultusz érvényben volt.

Így fejlődött az emberiség a legkülönbözőbb formákon keresztül, és így ábrázolták a látók képek útján a valóságos tényeket. Mondtuk már, hogy az ilyen fajta képek egyáltalán nem allegórikusak – tartalom tekintetében a valóságos tényekkel állnak kapcsolatban. Az effajta képek annak idején álmokképek alakjában jelentek meg. Mielőtt az egyiptomi tanítvány az emberiség fejlődésének tényeit valóságosan meg látta volna, előbb így álmodta meg őket, ahogyan az Ozirisz-mondát is. Az álmában látott szimbólum pedig okkult értelemben nem más, mint a valóságos látás számára előkészített dolog. A szimbólum valóságos folyamatok képek útján történő ábrázolása. A következő előadásban arról lesz majd szó, hogy ezeknek az ábrázolásoknak milyen hatása volt az emberre.

AZ EMBERI TUDAT- ÁLLAPOT VÁLTOZÁSAI

Legutóbbi fejtegetéseink folyamán az emberiség fejlődésének egész sereg tényét részletesen felvonultattuk lelkünk előtt. Megkíséreltük bemutatni, hogyan fejlődött az ember a Föld fejlődésének abban az időszakában, amely akkor kezdődött, amikor a Nap kilépett a Föld testéből, és ami hozzávetőlegesen addig tartott, amíg a Földet el nem hagyta a Hold is. „Az okkult anatómia és fiziológia tényei”-nek nevezhető dolgokhoz azonban hozzá kell még fűznünk egyet-mást. Ahhoz viszont, hogy mindent helyes módon értsünk meg, fényt kell vetnünk ma a szellemi élet egyéb tényeire is, mert nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy végső fokon az egyiptomi mítoszok és misztériumok, azaz általában a teljes egyiptomi kultúrkorszak és a mi saját korunk között fennálló összefüggéseket akarjuk bemutatni. Teljesen tisztán kell látnunk tehát, hogyan is haladt tovább a fejlődés a különböző korszakokon át.

Vegyük még egyszer szemügyre, mi az, amit a Nap és a Hold, nevezetesen Ozirisz és Ízisz erőiről írtunk, mondván, hogy az ember teste az első időkben ezeknek az erőknek a hatására jött létre és épült fel. Figyeljük meg, hogy a folyamat abban az ősi, távoli múltban zajlott le, amikor a szárazföldek még részleteiben is alig kristályosodtak ki a vízből álló Földből, vagyis az események nagy része magában a vízből álló Földben játszódott le. Az ember akkori állapotát ezúttal igen világosan kellene lelkünk elé idézni, hogy tiszta fogalmat alkothassunk arról, hogyan is nézett ki a Föld fejlődésének ebben a szakaszában, már persze ha szemünkkel is láthattuk volna őt. Szó volt róla, hogyan alakultak ki mintegy fizikai

alakzatokként az emberlény alsó tagjai – lábfejei, alsó lábszárai, térde stb. – már attól az időszaktól kezdve, amikor a Nap még csak előkészületeket tett rá, hogy kihúzódjon a Föld testéből. Még egyszer felhívnám azonban a figyelmüket arra, hogy mindig is azt mondtam: így láttuk volna, ha lett volna az embernek szeme is, amivel mindezt láthatta volna. De nem volt szeme! A szemek csak sokkal később jöttek létre. Amíg az ember a vízből álló Földön élt, kizárólag azzal a szervével érzékelt, amit úgy jellemeztünk, hogy belőle alakult ki a mai tobozmirigy. A fizikai szemek útján történő észlelés csak akkor alakult ki, amikor az embernek már kialakult a köldöke. Elmondhatjuk tehát, hogy az emberhez már hozzátartozott ugyan alakjának alsó fele, de még semmi sem volt rajta, amivel saját testét láthatta volna. Az ember akkoriban még nem láthatta saját magát. Lényének megpillantási képességét csak akkor nyerte el, amikor testének alulról felfelé haladó kialakulása közben túljutott a köldök-magasságon. Az ember szeme akkor nyílt fel első ízben, amikor a Mérleg jegyébe ért. Akkor kezdte csak ködösen észlelni saját magát, akkor látta meg először a tárgyakat. A köldökéig haladó fejlődés alatt tehát az ember mindennemű észlelése, látása tisztánlátó, asztrális és éterikus látás volt még. Az ember akkor még nem tudott fizikai úton észlelni, mert bár tompa, derengő tudata volt már ugyan, de ez a fajta tudat még tisztánlátó, álomszerűen tisztánlátó tudat volt.

Később az ember a tudat olyan állapotába került, amikor már váltakoztak az alvás és az ébrenlét fázisai. Ébrenléte alatt látta a fizikai tárgyakat – tompán, mintha minden ködbe lenne burkolva, mintha fényaura venne mindent körül. Álmában viszont felemelkedett a szellemi világokba, az isteni lények közé. Tudatállapota az egyre jobban gyengülő tisztánlátó tudat és a mai tudatunk fő állapotát alkotó nappali, egyre világosabb tárgyi tudat között váltakozott. Akkoriban fokozatosan elvesztette tisztánlátó képességét és vele együtt azt is, hogy álmában lássa az isteneket. Viszont ugyanilyen mértékben egyre jobban megtisztult nappali tudata, és egyúttal egyre erősebb lett öntudata, én-érzése, én-észlelése is.

Amikor a lemúriai korra tekintünk vissza – a Holdnak a Földből történő kivonulása előtti, alatti és utáni korszakra –,

elsősorban az ember tisztánlátó tudatára tekintünk vissza. Akkor az embernek még sejtelve sem volt arról, hogy mit nevezünk ma halálnak, mert ha annak idején elhagyta fizikai testét, ha fizikai testéből kivándorolt – teljesen mindegy, hogy alvás közben vagy valami más miatt –, nem hogy tudattalan állapotba sülyedt volna, hanem bizonyos vonatkozásban éppen hogy magasabb, szellemibb tudathoz jutott, mintha benne maradt volna fizikai testében. Akkoriban sohasem mondta az ember, hogy „most meghalok” vagy „tudattalan állapotban kerülök”, az ilyesmi nem is létezett akkoriban! Saját maga megérzését még nem építette fel ugyan, viszont az istenség ölen halhatatlannak érezte magát, és mindazt magától értetődő ténynek vette, amit fentebb leírtunk.

Most képzeljük el, hogy lefekszünk aludni, asztráltestünk kimozdul fizikai testünkből, és mindez teliholdkor történik. Fizikai testünk tehát az étertesttel együtt az ágyban marad, asztráltestünk pedig ott lebeg fölöttük telihold idején. A tisztánlátó tekintete előtt ilyenkor nemcsak egyszerűen megjelenik egy asztrális felhő, hanem úgy látja, hogy az asztráltestből valóságos áramlások hatolnak bele a fizikai testbe – ezek azok az erők, amelyek az éjszaka folyamán elszállítják a fáradtságot és feltöltik a fizikai testet, hogy reggelre kipihentnek és felfrissültnek érezze magát. Egyidejűleg viszont a Holdról kiinduló szellemi áramlatokat is látja, asztrális erőkkel áthatott szellemi áramlatokat. Látja, hogyan indulnak ki a Holdról azok a tényleges szellemi hatások, amelyek az asztráltestet áthatva és megerősítve befolyásolják a fizikai testtel kapcsolatos tevékenységét. Ha mint emberek a régi Lemúrián élnénk, asztráltestünk észlelné a szellemi erők beáramlását, ezért az égre feltekintve azt mondhatnánk: „Ozirisz erősít, Ozirisz munkálkodik bennem, látom, hogyan halad keresztül rajtam a hatása.” Éjszaka pedig úgy éreznénk, mintha Oziriszban rejtőzködtünk volna el, mintha önünkkel együtt benne élnénk. „Ozirisz és én egyek vagyunk” – ilyen érzésünk lenne. Ha annak idején érzéseinket szavakba öltöztethettük volna, fizikai testünkbe visszatérve így szölvünk volna: „Újra vissza kell térnem lenn várakozó fizikai testembe; olyan időszak ez, amikor alacsonyabbrendű természetembe merülök”. Ugyanakkor viszont örültünk volna,

ha ismét eljön az ideje, hogy megint elhagyhatjuk fizikai testünket, újra felemelkedhetünk, és ismét Ozirisz vagy Ízisz ölen nyugodhatunk, újra egyesítve énünket velük.

Lentről felfelé haladva minél jobban kialakult a fizikai test, és a felső végtagok kifejlődése után minél jobban látta már az ember a fizikai világot, annál jobban tudta érzékelni a fizikai világban körülötte lévő tárgyakat. Annál tovább kellett fizikai testébe merülve tartózkodnia, annál jobban érdekelte a fizikai világ, viszont annál jobban elsötétült tudata a szellemi világ iránt. A fizikai testben fellépő tudata egyre világosabb lett, miközben a szellemi világtól fokozatosan elszokott. Így alakult ki fokról fokra az embernek a fizikai világban lezajló élete, míg a halála és az újabb születése közötti állapotaiiban tisztánlátó tudata fokozatosan elhomályosult. Az ember az atlantiszi korszak alatt egyre jobban elveszítette az istenek közötti honosság érzését, a nagy katasztrófa lezajlása után pedig nagy részük már azt a természetszerű képességet is elvesztette, hogy az éjszaka folyamán belelásson a szellemi világba. Cserébe viszont elnyerte a másik képességet, hogy külső látása egyre élesebb legyen, hogy a tárgyak fokozatosan élesedő körvonalakkal határoltan jelenjenek meg körülötte. Felhívtam már rá a figyelmet, hogy amíg Atlantisz után ki nem alakult néhány kultúra, a visszamaradott emberek tisztánlátó adottsága még megmaradt. A tisztánlátásnak – egészen a kereszténység megalapításának idejéig – még voltak sereghajtói. Sőt, ha nagyon szétszórtan és elvétve is, de még ma is vannak emberek, akik természeti adottságként őrizték meg tisztánlátásukat, még ha ez a tisztánlátásnak egy egészen más fajtája is, mint amit ezoterikus iskolázás útján érhetünk el.

Atlantiszon tehát fokozatosan elsötétült az éjszaka az ember előtt, nappali tudata azonban világosodni kezdett. Az éjszaka az Atlantisz utáni első kultúrában élő ember számára tudattalanná vált. Ezt a kultúrát már megpróbáltuk a maga valódi nagyságában jellemezni mindazzal a szellemi tartalommal együtt, amely a szent risik útján áramlott bele. Az előző előadások folyamán már lelkünk elé idéztük őket, most viszont más oldalról kell megvizsgálnunk ezt a korszakot.

Képzeljük most bele magunkat a szent risik tanítványainak, általában véve az ó-indiai kultúrában élő embereknek a

lelkületébe, mondjuk, közvetlenül a nagy atlantiszi vízözön utolsó nyomainak eltűnése után. A lelkekben akkor még élt egyfajta, a régi világra vonatkozó emlékezés – emlékeztek rá, hol élt egykor az ember, hogy látta a testén munkálkodó isteneket, látta, hogyan tevékenykedett rajta Ozirisz és Ízisz. Mostanra azonban az ember elkerült ebből a világból, kikerült az istenek öléből, pedig azelőtt a szellemi világ ugyanúgy jelen volt a számára, ahogyan ma a fizikai. Az Atlantisz utáni első kultúrkorszakhoz tartozó indiai ember lelkén mindez emlékezéshez hasonló módon haladt keresztül. Neki még megmondták a risik, hogyan is történtek a dolgok valójában; az indiai ember még tudta, hogy a risik és tanítványaik látni tudnak a szellemi világban. Ugyanakkor azt is tudta, hogy saját maga számára, az ó-indiai kultúrához tartozó normális ember számára már elmúlt az ideje annak, hogy továbbra is bele tudjon tekinteni a szellemi világba.

Egyfajta emlékezés, a régi, az igazi hazára vonatkozó fájdalmas visszaemlékezés vonult akkoriban végig az indiai ember lelkén, ha úgy látta, hogy behelyezték őt a fizikai világba, amely a szelleminek a külső burka csupán; nem csoda, hogy innen, a külsődleges világból el is vágyakozott. Úgy érezte, semmi sem valódi, sem a hegyek, sem a völgyek, sem a felhők az égen, még a csillagos égbolt sem valódi; minden, minden olyan, mintha csupán a lényeg burkolata, külső arculata lenne. A dolgok mögött lévő valódi tartalmat, az istenek és az ember valódi alakját már nem látta. Májá, csalóka látszat volt számára minden, nem a valóságot látta, azt eltakarták előle. Egyre erősödött az az érzése, hogy az embernek igazság szerint a szellemi világban van a hazája; az érzékelhető világ nem az igazi világ, hanem csak annak látszata, májá, az érzékszervek útján nyújtott fizikai világ homályba borította a valóságot. Aki a szellemi és a nem valóságnak tartott fizikai világ ellentétét ennyire erősen átérezte, annak vallásos hangulata olyan irányba tolódott el, hogy egyre kevesebb érdeklődést tanúsított a fizikai világ iránt, és szellemével egyre inkább a felé fordult, amit a beavatottak láttak, amit a szent risik közölhettek vele. Az indiai ember elvágódott a valóságnak ebből a fajtájából, a megkeményedett világból, ami számára úgysem jelentett mást, mint illúziót.

Hiszen számára nem volt igaz az, amit a fizikai érzékszervek érzékeltek; a valóságot az észlelt dolgok mögött lévőnek érezte. Ez a magyarázata tehát annak, hogy az Atlantisz utáni első kultúrkorszak embere csak kevés érdeklődést tanúsított a külsődleges fizikai síkon történő dolgok iránt.

Más volt már a helyzet a második kultúrkorszakban, a perzsáknál, ahonnan Manu nagy tanítványa, Zarathusztra származott. Ha csak néhány vonással akarjuk jellemezni, miből áll az indiai és a perzsa kultúra közötti átmenet, azt mondhatjuk, hogy a perzsa kultúrához tartozó emberek a fizikai világot már nem csak végzetüknek tartották, hanem feladatuknak is. Feltekintettek ugyan még a fény régiójába, a szellemi világokba, de tekintetüket újra vissza is irányították a fizikai világra, s eközben lelkük elé vetítették, hogyan válik szét minden a fény és a sötétség hatalmaira. A fizikai világ munkaterületüké vált. A perzsa ember szerint létezett a jószágos fényözön, Ahura Mazda, vagyis Ormuzd istenség, és voltak sötét hatalmak, akik Angra Mainju, azaz Ahrimán vezetése alatt álltak. Mivel Ahura Mazdától eredeztették az emberiség üdvét, Ahrimántól pedig a fizikai világot, ezért a perzsák szerint az embernek mindent át kellett alakítania, ami Ahrimántól származott. Össze kellett magát kapcsolnia a jószágos istenekkel, Ahrimánt, a gonosz istent viszont azzal kellett legyőznie, hogy átdolgozta a Földet, megmunkálta az anyagban. Ha ily módon aztán sikerült legyőznie Ahrimánt, ezzel megteremtette annak a lehetőségét, hogy a Föld a jó erők eszköze lehessen. A perzsa kultúrához tartozó emberek tették meg tehát az első lépést a Föld megváltása felé, remélve, hogy egykor majd a Földből is jó bolygó lesz, hogy az elkövetkezendők folyamán meg lehet váltani és megdicsőíteni majd a legmagasabb rendű lényt, Ahura Mazdát is.

A perzsák, akik nem tekintettek fel annyira magasztos magasságokba, mint az indiaiak, a fizikai világot már saját szilárd talajuknak tekintették. Az ó-indiai kultúrához tartozó ember viszont nem így gondolkodott, ezért elvesztette lába alól a szilárd talajt.

A harmadik kultúrkorszakban azonban, az egyiptomi-káldeus-asszír-babiloni kultúrában még nagyobb jelentőségre tett szert a fizikai sík. Itt már alig volt megtalálható vala-

mi is a fizikai világot májának tekintő ellenállásból. A káldeusok feltekintettek a csillagos égre és ugyan májának tekintették a csillagok fényét, de egyúttal írásjeleknek is, amiket az istenek véstek bele a fizikai síkba. A káldeus papság a csillagok útját követve vezette visszafelé a tanítványt a szellemi világba vezető úton, aki ha keresztülment a beavatáson – ha megismerte a bolygókon és a csillagokon lakó összes istent –, felemelte tekintetét, és így szólt: „Ha felemelem tekintetemet a csillagos égboltra, szememmel annak a kifejeződését látom, amit az okkult látás, a beavatás nyújtott nekem. Ha a beavatást végző pap majd Isten meglátásának kegyelmében részesít, valóban magát az Istent látom majd. Viszont addig is bármilyen külsődleges dolgot látok, az nem csupán illúzió, hanem egyben az istenek írása is.” Olyanok voltak ezek a beavatottak, amilyenek mi vagyunk, ha egy régóta távol lévő barátunktól levelet kapunk – előttünk állnak írásjelei. Látjuk, hogy az ő keze formálta meg őket, észrevesszük, hogy szívének gondolatai fejeződnek ki bennük. Körülbelül ezt érezték a szent misztériumokba beavatott káldeus és egyiptomi beavatottak is, akik mindaddig, míg a misztériumhely templomában voltak, szellemi szemekkel látták a Földünkkel összeköttetésben álló szellemi lényeket. Ha azután kimentek a templomból, a szellemi lények levelének tekintették a csillagokat, az istenek írását látták bennük. Ugyanígy, a villám fényét, a mennydörgés moráját, a szélvihar zúgását is az istenek megnyilatkozásának tekintették. Számukra minden az istenek megnyilvánulása volt, ami külsődlegesen megtörtént. A külső világot olyan érzülettel fogadták, ahogyan mi fogadjuk barátunk levelét; a miénkhez hasonló érzéseik voltak, ha az elemeket, a növényeket, az állatokat, a hegyet, a felhőt vagy a csillagos eget nézték.

Amikor az egyiptomiak már megbíztak azokban a törvényekben, amiket az ember a fizikai világban megtalálhatott, létrejött a geometria és a matematika tudománya. Segítségükkel az ember uralkodni tudott az elemeken, mert megbíztott abban, amit a külvilágban szelleme útján megtalált, mert hitte, hogy szellemét belevésheti az anyagba. Így alkothatta meg a piramisokat, a templomokat és a szfinxeket. A harmadik kultúrkorszakban tehát hatalmas lépés történt a

fizikai sík meghódítására. Az ember odáig jutott, hogy már méltányolta a fizikai világot, az most vált számára egyáltalán valamivé. De vajon milyen tanítómesterekre volt szüksége az embernek ahhoz, hogy eljusson idáig? Az ó-indiai kultúrkorszakban még a beavatottaknak is tanítómesterekre volt szükségük. Mesterséges úton kellett őket elvezetni oda, hogy a beavatás állapotában újra meglássák azt, amit azelőtt az ember saját tudatának tompa tisztánlátó állapotában még maga is látni tudott. Ide kellett visszavezetni a beavatandót, újra fel kellett vezetni a szellemi világba, korábbi szellemi hazájába, hogy ennek következtében az élményei útján tapasztaltakat közölni tudja a többiekkel is. Ehhez volt szüksége a tanítómesterekre. A risik tanítványainak is szükségük volt tanítómesterekre, akik megmutatták nekik, mi történt régen Lemúriában és Atlantiszon, ahol megvolt még az emberek tisztánlátó képessége. Ilyen volt a helyzet még a perzsáknál is, de a káldeusoknál, különösen pedig az egyiptomiaknál már fokozatosan megváltozott. Nekik is voltak ugyan tanítómestereik, akik úgy irányították tanítványaikat, hogy azok megfelelő módon fejlesszék ki erőiket, hogy tisztánlátás útján tudjanak beletekinteni a szellemi világba. Ők voltak az iniciátorok, akik megmutatták, mi van a fizikai világ mögött. Egyiptomban azonban már a tanításnak egy egészen más fajtája, más módszere vált szükségessé. A régi Indiában keveset aggódtak amiatt, hogyan írják bele a fizikai síkba a szellemi világban lezajló eseményeket, mint ahogy az istenek és az emberek között lezajló érintkezéssel sem sokat törődtek. Egyiptomban azonban ez a hozzáállás már megváltozott: nem csak arról volt szó, hogy a tanítvány a beavatás útján meglássa az isteneket, hanem arról is, hogy meglássa „kézmozgásukat”, amint a csillag-írást művelik, s ezzel kialakítják az összes fizikai formát. A régi egyiptomiaknak is teljesen indiai mintájú iskoláik voltak, de ott azt is megtanulták, hogyan felel meg a fizikai világ a szellemi erőknél. Ezúttal a tananyag volt tehát az új. Míg a tanítványok számára Indiában tisztánlátás útján mutattak rá a szellemi erőkre, addig Egyiptomban oda jutottak, hogy megmutatták, mi felel meg a fizikai síkon a szellemi tetteknek. Az ember fizikai testének minden egyes tagján szemléltetni tudták,

hogy az milyen szellemi munkának felel meg. Például megtanították, hogy a szív milyen szellemi munka eredményeként jön létre. Hermész Triszmegisztosz* alapította meg azt az iskolát, ahol már nemcsak a szellemi dolgokat mutatták meg, hanem a hozzájuk tartozó, fizikai területen kifejtett munkásságot is. Őt – a háromszorosan nagy Thot személyét – kell tehát az elsőnek tekintenünk, aki az embereknek az egész fizikai világot az istenek írásaként mutatta meg. Láttuk, hogyan iktatták bele impulzusaikat az emberiség fejlődésébe az Atlantisz utáni kultúrák. Hermész isteni küldöttként jelent meg az egyiptomiak előtt. Ő mutatta meg nekik, mit kell kibetűzniük abból, amit az isteneknek a fizikai világban végrehajtott tetteinek tekintettek.

Ezzel némiképp jellemeztük az Atlantisz utáni időszak első három kultúrkorszakát, ahogy az emberek lépésről lépésre megtanulták, hogyan becsülnék meg a fizikai síkot.

A negyedik, görög-római kultúrkorszakban aztán az ember még közelebbi érintkezésbe került a fizikai síkkal. Ebben a korszakban odáig jutott el, hogy a fizikai világban nemcsak az istenek írását látta, hanem már saját valóját, saját individualitását is belehelyezte az objektív valóságba. Azelőtt nem léteztek olyan művészi alkotások, mint a görögöké. A negyedik kultúrkorszakban viszont az ember elérte, hogy kihelyezze magát fizikai testéből, és belehelyezze magát a szobrászatba, a szobrokba, saját fizikai valóját teremtve meg bennük.

Ebben a korszakban kiemelkedik az emberből belső, szellemi világa, és beleáramlik a fizikai síkba, az anyagba. A görög templomon figyelhetjük meg a legjobban, hogyan megy bele az ember a szellemi és az anyagi világ házasságába. Ha valaki képes így szemlélni, a görög templomot remekműnek találja. A görög építészet ősi építőművészet. Valahol minden művészeti ág eléri csúcspontját. Az építőművészet csúcspontja itt van. A szobrászat és a festészet egykor szintén elért a maga csúcspontjára; az építőművészet legesodálatsabb alkotása azonban a görög templom, a gígaszi méretű piramisok ellenére is. Akinek van művészi térérzéke, vagyis ha megérzi, hogyan viszonyul a vízszintes vonal a függőlegeshez, az megérezheti gyenge utórezgését annak, hogy hova jutottak el a görögök. A lélekben pedig – amely csak meg-

érezni képes, hogyan hordják az oszlopok a rajtuk nyugvó terheket, kozmikus igazságok egész sora ébred fel. Meg kell tudnunk érezni, hogy a görög templom összes vonala a térben láthatatlan formában már előzetesen megtalálható volt. A görög művész szinte tisztánlátó módjára látta meg az oszlopokat, és azt öntötte bele csupán az anyagba, amit látott. Úgy látta a teret, hogy az csupa élő dologból áll, életteljes erők hatják át. Hogyan is érezhetné meg a mai ember csak egy picikét is, hogy mennyire életteljes, eleven volt ez a térérzés! Ma már csak halvány utóérezgésével találkozhatunk néhány régi festőnél. Például láthatunk még olyan, a térben lebegő angyalokat ábrázoló képeket, ahol úgy érezzük, hogy az angyalok kölcsönösen tartják egymást, de már csak kevés maradt meg a térnek ilyen fajta átérzéséből. Böcklinnel* szemben például semmit sem kívánok felhozni, hiszen a színek mestere volt, de ez a bizonyos okkult térérzés már hiányzik belőle. Az ő Pietája fölött lévő lénynek – nem lehet tudni, hogy angyal-e vagy valamilyen másfajta lény – okvetlen olyan érzést kell kiváltania a szemlélőből, hogy minden pillanatban rázuhanhat az alatta álló csoportra. Ezt ki kell hangsúlyoznunk, ha olyasvalamire akarunk rámutatni, amire vonatkozóan ma aligha lehet megfelelő elképzelést életre kelteni, vagyis ha rá kívánunk mutatni a görögök térérzésére, aminek okkult jellegű voltát kifejezetten hangsúlyoznunk kell. A görög templom olyan műalkotás volt, ami szinte a tér vonalaiból született meg. Következésképpen az isteni lények – akiket a görögök tisztánlátás útján ismertek, részükre emeltek templomot – valóban alászálltak a templomba, valóban jól érezték magukat benne! Pallasz Athéné vagy Zeusz ténylegesen benne laktak templomaikban – testük, anyagi jellegű testük volt ezekben a templomokban. Mivel ezek a lények egyébként csak az étertest síkjáig ölthettek testet, templomaikban fizikai világbeli valóságos otthonukra találtak. A görög templom, ahol étertestük jól érezte magát, fizikai testükké lehetett. Aki a görög templomot megérti, tudja, hogy az lényegesen különbözik a gótikus dómtól. Ez semmilyen kritikát nem jelent a gótikus dómmal szemben, hiszen a gótikus dóm szintén magasztos műalkotás. Aki viszont belelát a dolgokba, könnyen el tudja képzelni, hogy a

görög templom akkor is teljes egészét alkot, ha egyedül áll és messze környéken nincs egy teremtettt lélek sem; akkor is egységes egész, ha csak a templom áll ott teljesen egyedül. A görög templom akkor is tökéletes, ha senki sem imádkozik benne. Nem lélek nélküli, nem üres, mert benne van az isten – isten lakta hely!

A gótikus templom viszont csupán félmegoldás, nem tökéletes, ha nincsenek benne a hívők, az imádkozó emberek. Aki érti, hogy mi a gótikus dóm, el sem tudja azt képzelni elhagyottan, egyedül, a gondolataikkal együtt benne élő és mozgó hívők tömege nélkül. Minden gótikus forma és díszítőelem hozzátartozik a tömegeből kiinduló érzésekhez és gondolatokhoz. Ha a gótikus dómban nincsenek imádkozó emberek, abban semmiféle isten, semmilyen isteni lény nincs jelen. Akkor telik csak meg istenséggel, ha összegyűlt az imádkozó gyülekezet. Ezt fejezi ki maga a „dóm” szó is, hiszen rokona a „-tum” („-ság”, „-ség”) képzőnek, ami általában valamilyen gyűjtőfogalom képzője, sőt, az orosz „duma” szónak is rokona (a szó jelentése „gondolat”, de a cári parlamentnek is ez volt a neve – a ford.). A görög templom nem a hívők háza, hanem az istené – olyan háznak formálták, amiben maga az isten lakik, állhat tehát egyedül is. A gótikus dómban viszont az ember érzi otthonosan magát, de csak akkor, ha a hívők tömege betöltötte már, ha már összegyűlt az ájtatos közösség, ha a színes ablakokon át besütött a napfény, megtörték és széjjelváltak a színek a finom porszemcséken, és ha a prédikáló pap felment már a szószékre, ahonnan így szólt: „Ahogyan a fény szétválik sok-sok színre, úgy oszlik részekre az egységes szellemi fény is, az isteni erő, megosztva magát a lelkek és a sokféle fizikai erő között.” Gyakran prédikáltak ilyesmit a szószékről. A gótikus dóm akkor volt csak tökéletes, ha így fonódott benne össze a szemlélet és a szellemi élmény.

A görögök ugyanúgy álltak minden művészettel, mint a templomépítéssel. Szobraik márványa az élő látszatát keltette, a szellemi világban élő dolgokat fejezték ki a fizikai világban – a görögöknél házasságra léptek a szellemi dolgok a fizikaival. A rómaiak viszont a fizikai sík legyűrésében már még egy lépéssel előrébb jutottak. A görögöknek megvolt a

képességük ahhoz, hogy műalkotásaikkal lelki és szellemi dolgokat fejezzenek ki, de még az egység, a „polisz”, a városállam tagjainak érezték magukat, nem önálló személyiségnek. Az előző kultúrkorszakokban is ez volt a helyzet: az egyiptomi ember sem érezte magát egyes, különálló személynek, hanem csupán népe egyik tagjának. Görögországban sem arra helyezték a súlyt, hogy az emberek individuumoknak érezzék magukat, hanem hogy spártaiak, athéniak legyenek, és erre voltak a legbüszkébbek. Személyiségnek lenni, hogy ki-ki maga is „valaki” legyen a világban – ezt az érzést az emberek annak következtében ismerték meg legelőször, hogy római polgárokká lettek. Legelőször a római polgár tartotta igaz dolognak, ha személyisége önmagában is valamiféle tényező. A rómaiak találták rá a „polgár” fogalmára, a polgárság alapja, a jogrend, a jog ezért jött létre éppen Rómában. Teljesen jogos, ha a jogrendet római találmánynak nevezik. Csak a mai jogászok között akadhattak olyanok, akik ízléstelen módon arról beszélnek, hogy már előbb is létezett ilyen értelmű jogrend. Az ilyen jogászoknak viszont sejtelmük sincs a tényekről! Akik olyan jogalkotókról beszélnek, amilyen például Hammurapi* volt, ostobaságokat fecsegnek. Azelőtt nem létezett semmiféle jogrendelkezés, csak isteni parancs. Ha igazságosan szeretnénk beszélni a jogtudományról, kemény, borzasztóan kíméletlen szavakat kellene használnunk, és a kíméletlen kritika még mindig kíméletes lenne. A „polgár” fogalma csak Rómában vált valóságos érzéssé. Az ember akkor vitte bele a szellemi dolgokat annyira a fizikai világba, hogy abban már saját individualitása is benne volt. Az sem véletlen, hogy a régi Rómában találták fel először a végrendeletet – az egyes, különálló személyiség akarata akkor erősödött meg annyira, hogy még halálán túlra terjedően is meghatározhatta, mi történjék a saját birtokában, tulajdonában lévő dolgokkal. Az egyes, különálló, személyes jellegű ember ekkor lett csak irányadó – a szellemi dolgokat saját individualitása képében lehozta egészen a fizikai síkra. A fejlődésnek ez volt a legmélyebb pontja. A legmagasabban az indiai kultúra alatt állt az ember – ők még spirituális magasságokban, a legmagasabb ponton lebegtek. A második, az őszperzsa kultúrkorszak folyamán az ember már

lejjebb ereszkedett, a harmadik, egyiptomi kultúra idején még lejjebb, a negyedik kultúrkorszak folyamán pedig már teljesen alászállt a fizikai síkra, beleereszkedett az anyagi világba. Elérkezett arra a pontra, ahol válaszút elé kényszerült: vagy mélyebbre és még mélyebbre sülyed, vagy meg kell találnia a mélypontra a lehetőséget, hogy újra felfelé törekedhessék, hogy ismét visszatérhessen a szellemi világba. Ez utóbbihoz viszont arra volt szüksége, hogy itt, a fizikai síkon bekövetkezzék egy olyan impulzus, egy olyan hatalmas lendítő erő, amely vissza tudja őt vezetni oda. Ez a hatalmas lendítő erő Jézus Krisztus személyében adatott meg, aki megjelent a Földön! Az isteni és szellemi Krisztusnak emberi, fizikai testben kellett az emberekhez eljőnie, fizikailag kellett megjelennie a fizikai világban. Amikor az ember már teljesen benne volt a fizikai világban, az istennek kellett alászállnia hozzá, hogy általa megtalálja a szellemi világba visszavezető utat. Kortábban ez még lehetetlen lett volna.

Ma végigkövettük az Atlantisz utáni időszak kultúráinak fejlődését a legmélyebb pontig. Utaltunk rá, hogyan jelent meg Krisztus által a szellemi impulzus éppen a legmélyebb ponton, amikor az embernek arra volt szüksége, hogy újra felemelkedjen, hogy szellemmel telítődjön, és átjárja őt a Krisztus-impulzus. Holnap pedig azt fogjuk megnézni, hogyan bukkan újra a felszínre az egyiptomi kultúra a mi korszakunkban, de már a Krisztus-princípiumtól áthatott formában.

A RÉGI MONDÁK MINT A KOZMIKUS TÉNYEK KÉPEI

A régi egyiptomiaknak sok, a világ szellemtudományos szemléletén belül is jól ismert mondája és legendája volt. Bár az Egyiptommal foglalkozó külsődleges történelmi hagyományok útján nem közölték őket, azok mégis ismertek lettek, mégpedig Görögországban: a nem Zeuszra és családjára vonatkozó mondák legnagyobb része ugyanis az egyiptomi misztériumhelyekről került át Görögországba. Ma ezekkel a legendákhoz hasonló dolgokkal kell majd foglalkoznunk, még ha a mai kultúrtörténészek megállapítása szerint emberi vonatkozásban a görög mitológiának nincs is sok értelme.

Miért van mégis szükségünk arra, hogy az ember fejlődésének mintegy a másik felét, vagyis a szellemi oldalát is áttekintsük? Hiszen minden, amit a fizikai síkon látunk, továbbra is a fizikai sík eredménye, ténye marad. A szellemtudományban viszont nemcsak a fizikai síkon létező dolgok érdekelnek minket, hanem minden, a szellemi világban lezajló tény is. Szellemtudományos kutatásokból tudjuk például, hogy az emberrel mi történik halála és újabb születése között. Az ember halála után keresztülhalad a kámalókéban nevezett tudatállapoton, ahol – bár már szellemi lénygé vált – haladásában feltartóztatja az asztráteste. A kámalóka* olyan időszak, amikor az ember még kíván valamit a fizikai világból, amikor még nélkülözi azt és szenved amiatt, hogy már nincsen a fizikai világban. Utána az az időszak következik, amikor az ember előkészül új életére – ez a devachán tudatállapota, ahol az ember közvetlenül nem függ már össze a fizikai világgal, a fizikai benyomásokkal. Ahhoz, hogy el tudjuk képzelni az embernek a kámalókéban és a devachán-

ban lezajló élete közti különbséget, nézzünk meg két példát. Tudjuk, hogy ha az ember meghal, kívánságait és vágyait a halál beálltakor még nem veszi el azonnal. Tegyük fel, hogy élete folyamán nagy ínyenc volt az illető, nagyon szerette a finom falatokat. Élvezet-vágyát, vágyakozását az ínycsiklandozó ízek után halálakor nem veszi el azonnal, hiszen vágyai nem a fizikai testében, hanem az asztrálestében vannak. Mivel az embernek halála után egy ideig még megmarad az asztráteste, vágyakozása is megmarad, viszont már hiányzik a vágya kielégítését szolgáló fizikai teste. Az étel utáni vágyakozás az illető asztrálestétől függ, nem a fizikai testétől, és halála után valósággal felizzik asztrálestében a sóvárgás azután, ami életében a legnagyobb kielégülést okozta neki. Halála után tehát az ember mindaddig szenved, amíg le nem szokik az élvezet utáni vágyáról, amíg el nem vet mindent, ami vágyakozásában erősen kötötte fizikai testéhez. Eddig a pillanatig tartózkodik az ember a kámalókéban. Utána kezdődik el a másik időszak, amikor a csak fizikai szervei útján kielégíthető igények többé már nem merülnek fel benne. Ekkor jut a devachán világába.

Az ember oly mértékben kezd a devacháni világ tudatára ébredni, amilyen mértékben felhagy vele, hogy hozzá legyen láncolva a fizikai világhoz. Ez a fajta tudat aztán egyre jobban megvilágosodik. A devachán világában azonban még nincs olyan én-tudata az embernek, mint földi életében volt. Ott még nem önálló – a devachán világában csak az egész szellemi világ egyik szervének, egyik tagjának érzi magát. Ahogyan kezünk csak fizikai szervezetünk egyik tagjának érezné magát – ha egyáltalán érezne –, saját devachán-beli tudatállapotában az ember is úgy érzi, hogy „én csupán a szellemi világ, a magasabb lények egyik tagja vagyok”. Később aztán ezen a területen is felnövekszik az ember az önállósághoz, de már ekkor együtt munkálkodik a szellemi világgal a kozmoszon, mégpedig a növényvilágon. Ráadásul ezt nem számításból teszi, hanem mint a szellemi világ tagja, aki a szellemi világ szolgálatában áll.

Bár az ember halála és újabb születése között átélt élményeit most így ábrázoltuk, mégsem szabad úgy képzelnünk, hogy a devachán világának eseményei nincsenek változások-

nak alávetve. Az emberek tudatában titokban az él, hogy a Földön minden változandó ugyan, de ott, a halálon túl mindig minden ugyanolyan marad. Ez egyáltalán nem így van! Ma úgy ábrázoltuk ugyan a devachánban tartózkodást, ahogyan fent leírtuk, de ez csak annyit jelent, hogy a devachán mai állapotára hozzávetőlegesen ilyen. Annak idején viszont, amikor lelkeink az egyiptomi kultúra idején öltöttek testet, még egészen más volt a helyzet. Akkoriban a gigászi méretű piramisokra és más, nagy méretű építményekre néztünk fel. A korábbi időszakok folyamán tehát a fizikai oldalról nézve is teljesen másképpen nézett ki minden! Gondoljuk csak végig, mennyire megváltozott azóta a Föld arculata! Elegendő csupán a materialista tudományok nyomdokain haladnunk, hogy belássuk, néhány ezer évvel ezelőtt például Európában egészen más állatok éltek, és másképpen nézett még ki maga Európa is. Gondolom, mindenki számára teljesen világos, hogy a Föld arculatának folyamatos változása következtében az ember mindig újabb létfeltételek közé kerül. Ha viszont a szellemi világok körülményeit írjuk le, könnyen úgy gondolják az emberek, hogy ha mondjuk Krisztus előtt 1000 körül haltak meg, a szellemi világokban akkor is ugyanaz történt, ott fenn akkor is ugyanaz zajlott le, mint ha ma születnének vagy ma halnának meg. A magasabb világok körülményei ugyanúgy megváltoznak, ahogyan a fizikai sík! Ha az ember az Egyiptomban vagy Görögországban eltöltött életéből került a devachánba, ott-tartózkodása teljesen másképpen zajlott le, mint ha ma kerülne oda. Fejlődés zajlott le a devachánban is. Természetesen ma a devachán jelenlegi körülményeit írtuk le, de tisztában kell lennünk vele, hogy azok az idők folyamán mindig változnak. Ezt már csak az utóbbi előadások alkalmával elhangzott közlésekből is feltételezhetjük.

Amikor egészen Atlantisz időszakáig tekintettünk vissza, láttuk, hogy az ember inkább a szellemi világokban élt, alvása folyamán a szellemi világgal vette fel a kapcsolatot. Láttuk viszont, hogy ez a fajta tevékenysége csökkenőben volt. Ha azonban még távolabbra tekintettünk vissza, eléggé távolra, úgy találtuk, hogy az ember folytonosan a szellemi világban élt. A régebbi korszakok folyamán az alvás és a halál állapota közti különbség sem volt még akkora, az ősrégi múltban az

embernek hosszú-hosszú alvásperiódusa volt. Ez a periódus hozzávetőlegesen azzal az idősakkal egyezik, ami alatt ma egy inkarnáción, illetve a halál utáni életen haladunk keresztül. Az ember alászállt a fizikai síkra, következőképpen egyre jobban bele is bonyolódott abba. Megmutattuk, milyen úton pillantottak bele az indiaiak a magasabb világokba, hogyan lett Perzsiában egyre fontosabb a fizikai sík az emberek számára. Az ember egyre lejjebb szállt alá, a görög-római kultúrkorszakban pedig a szellem frigyre lépett az anyaggal, a szellemi világok a fizikai síkkal. Minél jobban beleélte magát az ember ez utóbbi korszak középső idősakába, annál jobban megtanulta szeretni a fizikai világot, és az annál jobban érdekelte is. Ennek következtében viszont megváltozott minden, amit a halál és az újabb születés közötti élményeknek nevezünk.

Ha az Atlantisz utáni korszakok első idősakába nyúlunk vissza, úgy találjuk, az emberek csak kevés érdeklődést tanúsítanak a fizikai sík iránt. Ennek a korszaknak a beavatottjait még el lehetett ragadni a magasabb világokba, a devachán világába, hogy aztán élményeiket közöljék más emberekkel is. Aki úgy érezte, hogy elragadták őt minden gondolatával, minden érzésével együtt, hogy felszárnnyaltak vele az igazi világba, igazi hazájába, az annyira hatása alatt állt elragadtatásának, hogy a fizikai sík körülményei érthető módon csak nagyon kevésbé érdekelték. Viszont ha sikerült feljutnia, a devachánban viszonylag világos volt a tudata, hiszen alig állt összeköttetésben a fizikai világgal. Ha az ilyen ember később, a perzsa kultúrkorszak folyamán újra testet öltött, úgy érezte, hogy már jobban össze van nőve a fizikai anyaggal – tulajdonképpen kárát vallotta előző, devachán-beli tiszta tudatának. Az egyiptomi-káldeus-asszír-babiloni kultúrkorszakban, amikor kezdte megszeretni a fizikai világot, az embernek már a devachánban is csak nagyon zavaros, árnyékszerű tudata volt. Ez a fajta tudat ugyan jellegét tekintve még mindig jóval magasabbrendű volt a fizikai világbeli tudatnál, de fokozatát tekintve már egyre lejjebb hanyatlott, és a görög-római kultúrkorszak idejére egyre inkább elsötétedett. Egyre sötétebb és árnyaszerűbb lett ebben a korszakban a devachán-beli tudat, de sohasem vált azért álom-tudattá. Olyan állapot volt,

amire még fel kellett figyelni – az ember, ha csak árnyyszerűen is, de még tudatában volt a szellemi történéseknek. A fejlődés folyamán aztán ez a fajta tudat végleg elsötétült.

A misztériumhelyek tulajdonképpen azért jöttek létre, hogy az ember számára lehetővé tegyék, hogy újra világos legyen a tudata, hogy ne csak árnyéktudata legyen a szellemi világokban. Képzeljük el, mi lett volna, ha nem lettek volna misztériumhelyek és nem lettek volna beavatottak sem! Az ember tudata egyre bonyolultabb, egyre árnyékosabb lett volna a szellemi világban. A devachán-beli tudatba a halál és az újabb születés között csak amiatt került bele egy világosabb, fénylőbb árnyalat, mert a misztériumhelyeken történő beavatás párhuzamosan haladt a devachán-beli tudat elhomályosulásával, a kiváltságos emberek tehát elsajátítottak bizonyos képességeket, amelyek segítségével továbbra is teljesen tisztán beláttak a szellemi világokba. Ebbe a fajta tudatba csak annak következtében került bele világosabb és fénylőbb árnyalat, hogy a beavatottak mítoszok és mondák útján hírt adtak a szellemi világokról. A fizikai világban már megfelelő módon elhelyezkedett összes ember számára azonban az volt a helyzet, hogy ők már a szellemi világban megéreztek a tudat alkonyodását. Valóság volt és nem mese, hogy az eleusziszi misztériumhelyen egészen különleges tapasztalatokra tehetett szert a beavatott. A beavatásnak tulajdonképpen az az alapvető princípiuma, hogy az ember még élete folyamán fel tud emelkedni a szellemi világokba, és tapasztalni is tudja az ott végbemenő dolgokat. Az akkori beavatott valóságosan, közvetlen úton tudta tapasztalni a szellemi világban élő árnyakat. Valóban beavatott volt, aki ezt mondta: „Ó, jobb ha koldus vagyok a fizikai világban, mint király az árnyak között!”* Ez a mondás a beavatottak tapasztalásain alapul. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy az effajta dolgokat csak akkor értjük meg helyesen, ha ismerjük a szellemi világ tényeit!

Tegnap csak elvont formában utaltunk valamire, most próbáljuk meg kézzelfoghatóvá, érthetővé tenni. Ha az ember csak alászállt volna a Földre anélkül, hogy bekövetkezett volna még valami, akkor a halál és az újabb születés között egyre jobban elsötétedett volna a tudata. Teljesen elvesztette

volna kapcsolatát a szellemi világgal. Amit most mondok majd, nagyon furcsán fog hangzani azok előtt, akiket csak egy kicsit is megfertőzött már a materializmus valamelyik formája, de higgyék el, mégis igaz. Ha az emberiség fejlődésének ezen a mélypontján nem történt volna semmi, az emberiség a szellemi halál áldozatául esett volna. Lehetőség nyílt azonban arra, hogy a tudat a halál és az újabb születés között ismét megvilágosodjon. Ezt vagy a beavatás útján lehet elnyerni, vagy – ma már alacsonyabb fokon – azáltal is, hogy az ember már ebben az életében tevékenykedik a szellemi világban, vagyis olyan élményeket szerez, amelyek nem hálnak el a testtel együtt, hanem az illető lényének örök magjában összekapcsolódva maradnak vele, még a szellemi világban is. Ennek a lehetőségnek a megteremtéséről gondoskodtak tehát a misztériumhelyek, illetve az egész szellemi fejlődés, a Krisztus előtti nagy beavatottak és mindenek előtt maga az a magasztos lény, akit Krisztusnak nevezünk. Bizonyos módon az összes többi beavatott is Krisztus előfutára volt, előre-küldöttek, akik rámutattak vagy utaltak Krisztus megjelenésére.

De írjuk le most, hogyan is jelent meg Krisztus alakja! Képzeljünk el egy olyan embert, aki soha semmit sem hallott Krisztusról, sohasem vehette fel magába a János-evangélium titkait, soha nem mondhatta, hogy „Krisztus szerint akarok élni, aki itt él és tevékenykedik, az Ő alapelveit akarom felvenni saját lényembe!” Nos, Krisztus sohasem férkőzhetne hozzá az ilyen emberhez, aki viszont emiatt nem vihetné magával a szellemi világba a kincseit, amit pedig az embernek ma – ha el akarja kerülni, hogy a tudata elhomályosodjon – magával kell vinnie oda! Amit az ember ma – Krisztusról alkotott elképzelése formájában – magával visz a szellemi síkra, az olyan erő, ami a halál után világossá teszi tudatát, megmenti a sorstól, amelynek részese lett volna, ha Krisztus nem jelent volna meg életében! Ha Krisztus nem öltött volna testet, az ember ugyan mint lény megmaradt volna, de halála után nem világosodhatott volna meg a tudata. Valójában ezért annyira fontos és jelentős esemény tehát Krisztus földi megjelenése – olyasmit ültetett az ember lényének csírájába, aminek messzire nyúló, fontos kihatása van.

Nem szabad azonban azt gondolnunk, hogy az emberiség többi nagy vezetőjének nincsen hasonló módon nagy jelentősége. Nem arról van szó, hogy egy kizárólag a kereszténységre érvényes dogmát szeretnénk tekintetbe venni. Ha ezt tenénk, vétkeznénk is az igazi kereszténységgel szemben, hiszen aki ismeri a tényeket, az tudja, hogy a keresztény tanokat már a régi misztériumhelyeken is tanították. Mélységesen igazak Augusztinus* szavai: „Amit jelenleg keresztény vallásnak neveznek, megvolt már a régieknél is, és az ember-nemzetség kezdetekor sem hiányzott, sem pedig azelőtt, amíg Krisztus húsból és vérből álló testben meg nem jelent, ettől kezdve azonban az igazi vallás – ami tehát már megvolt ezelőtt is – a kereszténység nevet kapta.” A dolog nem azon múlik, hogyan nevezzük a kereszténységet, hanem hogy helyes módon értjük-e meg a Krisztus-impulzus jelentőségét. Krisztus a fejlődés legmélyebb pontján megjelenő személyiség volt, aki benne élt azokban a jövőbelátó, prófétikus tudattal rendelkező rendkívüli emberekben – Buddhában, Hermészben stb. –, akik már előre jelezték megjelenését.

Ha Buddha alakját tanulmányozzuk, és tisztázzuk, hogy valójában ki is volt ő, jól megfigyelhetjük, hogy ez így van. Ezzel kapcsolatban meg kell értenünk még valamit, amit csak egymás közt, a szellemtudomány tanítványai között mondhatunk el. Az emberek – a teozófusok is – általában túlságosan egyszerű módon képzelik el az újjászületés titkát. Nem szabad azt hinnünk, hogy a maga három testében testet öltött lélek az ezt megelőző inkarnációjában egyszerűen csak megtestesült ugyanúgy, mint korábban egy másik inkarnációjában, amit ismét csak egy ugyanolyan testet öltés előzött meg, mindig ugyanannak a sémának az alapján. A titkok ennél sokkal bonyolultabban vannak elrejtve! Ma még mindig nem értik helyesen ezeket a dolgokat, annak ellenére sem, hogy Helena Petrovna Blavatsky* oly sok fáradsággal iparkodott bizalmasabb tanítványainak bemutatni ezeknek a titkoknak a bonyolultságát. Egyszerűen úgy képzelik, hogy a lélek mindig újra beleköltözik a testbe. A dolog azonban nem ilyen egyszerű! Gyakran megesik, hogy a történelem alakjait nem tudjuk besorolni ebbe a sémába, különösen, ha megfelelő módon akarjuk érteni őket. Sokkal körültekintőbben kell eljárunk.

Már Atlantiszon is találtunk olyan lényeket, akik az emberek között éltek mint mai embertársaink, de akiket az ember csak akkor látott és csak akkor ismert meg, ha testétől elszakadva éppen fent tartózkodott a szellemi világban. Említettük már, hogy Atlantiszon hogyan ismerte meg az ember valóságos társaként Thort, Zeuszt, Wotant, Baldurt stb. Nappal ugyan a fizikai világban élt, de másik tudatállapotában olyan szellemi lényeket ismert meg, akik nem ugyanazon a fejlődési úton haladtak végig, mint ő maga.

A Föld ősidejében az embernek nem volt még annyira sűrű a teste, mint ma – egy bizonyos időpontban csontozatról még csak beszélni sem lehetett, az ember Atlantisz-korabeli testét pedig csak egy bizonyos pontjáig lehetett volna látni. Akkoriban viszont olyan lények is léteztek, akik nem öltöttek magukra fizikai testet, s csak éppen annyira szálltak alá, hogy egy étertestet vegyenek fel. Voltak aztán olyan lények is, akik akkor inkarnálódtak, amikor a levegőt még áthatotta a vízgőz. Akkor nyílt számukra lehetőség a megtestesülésre, amikor az ember még a vízköd-atmoszférában élt. Ilyen szellemi alak volt például a későbbi Wotan, aki így szólt: „Ha az ember így ölthetett testet, ebben a sűrűbb folyékonyágú anyagban, megtehetem én is.” Az ilyen lény fizikai alakot öltött magára, és bebarangolta a fizikai világot. Amikor később a Föld már egyre sűrűbb lett, és egyre sűrűbb formát öltött magára az ember is, Wotan azt mondta: „Nem, ebbe a sűrű anyagba már nem költözöm bele.” Ettől kezdve már a láthatatlan, a Földtől eltávolodott világokban maradt. Az isteni és szellemi lényekkel általában ez volt a helyzet. Ettől kezdve viszont megtehettek valami mást: megtestesülés helyett egyfajta kapcsolatot tudtak teremteni a lentől felfelé törekvő, fejlődő emberekkel, akikkel találkoztak. Képzeljük csak el! Az ember fejlődése folyamán elérkezett a legmélyebb pontra. Egészen eddig a pontig az istenek is együtt haladtak vele, ettől kezdve azonban már más, az emberek számára a fizikai síkon láthatatlan útra tértek. Persze ha voltak emberek, akik valamelyik életüket a beavatottak meghagyása szerint rendezték be és élték le, s ezáltal megtisztították finomabb testeiket, bizonyos mértékig elébe mentek az isteneknek. Ha a húsból és vérben testet öltött ember megtisztít-

totta magát, képessé vált arra, hogy beárnyékolja őt egy olyan lény, aki már nem tudott teljesen alászállni a fizikai test síkjáig, mert számára a fizikai test már túlságosan durva lett volna. Az ilyen ember esetében az történt, hogy asztrálestét és étertestét áthatotta a magasabbrendű lény, akinek egyébként nem lett volna saját emberi alakja, de most behúzódtott egy másik lénybe, ebbe az emberbe, és rajta keresztül nyilatkozott meg.

Ha ismerjük ezt a jelenséget, az inkarnálódást talán mégsem képzeljük majd annyira egyszerű dolognak. Létezhet ugyanis olyan ember, aki egy olyan valakinek az újratesztelése, aki már korábban annyira magas fokra jutott, hogy hármas testiségét megtisztítva egy magasabbrendű lény foglalta le. Így lett például Buddha Wotan foglalata; Buddha alakjában ugyanaz a lény jelent meg újra, akit a germán mitológia Wotannak nevezett. „Buddha” és „Wotan” még a nyelvészet értelmében is rokon szavak!

Ezzel együtt elmondhatjuk, hogy Buddha tanításaiba az atlantiszi korszak titkai közül is sok minden belekeveredett. Állításunkkal összhangban áll az is, hogy Buddha is olyan dolgokat élt át emberként, amiket abban a bizonyos szellemi szférában az istenek, illetve maguk az emberek is, amikor még abban a bizonyos szférában voltak. Buddha beszédeiben újra megjelent tehát Wotan tanítása, azé a Wotané, aki még csak kevéssé volt tekintettel a fizikai síkra, s ezért azt hangsúlyozta, hogy a fizikai sík a szenvedés helye, amitől meg kell szabadulni. Már maga ez is sokat elárul a Buddhában élő Wotan-lényről. Emiatt van az, hogy legnagyobb mélységében éppen azok értették meg Buddha tanítását, akik Atlantiszról vándoroltak ki. Ázsia lakosságának egy része visszamaradott emberekből állt, akik fajuk tekintetében még az atlantiszi fokon álltak. Természetesen a külső vonatkozásokban együtt kellett haladniuk a Föld fejlődésével, de mégis, a mongol népek közül még sokan Atlantiszról maradtak vissza, Atlantisz régi lakosságának sereghajtói voltak. A mongol lakosság jellegzetes vonása is atlantiszi örökség. Buddha tanításai tehát elsősorban az ilyen népcsaládokat szolgálták, és a buddhizmus is ezeknél a népeknél tört magának utat a legnagyobb léptekkel.

A világ halad tovább, megy a maga útján. Aki bele tud pillantani fejlődésébe, nem mondja, hogy valami más jobban tetszene neki. Éppen ellenkezőleg, azt mondja, hogy a szellemi szükségszerűség szabja meg, hogy a népeknek milyen vallása van! Európa lakossága számára például lehetetlen, hogy együttérezzen a buddhizmussal, hogy azonosítsa magát Buddha legintimebb tanításaival, hiszen ahhoz már túlzottan belebonyolódott a fizikai világba. A buddhizmusból soha nem válhat az emberiség egyetemes vallása. Aki látni akar, annak nem létezhet sem szimpátia, sem antipátia, csak a tényeken alapuló megítélés. A buddhizmus ugyanolyan elhibázott dolog lenne az európai lakosság számára, mint amennyire téves lenne az a kívánság, hogy a kereszténységet Ázsia egyik központjából kiindulva terjesszék el, hiszen Ázsiában még mindig más típusú népek élnek. Semmilyen vallásos szemlélet nem helyes, ha nem a kor legbensőségeiből követelményei számára alkotják meg azt; egy téves szemlélet pedig sohasem nyújthat ösztönzést! Olyan összefüggésekről van szó, amiket feltétlenül meg kell értenünk, mielőtt továbblépnénk.

Nem szabad azonban úgy képzelni, hogy Buddha mint történelmi alak maga is tudatában volt, hogy mi minden jöhet szóba megjelenésével kapcsolatban. Több órán keresztül tartana, ha mindezt ki akarnám fejteni. Sokáig nem jutnánk a végére, Buddha történelmi alakja annyira bonyolult dolog. Buddhában ugyanis valami más is élt még. Nemcsak egy Atlantiszról Ázsiába átkerült személyiség volt – még hozzá egy olyan megtestesülés, aki „emberi Buddha” is volt egyben –, hanem valami mást is tartalmazott. Valamit, amiről azt mondhatta: „Nem tudom még átfogni Őt. Olyasvalaki Ő, aki lélekkel hat át engem, de én csak részt veszek Benne.” A Krisztus-lény volt az, aki lélekkel hatotta át már a nagy prófétákat is! Jól ismert lény volt Ő a régi misztériumhelyeken is, ahol mindig úgy utaltak is Rá, mint „a majdan eljövendő”-re.

Krisztus pedig el is jött, mégpedig akkor és úgy, hogy a fejlődés alapjául szolgáló történelmi szükségszerűséghez kapcsolódott. Minden további nélkül, közönséges fizikai testben nem ölthetett volna testet. Buddha esetében a testet öltés még lehetséges volt a tudatalattiság bizonyos formájá-

ban, de Krisztus már csak úgy tudott megtestesülni, ha egy erre a célra különleges módon előkészített fizikai testet, étertestet és asztrálestet kaphatott. Krisztusban megvolt a leghatalmasabb erő, a megváltás ereje, testet ölteni viszont csak akkor tudott, ha más lények tökéletesen megtisztítottak és kifinomítottak már egy-egy fizikai testet, étertestet és asztrálestet. Krisztus megtestesülése tehát csak úgy következhetett be, ha előtte már megjelent egy ilyen magas szintre fejlődött lény. Ez a lény volt a názáreti Jézus! Jézus – mivel a fejlődésben annyira magas fokra emelkedett – olyan helyzetben volt, hogy élete folyamán teljesen kifinomíthatta fizikai testét, étertestét és asztrálestét, s kifinomított testiségét harminc éves korában elhagyhatta, mégpedig úgy, hogy azok egy magasabbrendű lény számára még életképesek, felhasználhatók maradtak. Korábbi előadásaimon valahányszor kimondtam, hogy ahhoz, hogy Jézus feláldozhassa testiségét, a fejlődés mennyire magas fokára volt szüksége, a hallgatók mindig nagyon érdekes megjegyzéseket tettek. „Áldozatról szó sem lehet, hiszen ennél szebb dolgot el sem lehet képzelni! Talán mégsem szabadna áldozatról beszélni, ha arról van szó, hogy valakinek egy ennyire magas szintű lény részére kell átengednie testiségét.” – mondták. Ez így is van. Szép és jó ügyről lévén szó, valóban nem lenne nagy az áldozat sem, ha ilyen absztrakt lenne a dolog. Mégis, felvetésükre így lehetne válaszolni: próbálja csak meg valaki! Elméletileg bárki szívesen meghozná az áldozatot, de csak próbálják meg egyszer! Az illetőnek hallatlan erővel kell rendelkeznie teste kifinomításához, hogy életképes állapotban hagyhassa el őket! Az áldozat éppen ahhoz szükséges, hogy ezeket az erőket elnyerhesse! A názáreti Jézus is csak azért volt képes rá, mert egy rendkívül magas szintű individualitás volt. A János-evangélium utal rá, mikor hagyta el Jézus a fizikai testét, étertestét és asztrálestét, és mikor távozott a szellemi világba; Krisztus lényé pedig ugyanakkor vonult be a háromszoros testiségbe. Mindez akkor történt, amikor Jézus a Jordán folyóban megkeresztelkedett. Ezúttal ismét olyasmiről fogok beszélni, ami a materialista érzületűek számára iszonyatosnak tűnhet. Nagyon fontos dolog zajlott le a názáreti Jézus fizikai testében. Ha meg akarjuk érteni, hogy

mi történt a keresztes pillanatában, lelkünk elé kell idéznünk egy nagyon különösnek látszó, azonban mégis igaz, valóságos dolgot.

Az emberiség fejlődése folyamán egymás után alakultak ki a szervek. Láttuk, hogyan jelentek meg az emberben a meghatározott jellegek és funkciók, amíg a szerveződés el nem jutott a köldökhöz. Miközben az ember individualitása egyre önállóbbá vált, bekövetkezett a csontrendszer megszilárdulása is. Minél önállóbb lett az ember, annál jobban megmerevedett a csontrendszere, és annál erősebb lett a halál hatalma is. Erre kell most figyelni, ha az elkövetkezendőket helyes módon akarjuk értelmezni. Min múlik tulajdonképpen, hogy az embernek meg kell halnia, hogy testének teljesen el kell rothadnia? Azon, hogy a testében minden elég, még a csontjai is! A tűznek még az emberi csont anyaga fölött is hatalma van. Az embernek viszont nincs hatalma a csontjai fölött, legalábbis tudatosan nincsen. Ez a hatalom ma még az ember hatáskörén kívülre esik. Amikor azonban a Jordán-keresztelő pillanatában a názáreti Jézus testébe bevonult a Krisztus, ennek a lénynek a csontrendszere a többi emberéhez képest teljesen megváltozott. Ilyen eset még egyszer sem fordult elő, sem azelőtt, sem utána, mindmáig sem. Jézus lényébe Krisztus lényével együtt bevonult valami, aminek hatalma volt még a csontokat elemésztő erő felett is! Ma még nincs az ember tetszésére bízva, hogyan építi fel csontjait. Ez a hatalom viszont egészen a csontokig ért. A Jordán-keresztelő értelméhez hozzátartozik, hogy Krisztus lényének tudatos hatalma belenyúlt még a csontokba is. Ezzel pedig átültetődött a Földre valami, amit „a halál fölötti uralom”-nak nevezhetünk, hiszen a halál csak a csontokkal együtt került bele a világba. Azáltal, hogy egy emberi testbe bevonult a csontok fölött álló hatalom, vele együtt eljött a világba a halál fölött aratott győzelem is! Most kimondtuk az egyik legmélyebb misztériumot: Krisztus által a legszentebb, a legmagasabb rendű értelemben vett szent erő vonult be a názáreti Jézus csontrendszerébe. Ezért kellett érintetlenül maradnia, és ezért kellett beteljesednie az Írásnak: „Egyetlen csontját sem törhetitek meg!” Ha eltörték volna, emberi erőszak nyúlt volna bele az isteni erőbe.

Még egyszer hangsúlyoznám, hogy az emberiség fejlődésének egyik mélységesen mély misztériuma tárult most fel a szemünk előtt. Egyúttal eljutottunk az ezoterikus kereszténység egyik igen jelentős fogalmához is, amely megmutatja, hogyan van átítatva a kereszténység a legmagasabb rendű igazságokkal. A keresztelőben ugyanis ezen kívül is rengeteg dologgal találkozunk még. Annak következtében, hogy a Krisztus-lény három olyan testben foglalt helyet, amelyekben azelőtt Jézus én-lénye élt, egy olyan lény kapcsolódott össze a Földdel, akinek addig a Napon volt a székhelye. Korábban csak addig a pillanatig volt összekötve a Földdel, amíg a Nap ki nem vált belőle. Akkoriban Krisztus a Nappal együtt kivonult a Földből, és ettől kezdve csak kívülről árasztotta hatalmát a Földre. A kereszttség pillanatában azonban a magasztos Krisztus-szellem a szó legteljesebb értelmében újra egyesült a Földdel! Azelőtt kívülről hatott – beárnyékolta a prófétákat, és a misztériumhelyeken fejtett ki tevékenységet –, most viszont saját maga is testet öltött itt a Földön, az ember fizikai testében. Ha valamilyen lény a világűr egyik távoli pontjáról a Földet évezredekken keresztül figyelte volna – és persze ha nemcsak a fizikai Földet látta volna, hanem annak szellemi áramlatait, asztrálestét és étertestét is –, fontos folyamatokat figyelhetett volna meg a Jordán-keresztelő pillanatában, illetve abban a pillanatban is, amikor Krisztus sebeiből folyt a vér a Golgotán. A Föld ezekben a pillanatokban felvett magába valamit, más színeket öltött, új erőket kebelezett be. Ami azelőtt kívülről hatott a Földre, az most újra összekapcsolódott vele, ennek következtében viszont a Nap és a Föld közötti vonzóerő annyira megerősödött, hogy a két égitest egykor újból egyesül majd, mint ahogy az emberek is újra egyesülnek majd a Nap-szellemekkel. Krisztus adta meg a lehetőséget a Földnek, hogy az újra egyesülhessen a Nappal, és az embernek, hogy az újra az istenség ölén élhessen!

☉ Ez a folyamat zajlott le tehát; ez a jelentősége a golgotai misztériumnak. Ennyit előre kellett bocsátanunk, hogy érthetővé tegyük, Krisztus megjelenésével milyen jelentőség-teljes változás következett be a Földön. Megkérdeshetnék persze, hogy mi értelme van annak, hogy az ember – a Krisztussal történő egyesülés következtében – tényleges for-

mában felvegyen valamit ezekből az erőkből. Nos, ezeknek az erőknek köszönhető, hogy az ember halála utáni tudata újból megvilágosodhat! Ha pedig ezt szem előtt tartjuk, azt is megérthetjük, hogyan zajlik az ember fejlődése halála és újabb születése között. Tegyük fel a kérdést: valójában ki miatt is történik mindez?

Az ember eleinte az istenség ölén élt. Később alászállt a fizikai síkra. Ha ott fent maradt volna, sohasem jutott volna öntudatához, sohasem kapta volna meg énjét. Csak fizikai testben élve éleszthette fel öntudatát a maga világos, tiszta formájában. Külső tárgyakkal kellett találkoznia, meg kellett különböztetnie magát azoktól, alá kellett szállnia a fizikai világba. Kizárólag az énje miatt kellett az embernek alászállnia. Énje szerint az istenektől származik. A szellemi világokból szállt alá, hozzáláncolódtott a fizikai testhez, így énje világossá és tisztává válhatott. Öntudatos énjét éppen az adta meg, ami teste megkeményedett anyaga formájában jelent meg, az tette lehetővé, hogy megismeréshez jusson. Ehhez viszont hozzá kellett láncolódnia a Föld tömegéhez, a sziklatengerhez.

Mielőtt az ember hozzájutott volna énjéhez, fizikai testet, étertestet és asztrálestet kapott. Amikor ebben a hármas testiségben fokozatosan kifejlődött az én, át is alakította azokat. Ugyanakkor tisztában kell lennünk azzal, hogy a fizikai testen a nála magasabbrendű alkotóelemek is munkálkodnak. A fizikai test attól olyan amilyen, hogy az étertest, az asztrálest és az én is dolgoznak rajta. A fizikai test összes szerve bizonyos módon függ attól, hogy a nála magasabbrendű részek megváltoztak-e. A lemaradt lényekből különböző állatformák lettek – például madarak, ha az asztrálest került túlsúlyra stb. Az én fokozatosan öntudatosá lett, következképpen megváltozott az asztrálest is. Említettük már, hogy négyféle embertípus alakult ki annak megfelelően, hogy melyik magasabbrendű rész jutott túlsúlyra bennük. Ezek voltak az apokaliptikus állatoknak nevezett embertípusok. Az ember-embereknél éppen az én volt domináns. Az összes szerv az ember magasabbrendű tagjaihoz igazodott. Amikor az én bevonult az asztrálestbe, és teljesen átítatta azt, az emberekben – és a belőlük már leágazott állatokban is – kialakultak bizo-

nyos szervek. Egyik szervünknek éppen az az eredete, hogy az én a Földön vonult be az asztrálestbe, hiszen az ősholdon még semmiféle én nem kapcsolódott hozzá az emberhez. Bizonyos szerveink – az epe és a máj – viszont a fejlődésnek akkori menetével függenek össze. Az epe például az asztrálest fizikai kifejeződése, azaz nincs összeköttetésben az énnel. Az én csak az asztrálestre hat, s az onnan kiinduló erők hatnak aztán az epére. Foglaljuk most össze a teljes képet egy egyiptomi beavatott szavaival: „Az öntudatos embert a Föld testéhez láncolták. Képzeld el a Föld szikláihoz, a fizikai testhez láncolt embert, és azt, ami a fejlődés folyamán létrejött belőle, ami a halhatatlanság után rágódik! Képzeld el a máj hatására létrejött funkciókat – attól jöttek létre, hogy a test a Föld szikláihoz van láncolva! Rajta rágódik az asztrálest.” Ezt a képet állították Egyiptomban a tanítványok elé; ez a kép vándorolt át aztán Görögországba a Prométheuszmonda* alakjában. Nem szabad az effajta legendákat durva kézzel érintenünk. Ugyanúgy nem szabad elrabolnunk hímporukat, ahogyan a lepkékét sem. Rajta kell hagynunk szárnyukon a hímport, ahogyan a virágokon a harmatot. Az ilyen fajta képek nem engedik magukat sem rángatni, sem zavaratni. Nem szabad azt mondanunk, hogy „Prométheusz ezt vagy azt jelenti”, hanem meg kell próbálnunk melléjük állítani azokat az igazi, okkult tényeket, amelyek csak később jutottak el az emberek tudatáig. Az ilyen képeket okkult tényekből kiindulva kell megértenünk.

Az egyiptomi beavatott növendékét elvezette egészen addig a fokig, ahol az meg tudta már érteni az ember énjének fejlődését. Ehhez pedig ilyen képeket kellett formálnia a tanítvány szelleme számára. A tanítvány nem foghatta meg pusztán kézzel a tényeket, de a képek életteljes és világos formában jelentek meg előtte. Az egyiptomi beavatott nem száraz, banális fogalmakat akart belegyömöszölni az igazságokba, hanem képek útján akarta ábrázolni mindazt, amit tanítványának átadhatott. A költészet sok mindent csinált a Prométheusz-mondával, széppé tette, fel is díszítette, de mi törekedjünk arra, hogy csak az okkult tényeket lássuk meg benne – semmit se magyarazzunk bele, finom formáló erőit pedig bízzuk az alkotóművészekre!

Végezetül szeretnék még valamit megemlíteni. Az ember még nem volt énnel felruházott lény, amikor a Földre megérkezett. Az asztrálestben, mielőtt az én behúzódott volna, más erők foglaltak még helyet. Később a laza asztrálestet áthatotta az én. Az isteni és szellemi lények kívülről küldték bele az emberbe az asztrális erőket, még mielőtt helyet foglalt volna benne az én. Persze korábban is megvolt már az asztrálest, de az isteni és szellemi lények izzították át, tették tisztává és világossá, hogy körüláramolhassa azt, ami akkor már az ember fizikai testének és étertestének alapjául szolgált. Ezek körül és ezeken keresztül áramlott a tiszta asztrálest folyama, egészen addig, míg az én megjelenésével meg nem jelent az önzés is, homályossá, zavarossá téve ezzel az asztrálestet. A valamikori tiszta aranyfolyam aztán még jobban veszendőbe ment, miközben a görög-római kultúrkorszak során az ember alászállt a fizikai síkra, a fejlődés legmélyebb pontjára.

Ekkor már az embereknek gondolniuk kellett arra, hogyan érhetik el újra a tiszta aranyfolyamú asztrálestet. Az eleusiszi misztériumhely tanítványai, csakúgy, mint az egyiptomiak, az asztrálestet újra a maga eredeti aranyfolyamának formájában akarták felkutatni. Ez a tény, az egyiptomi beavatás egyik próbatétele maradt ránk a csodálatos monda alakjában is, ahogy Iaszón és az argonauták* kutatnak az aranygyapjú után.

Végigkövettük a fejlődést: a vízből álló Földön az ember asztrálestének még aranyló fénye volt, míg altestének szervei leginkább csónakhoz hasonlítottak. Az argonauták mondája ennek az arannyal átvilágított asztrálestnek a felkutatásáról szól. Az aranygyapjú felkutatásának mondáját és az egyiptomi mítoszt csak finom, nemes, törekeny szálakkal lehet összefüggésbe hoznunk egymással.

A külső, történelmi tények összefüggnek a szellemi tényekkel. Nem szabad azt hinnünk, hogy szimbólumokról van szó csupán. Az argonauták vándorlása is lezajlott ugyanúgy, ahogyan a trójai háború. A történelmi folyamatok külső cselekményei tulajdonképpen a belső folyamatok arculatai. A beavatásra váró görögöknél a történelmi tények mindig megtalálhatóak voltak belső úton, mint ahogy az

aranygyapjú felkutatása sem volt egyéb, mint emlékezés a tiszta asztráltestre.

Ezt kívántuk lelkünk elé idézni, ebből kiindulva próbáltunk meg tisztázni néhány dolgot a misztériumhelyekkel kapcsolatban. Holnap azzal fogjuk folytatni, hogy megnézzük, hogyan függenek össze az egyiptomi misztériumok a mai élettel.

RÉGI EGYIPTOMI TANOK A FEJLŐDÉSRŐL ÉS AZOK MAI, MATERIALISTA TORZULÁSAI

Az előadás-sorozat különböző pontjain megkíséreltük felsorakoztatni az Atlantisz utáni fejlődés tényeit, és megpróbáltunk rámutatni, hogy a mi korszakunkban bizonyos módon megismétlődnek, újra felélednek azok az élmények, amelyek az emberiség az egyiptomi kultúrkorszak folyamán átment. Most az említett két korszakra vonatkozóan mindazt, amit a többi korszakkal kapcsolatban már megtettünk, csupán sematikus jelezni kívánjuk. Azt mondtuk, hogy az óindiai kultúrkorszak megismétlődik majd a hetedik folyamán, a perzsa kultúra a hatodik folyamán, az egyiptomi a mi korszakunk alatt, a görög-római kultúrkorszak viszont mintegy egyedül áll, önmagában. De kössük össze az egyiptomi és a mai kultúrkorszakot egy képzeletbeli vonallal, és figyeljük meg, hogyan élednek fel újra bizonyos külső és belső jellegű élmények.

Láttuk, hogy bizonyos titokzatos, az ismétlődések bekövetkezését okozó erők megmaradtak a szellemi világok területén, amiknek itt, a fizikai világban másfajta erők felelnek meg. Így tudnak a külső és a belső élmények újból feléledni. A kultúrkorszakok közt egyedül, középen áll a görög-római, amelynek folyamán Krisztus megjelent a Földön, és amelyben lejátszódott a golgotai misztérium. Felhívtam már rá a figyelmet, hogy ezáltal nemcsak a fejlődés külső körülményei változtak meg a fizikai síkon, hanem megváltoztak a vi-

szonyok a szellemi világban is. Utaltam már arra, hogy az egyiptomi korban az emberek lelke mennyire más volt, amikor feltekintettek a gigászi méretű piramisokra, és mennyire más volt a lélek, amikor a görög-római kultúra idején öltött újra testet, továbbá, hogy a mi korszakunkban ismét csak mennyire másképpen érez a lélek. Ráadásul láttuk, hogy a halál és az újabb születés közötti időszak részére, a kámalókában és a devachán területén is történt bizonyos fajta előrehaladás, átalakulás, a lélek tehát nem ugyanazt és főleg nem ugyanúgy élte át, ha egy egyiptomi vagy egy görög ember testéből került a kámalókába vagy a devachánba, mint amikor egy mai emberéből kerül oda. Nemcsak a külső, a fizikai sík változik meg, hanem szellemi téren, a szellemi világban is történik előrehaladás – a lélek ott is mindig különböző élményeket él át. Ma Krisztusnak a maga nemében páratlan földi megjelenését elsősorban a túlvilág – így is hívhatjuk a magasabb szellemi szférákat – szempontjából fogjuk tárgyalni. Ezúttal úgy tesszük fel a kérdést, hogy az sokkal mélyebbre hasson: mi a jelentősége a Föld, az elhaltak lelkei, a túlvilágon való élet, a lét szellemi oldala számára annak, hogy Krisztus megjelent a Földön? Ahhoz azonban, hogy ezekre megfelelően válaszolni tudjunk, előre kell bocsátanunk az egyiptomi kultúrperiódus folyamán a lelkek előtt a fizikai síkon, azon innen és túl lejátszódott dolgokat.

Ahogy nyomon követtük a Föld fejlődésének korábbi nagy időszakait, jól kivehető volt, hogy az egyiptomi-káldeus-asszír-babiloni kultúrkorszak a lemúriai időszak alatt, vagyis a Hold kivonulása közben és után a Földön lezajlott megismerési módokat és élményeket tükrözte. Az egyiptomi emberek azoknak a képeknek a segítségével, amiket a beavatottak megadtak számukra, emlékezés útján újra átérték ezt az időszakot. Az egyiptomi beavatott – még ha más módon is, mint az elhalálozott átlagember – saját beavatásakor szintén olyan eseményeket élt át, amelyeket csak a halál küszöbét átlépő emberek. Egyrészt mindent másképpen élt át, másrészt sok egyebet is tapasztalt, amit a közönséges halandó nem. Érdemes néhány szóval leírunk az egyiptomi beavatás lényegét, hogy az elmondottakat későbbi fejtegetéseink építőköveivé tehesük.

Láttuk, hogy az embernek egyre lejjebb és lejjebb kellett ereszkednie a fizikai világba, az iránt egyre nagyobb érdeklődést kellett mutatnia. A szellemi világban azonban, a halál és az újabb születés közti időszakban az élmények ugyanilyen mértékben árnyaszerűbbekké, halványabbakká váltak. Minél életteljesebb lett az emberek fizikai világbeli tudata, minél szívesebben tartózkodtak benne, minél több törvényt fedeztek fel, a szellemi világban annál árnyaszerűbb lett a tudatuk. Az emberek a görög-római kultúrkorszak alatt éltek át a szellemi világhoz tartozó tudatuk mélypontját. Mielőtt azonban az ember ebbe a materiális mélységbe alászállt volna, fizikai testén belül még nem volt rá lehetősége, hogy átélje azt, amit át kell élnie, amikor a születése és halála közötti időszakban be akar tekinteni a szellemi világba. A beavatás mint eljárás röviden jellemezhető, mégpedig úgy, hogy a definíció egyaránt vonatkozzék a beavatás minden fajtájára, a Krisztus előttiekre ugyanúgy, mint a későbbiekre, hiszen csak a befejezésük változik. A beavatás tulajdonképpen nem más, mint hogy az ember olyan képességekre tesz szert, amelyek segítségével magasabbrendű testiségében észlelőszerveket, látószerveket alakíthat ki. Az éjszaka folyamán az ember ma csak a körülötte lévő sötétséget látja. Ez azért van így, mert asztrálestében nincs észlelőszerve. Ahogyan a fizikai test észlelőszerveiként kialakultak az ember szemei és fülei, ugyanúgy lényé magasabbrendű részeiből is ki kell alakítania észlelőszerveit, és bele kell azokat tagolnia magasabbrendű testiségébe. Ez pedig úgy történik, hogy a tanítvány számára bizonyos meditatív és kontemplatív jellegű gyakorlatokat adnak. Ő aztán – miután előzőleg betekintett mindabba, amiről a beavatottak a szellemi világokkal kapcsolatban hírt adtak – végrehajtja a gyakorlatokat. A tanítványnak minden korszakban meg kellett tanulnia bizonyos dolgokat. Ezeket ma elemi fokú szellemtudománynak nevezük. Régen persze sokkal szigorúbban vigyáztak arra, hogy a tanítvány az igazságokat csak szigorúan lépcsőzetes sorrendben ismerhesse meg. Csak ha elegendő volt már az elméleti előkészület, és a tanítvány megérett rá, akkor végezhetett el a megfelelő gyakorlatokat, amiknek teljesen meghatározott céljuk volt.

Az ember a fizikai síkon lezajló élete számára mindenképpen gyümölcsöző tapasztalatokhoz jut, ha mindennapos életében hatni engedi magára érzékszerveinek benyomásait. Ezek azután belenyomódnak asztráltestébe is – énjére már asztrálteste viszi át őket. Amikor azonban éjszaka asztráltestével és énjével kihúzódik fizikai testéből és étertestéből, az ilyen fajta benyomásokat nem tudja rögzíteni. Az emberbe ilyenkor nem nyomódnak bele olyan erősen a fizikai sík oldaláról érkező benyomások, hogy maradandó formában meg is tarthatná őket. Viszont a meditatív és kontemplatív gyakorlatok évezredek tapasztalatok alapján éppen úgy alakították ki, hogy az asztráltest a meditáció és a koncentráció útján megszerzett benyomásait megtartja, és nem veszi el őket annak ellenére sem, hogy éjjel kihúzódik a fizikai testből. Ennek következtében az asztráltestet plasztikus erejű benyomások érik, s ezek úgy tagolják és formálják, ahogyan fizikai érzékszerveink is a fizikai test tagolása útján jöttek létre. Egy ideig tehát ilyen módon dolgoznak az asztráltesten a gyakorlatok segítségével, míg az érzékfeletti látás szervei bele nem nyomódnak az asztráltestbe. De ha a szellemi látószervek csak az asztráltestbe nyomódnának bele, az ember még hosszú időn keresztül nem használhatná őket. Még többre van szükség ahhoz, hogy az étertestbe már visszatért asztráltest az étertestbe is belenyomja a benne kialakult összes tapasztalatot, mint a pecsétgyűrű a maga lenyomatát a viaszba. A megvilágosodás abban a pillanatban következik be csupán, amikor az asztráltestben kialakult élmények belenyomódnak az étertestbe, mert csak ez teszi lehetővé, hogy az ember ugyanúgy lássa már a szellemi világot is, ahogyan eddig a fizikai világot. Ezen a ponton kezdi az ember igazán megérteni, hogy Krisztus földi megjelenése következtében mit is kapott ösztönzésül az emberiség! A régi beavatásoknál az étertestből ki kellett emelni az asztráltestet, mert annak csak így volt ereje ahhoz, hogy az étertestre hasson. A fizikai testtel összekapcsolódott étertest ugyanis túl nagy ellenállást fejtett ki, amikor bele akartak vésődni az asztráltestben kialakult élmények. Emiatt régen a beavatandókat a beavatás alkalmával három és fél napon keresztül a halálhoz hasonló állapotba hozták – ezalatt az étertest elvált a fizikai testtől, és így meg-

szabadulva tőle összeköttetésben maradt az asztráltesttel. Az asztráltest viszont mindazt belevésztette az étertestbe, ami a gyakorlás során beléje vésődött. Amikor a hierophant a beavatandót újra felébresztette, az már megvilágosodott ember volt. Tudta már, hogy mi zajlik le a szellemi világokban, hiszen a három és fél nap alatt különös utat tett meg. Végigvezették őt a szellemi világ tájain, látta, mi zajlik le ott, és saját tapasztalata útján élte át azt, amit mások csak kinyilatkoztatás útján tudhattak meg. Az ilyen ember tehát, aki beavatott lett, saját élményei alapján adhatott hírt a fizikai síkon túl, a szellemi világban élő lényekről.

Amikor az emberek még nem szálltak annyira mélyen alá a fizikai síkra, így adták tudtukra a szellemi világokban átélt élményeket. A beavatandó megismerkedett Ozirisz, Ízisz és Hórusz igazi alakjával. Megértette a szellemi világ tényeit, s képessé vált arra, hogy a látottakat mítosz és legenda formájába öltöztetve elmondja a többi embernek is. Az elmondottakat mind látta már, látta, hogy amikor a Hold elvált a Földtől, milyen jellegzetes módon alakultak át Ozirisz hatásai, hogyan keletkezett Oziriszből és Íziszből Hórusz, látta a négy embertípust, a bikáét, az oroszlánét, a sasét és az ember igazi típusát is. Ugyanígy átlátta az ember halála és újabb születése közötti sorsát is. Átélt a szfinxet – úgy találkozott vele, mint valóságos alakkal –, s elmondhatta: „Ő, én láttam a szfinxet, vagyis az embert, amikor alakja még az állatokéhoz hasonlított, de éterteste, ami ebből az állatforma alakzatból kiemelkedett, már emberszerű volt.” A beavatott számára valóságos élmény volt a szfinx. Hallotta kérdéseit, azok rejtélyes tartalmával együtt. Látta, hogyan alakult ki az emberi test az állati jellegűből abban az időszakban, amikor feje még csak éteri fej volt, a szfinx éteri feje. A beavatott számára valóság volt a szfinx éteri feje, de ugyanennyire valóságosak voltak számára a fejlődésnek más útjára tért istenalakok is.

Az előző fejtegetések közben mondtam már, hogy bizonyos lények a fejlődés másfajta útját járták. Ilyen fajta, más utakon járó individualitás például Wotan is. Együtt haladt ugyan az emberrel, amíg a fejlődés egy bizonyos fokra nem ért, később azonban már nem szállt alá olyan mélyre. Az ember mélyebbre ereszkedett nála az anyagi világba, és csak

később egyesül majd újra azokkal a szellemi lényekkel, akik szintén együtt haladnak a Föld fejlődésével. Láttuk, hogy Wotan egy idő után már nem vándorolt földi világunkban. Voltak olyan lények is, mint Ozirisz és Ízisz, akik az emberiséggel együtt haladó fejlődésről már korábban leágaztak, és a maguk fejlődését egy még magasabb régióban, az ember számára teljesen láthatatlanul hajtották végre. A maguk különleges élményein azonban ők is keresztülmentek. Tekintsünk csak vissza a lemúriai idősakra, amikor az éteriség még nem formálódott ember alakúra, amikor az ember éterteste vonatkozásában még állatszerű volt: az isteneknek meg kellett szokniuk, hogy ha az emberekhez alászállanak, ugyanolyan alakokban jelenjenek meg, amilyenekben az ember élt a Földön. Ha egy lény el akart jutni egy meghatározott síkra, meg kellett felelnie az adott síkhoz tartozó feltételeknek. Most is ez az eset áll fenn. A Földön élő, azzal a Nap és a Hold kivonulása között összeköttetésben álló isteni lényeknek az akkoriban lehetséges – vagyis állatokhoz hasonló – alakokat kellett magukra öltetniük. Mivel az egyiptomi vallásos szemlélet bizonyos fokig a lemúriai időszak ismétlődését képviselte, ha az egyiptomi beavatott feltekintett isteneire, mondjuk Oziriszra vagy Íziszre, állatformájú alakoknak látta őket. Úgy látta, hogy a magasabbrendű istenségek feje még állatokéra hasonlít. A beavatottak tudása alapján – az okkult látás oldaláról nézve a dolgot – teljes mértékben megfelelt a valóságnak, ha a magasabbrendű istenalakokat karvaly- vagy kosfejűvel ábrázolták. Az isteneket a Földön vándorló alakjukban ábrázolták. Bár a külsődleges ábrázolások a beavatottak elé táruló látványhoz csak hasonlítottak, a látottakat mégis nagyon hűségesen adták vissza. Az istenek nagyon gyakran változtatták is alakjukat. Lemúriában például még más alakjuk volt, mint Atlantiszon. A lények ezekben az időszakokban még sokkal rohamosabb átalakuláson mentek keresztül, mint most. Ráadásul annak idején ezek az alakok még szellemmel is telítettek voltak – három testben pillanthattuk volna meg őket, ha visszatekinthettünk volna rájuk, de asztrális és éterikus fénytől átvilágított, keresztülsugárzott testekben. Ezt a tényt nagyon pontosan ábrázolták a képeken, a mai emberek viszont, ha ilyen alakokat látnak,

könnyen nevetnek csak rajtuk, mert nem tudják, hogy az ábrázolások mennyire reálisak voltak.

Ezek között az istenek között volt egy olyan alak is, aki az emberiség fejlődésének igen nagy szolgálatot tett abban az időszakban, amikor a kozmikus-tellurikus (a Földre mint égitestre vonatkozó – a ford.) hatalmak az emberbe beletagolták a kombinatív észjárás képességét, azaz amikor úgy készítették elő a fizikai agyvelőt, hogy az ember később kifejleszthette vele intellektusát. A beléjük ültetett új képességet az emberek Manu isten tettei közé sorolták. Vele függ össze mindaz, ami intelligencia formájában tagolódott bele az emberbe. Ha ma megfigyelünk egy éles bírálattal és erős kombinálóképességgel rendelkező embert, és tisztánlátás útján szemléljük őt, képességeit erőteljesen kifejezi asztráltestének, asztrális aurájának zöld fényű csillogása, ragyogása. A kombinatív képesség az aura keretébe foglalt zöld színű formákban mutatkozik meg, különösen, ha az illető éles, matematikus jellegű elme. Mivel a régi egyiptomi beavatottak látták az istent, aki elültette az emberben az intellektus képességét, zöld színre festve ábrázolták őt, mert úgy látták, hogy asztrális és éterikus alakja zölden csillogva világít. Ha az ember az intellektus területén mozog, aurájának még ma is csillámló zöld színe van. Ha az emberek valóban meg akarnák vizsgálni, milyen csodálatos módon, mennyire reálisan ábrázolták istenalakjaikat az egyiptomiak, sok ehhez hasonló összefüggést tanulmányozhatnának még. Aki a dolgok mélyére lát, észreveheti, hogy a régi alakok színezése mögött sok-sok efféle titok lappang. Ezen a területen mélyen bele lehet tekinteni az emberiség fejlődésének hajtóművébe. Mivel pedig az egyiptomiak ennyire reálisan és nem önkényesen ábrázolták az istenalakokat, képeiknek a varázsszerékéhez hasonló hatása volt.

Láttuk, hogy az egyiptomiak hogyan rögzítették a beavatottak elé táruló látványt a szfinx képében. Nem fényképszerűen örökítették meg ugyan, mégis reálisan. A formák viszont azóta újra átalakultak. A szfinx képszerű formában tehát az ember egykori alakját adja vissza. Tudjuk, hogy a földfejlődés során különböző állatformák váltak le az emberről, mire az kialakította a maga mai alakját. De egyáltalában,

mik is voltak ezek az állatformák? Olyan formák, amik a fejlődésben állva maradtak, míg az ember továbbhaladt; amiket túlhaladt az ember. Az állatformákban az emberiség fejlődésében állva maradt fokozatokat látjuk, amelyek a fizikai síkon is megjelentek. Szellemi értelemben azonban egy egészen más folyamat zajlott le. A fizikai elődöknek ugyanis csak a fizikai dolgokhoz van köze, ahhoz viszont, hogy szellemi értelemben véve kicsoda az ember, semmi köztük sincs. Az ember nem az állatoktól származik; épp ellenkezőleg, az állatformák álltak meg a fejlődésben. Az ember alakja bizonyos módon átalakult. Az állatok az emberek korábbi fizikai alakjai, de mint formák, dekadensekké váltak. Sőt, a fejlődés folyamán nemcsak az állatok fizikai alakjai álltak meg a fejlődésben, hanem az éterikus és asztrális alakjukhoz tartozó adottságaik is. Ahogyan az oroszán is másképpen nézett ki leválásakor, mint most, az egy bizonyos fokon lemaradt lelki-szellemi formák is elváltoztak, elsatnyultak az idők folyamán. Sőt, a szellemi világ egyik törvénye éppen az, hogy ami szellemi vagy lelki szinten megáll a fejlődésben, az egyre dekadensebbé válik!

Ha – mondjuk – a szfinx megáll a fejlődésben, elsatnyul, alakjából szinte önmaga karikatúrája lesz. A szfinx az asztrális síkon mindmáig ilyen alakban található meg. A beavattottat vagy azt, aki más, de szabályos úton kerül a szellemi világba, az ilyen, a szellemi világoknak mintegy elzüllött alját alkotó alakok kevésbé érdeklik. De ha valakit kivételtes esetekben – alacsonyabbrendű tisztánlátó képességgel felvértezve – felvezetnek az asztális világba, ott ilyen dekadens alakokkal találkozunk. Oidipusz* is az igazi szfinxszel találkozott, aki nem halt ki még ma sem, csak azóta már más, különleges formákban találkozunk vele az emberek. Ha a fejlődésben bizonyos mértékig visszamaradt emberek – rendszerint falusiak – lepihennek nyáron a tűző napon és elalsznak, fellephet náluk valamiféle lappangó, napszúrásnak nevezhető jelenség. Ha asztráltestük és étertestük egy része a fizikai testüket ért hatás következtében eloldódik a fizikai testtől, az ilyen fajta emberek az asztrális síkra kerülnek, és megpillantják a szfinx utóbb említett dekadens utódait. A mindenféle előforduló jelenségnek különböző nevei vannak.

Van olyan vidék, ahol a „Dél asszonyának” hívják – falusiak mesélik, hogy találkoztak a „Dél asszonyával”. Az alak nem más, mint az őseredeti szfinx egyik utóda. A „Dél asszonya” az őt átélő embereknek ugyanúgy kérdéseket tesz fel, mint az ősi szfinx. Hallhatjuk, hogyan mesélik el, hogy a „Dél asszonya” odalépett az emberekhez, és kérdéseinek nem volt se vége, se hossza! A gyötrő kérdések sora az ősi szfinxtől származó egyik – dekadenssé vált – örökség. Az ősi szfinxből „Dél asszonya” lett. Ezek a jelenségek rámutatnak arra, hogyan zajlik a fejlődés a fizikai világ mögött is, hogyan zül- lenek el a szellemi lények egész törzsei, míg végül eredeti mi- voltuk árnyéka lesz csupán belőlük. Ezzel ismét felfedtük az összefüggések egyik vonalát, mégpedig annak érdekében, hogy lássuk, mennyire változatos dolog a fejlődés.

A dolgok helyes megértése érdekében viszont most újra arra kell gondolnunk, hogy az ember az idők folyamán lényének negyedik alkotóelemét, énjét is beletagolta mindab- ba, amit fizikai teste, éterteste és asztrálteste formájában már magával hozott a földfejlődés kezdete óta. Rámutattam, hogy az én annyira áthatotta az asztráltestet, annyira igény- be vette saját maga számára, olyan uralmat gyakorolt fölötte, amelyet azelőtt csak azok a magasabb szellemi lények, akik- nek az egyik tette éppen az volt, hogy elültették az ént az asztráltestben. Ha a fejlődés ezt követően is ugyanezeknek a magasztos lényeknek a szellemében haladt volna tovább, egészen más irányt vett volna, mint ahogyan az a valóságban történt. Bizonyos lények azonban közülük is megálltak a fej- lődésben: nem voltak alkalmasak arra, hogy elültessék az ént az asztráltestben.

Amikor az ember a Földre került, fizikai testből, étertest- ből és asztráltestből állt, amiket az idők folyamán tovább ala- kított. Énjéhez viszont bizonyos, elsősorban a Napon és a Holdon lakó magasztos lények útján jutott hozzá, akik mint- egy közreműködtek énje megszületésében. Voltak azonban olyan lények is, akik a Szaturnusz-, a Nap- és a Hold-állapot alatt nem tudtak eléggé magas fokra fejlődni ahhoz, hogy közreműködhetek volna az énnel az emberbe tagolásában. Csak arra voltak képesek, amit még az ősi-Holdon tanultak. Tevékenységüket arra kellett korlátozniuk, hogy az ember

asztráltestén munkálkodjanak, így abba beletagolódott valami, ami nem tartozott éppen a legnemesebb tulajdonságai közé, hiszen a fejlődésben visszamaradt „betolakodóktól” származott. Ha ugyanezek a lények ugyanezt a tevékenységet a régi Holdon végezték volna, az a legmagasabb rendű dolognak számított volna. Mivel azonban a Földön végezték, amikor már lemaradtak a fejlődésben, olyasvalamit tagoltak bele az ember asztráltestébe, ami alacsonyabbrendűvé tette azt, mint amilyen különben lehetett volna. Az asztráltestbe belekerültek az ösztönök, a szenvedélyek és az önzés. Figyelembe kell vennünk tehát ezeket az embert a másik oldalról érő, asztráltestébe felvett, azt lealacsonyító hatásokat is. Ami viszont az asztráltestre hatott, az nem csak arra volt hatással. A földi ember olyan helyzetben van, hogy az asztráltestét ért hatást az asztráltest maga ülteti át az étertestbe, ez pedig továbbítja a fizikai test felé. Az asztráltest minden irányban hat, az asztráltesten keresztül tehát ezek a bizonyos szellemi lények az étertestet és a fizikai testet is befolyásolják. Ha viszont ezen az úton nem fejthették volna ki hatásukat, az ember élete folyamán nem jelenhetett volna meg az, ami akkoriban került beléje: vagyis nem válhatott volna fokozatosan önállóvá, nem erősödött volna fel az érzése. A fejlődésben visszamaradt lények étertestben kiváltott hatása viszont zavarossá tette az ember ítéletalkotását, s ezzel megteremtődött a tévedés lehetősége. Ezekből a fizikai testet az asztráltest oldaláról érő hatásokból lettek a betegségek kiváltó okai. Ez az emberek megbetegedésének szellemi oka! Mivel pedig a fizikai test és az étertest összefüggnek az átöröklés tényezőivel, a betegség princípiuma végighalad az átöröklés vonalán is. Természetesen hangsúlyoznunk kell, hogy a belső természetű betegségek és a külső sérülések között különbséget kell tennünk. Ha elgázolnak valakit, annak a betegséghez semmi köze! Ha eszik valamit az ember, és elrontja vele a gyomrát, ez szintén külsődleges dolog, mint ahogy bizonyos belső lefolyású betegségek is összefügghetnek külső okokkal. Az ember – felépítése következtében – a rá kívülről ható rosszra akkoriban sokkal nagyobb mértékben reagált, mielőtt még ezek a bizonyos lények a fejlődés folyamán befolyással lettek volna rá. A nem helyes dolgokkal

szembeni ösztönét azonban – amelynek addig birtokában volt – olyan mértékben vesztette el, amilyen mértékben a fejlődésben visszamaradt lények befolyása alá került. Az ember felépítése azelőtt még teljesen olyan volt, hogy a számára nem helyes dolgok iránt kifinomult ösztönrel rendelkezett. Ha például olyasvalami akart volna a gyomrába kerülni, ami bajt okozott volna, ha benne marad, ösztöne egyszerűen elutasította azt, és nem vette magához. Visszafelé haladva az időben, az egyre távolabbi múltban olyan korszakokba érünk, ahol az embernek még kifinomult kapcsolata volt környezete erőivel, s ezekre az erőkre érzékenyen reagált. Ha azonban napjaink felé haladunk, azt látjuk, hogy az ember egyre bizonytalanabbá vált, és egyre képtelenebb lett arra, hogy visszautasítsa a számára haszontalan dolgokat.

Ez persze még valamivel összefügg. Miközben az ember egyre bensőségebb lényévé lett, kint a világban is történt valami: fokozatosan létrejött a természet három világa, a körülöttünk elterülő három birodalom. Legelőször még csak az ember létezett. Később társult hozzá az állatok birodalma, majd a növényeké, s végül az ásványoké. Ha visszatekintnénk az ősrégi Földre, látnánk, hogy akkoriban még ki-be áramlott az emberbe a fizikai világ összes anyaga. Akkoriban az ember még mintegy az istenek ölen élt, s szinte mindent elviselt. Később viszont hátra kellett hagynia mindazt, ami az állatvilág formájában vált le róla. Ha ugyanis továbbra is magával cipelte volna az állatvilágot, egyáltalán nem fejlődhetett volna tovább! Ki kellett magából taszítania azt, ahogyan később a növényvilágot is. Az emberen kívül látható állat- és növényvilág tehát tulajdonképpen nem más, mint azok a temperamentumok, szenvedélyek és egyéb tulajdonságok, amelyeket az embernek ki kellett magából helyeznie. Amikor pedig kialakította csontozatát, kihelyezte magából az ásványvilágot is. Kis idő múlva aztán, ha ránézhetett környezetére, elmondhatta: „Korábban még el tudtam őket viselni, ki-be járkáltak rajtam keresztül, mint most a levegő. Amikor még a vízből álló Földön éltem, fel tudtam dolgozni őket.” Az ember olyan mértékben látta meg maga körül a természet birodalmait, amilyen mértékben körülvette őt a bőre, amikor lezárt, önálló lényévé lett.

Ha ezek a bizonyos, fejlődésben visszamaradt lények – tételezzük fel – nem hatottak volna az emberre, még egy dolog nem történt volna meg. Amíg az ember egészséges, addig normális kapcsolata van a külvilággal. Bár belső világában lehetnek zavarok, a rendelkezésére álló erők segítségével ezeket vissza kell tudnia szorítani. Ha mármost saját erői gyengék ehhez, akkor kívülről kell felvennie magába valamit a bántalom ellen – bele kell valamit cseppenteni az emberbe az ellen, amivel szemben saját magától nincs meg a normális ellenállóképessége. Bele kell ültetni valamit, ami kiváltja belőle az ellenállást, azt az ellenállást, amit még akkor tanúsított, amikor az erők ki-be áramlottak rajta keresztül. Ha az ember beteg, szüksége lehet például arra, hogy valamilyen fémhez tartozó erők kerüljenek a szervezetébe. Jogos eljárás tehát, hogy az emberbe a vele korábban kapcsolatban állt fémekeket, növényi nedveket és ezekhez hasonló dolgokat cseppentsenek bele, jogos eljárás, hogy gyógyszereket kapjon.

Abban a korszakban, amikor az egyiptomi beavatottak még vissza tudtak tekinteni a világ fejlődésének teljes folyamatára, pontosan tudták, hogy az emberi test egyes szerveinek milyen anyagok felelnek meg, hogy az emberbe milyen növényi nedveket, milyen fémekeket kell belecsepegtetni. Eljön majd az idő, amikor az orvostudomány területén újra kibányásszák az okkult tudásnak e hatalmas kincsét, ami azelőtt az emberiség birtokában volt. Ma persze még sok kontár munkát látunk: sok hibát követnek el például azzal, ha valamilyen gyógyhatású erőt egyoldalúan írnak elő. Emiatt nagyon gyakran előfordul, hogy olyan törekvéseket kell elutasítanunk, amelyek kompromisszumot kívánnak kötni a szellemtudománnyal. A szellemtudomány nem támogathat semmilyen egyoldalú módszert sem, hiszen maga is a kutatás sokoldalú voltán alapul! Egyoldalúságnak számít, ha például azt mondják: „Félre minden méreggel!” Akik ezt mondják, nem ismerik a gyógyítás igazi erőit. Persze egyfelől természetes, ha ma a szakemberek helytelen dolgokat követnek el, hiszen nem képesek teljes egészében áttekinteni az összefüggéseket. Egy bizonyos kényuralom pedig egyébként is kizárja az orvostudományból azt a tényezőt, ami az okkultizmusból indul ki. Ha nem vezettek volna hadjáratot a fémekecsepeg-

tetése ellen – ami pedig az orvostudomány legrégebbi területe –, talán bekövetkezhetett volna a reform. A modern kísérletezésekben semmi olyan nem található, ami a régről ránk hagyományozott gyógyító szereknél jobban megállná a helyét, az értetlen laikusok azokat mégis gyakran kereken elutasítják. A titkoknak ezen a területén éppen az egyiptomi beavatottak voltak nagyok: bele tudtak tekinteni a fejlődés ténylegesen fennálló összefüggései közé. Ha tehát ma egyes orvosok leereszkedő hangon nyilatkoznak az egyiptomi gyógyászatról, azonnal észre lehet venni hangvételmükön, hogy egyáltalán nem is értenek ahhoz! Ezzel rámutattunk valamire, amit az egyiptomi beavatásról tudnunk kell.

Ezek a dolgok átmentek a köztudatba. Gondolnunk kell azonban arra, hogy a mai testekben olyan lelkek élnek, akik testet öltöttek ebben a régebbi korszakban is. Gondoljunk arra, hogy ezek a lelkek annak idején látták mindazokat az ábrázolásokat, amiket a beavatottak tudásuk alapján elébük varázsoltak. Tudjuk, hogy amit a lélek inkarnációról inkarnációra haladva felvesz magába, az újból és újból valamilyen gyümölcsöt terem. Az ember ugyan nem képes emlékezni rá, de mégis az a helyzet, hogy ami ma a lelkünkben él, az azért él benne, mert már régebben belehelyezték! A lélek a fizikai világban és azon túl is formálódik. Akár a születés és a halál, akár a halál és egy újabb születés között történt, de az Egyiptomban felvett képzetek hatottak a lélekre. Ezekből a hatásokból keletkeztek mai elképzeléseink és képzeleteink; ezek egy része – például amit ma darwinizmusnak nevezünk – Egyiptom-beli képzeleteinkből alakult ki, nem pedig külső okok hatására! A darwinizmus hívei esetében ugyanazokról a lelkekről van szó, akik elé Egyiptomban odaállították az ember állatformájú elődeinek képeit. Minden szemlélet újra feléledt bennük, csak közben az ember még mélyebbre szállt alá a fizikai világba. Halványan emlékszik ugyan arra, mint ha egykor azt mondták volna neki, hogy elődei állatalakúak voltak, arra viszont már egyáltalán nem emlékszik, hogy ezek az állatformájú alakok egyben istenek is voltak! Ez a lélektani oka annak, hogy miért került napjainkban előtérbe, miért jelent meg a színen a darwinizmus – az elméletben az istenalakok materializálódtak! Ez tehát az egyik, intim jelle-

gű szellemi kapcsolat a régi és az új, a harmadik és az ötödik kultúrkorszak között.

Kultúrperiódusunk sorsa persze nem kizárólag az, hogy mindazt, amit az ember egykor a szellemi, a spirituális világban látott, most materialista formában lássa meg. Ez csak akkor következett volna be, ha az emberiség fejlődése folyamán a közben eltelt idő alatt a Krisztus-impulzus nem jelent volna meg. A Krisztus-impulzus megjelenésének nem csak a fizikai síkon játszódó élet szempontjából van jelentősége. Ezt már megbeszéltük. Ma azonban szeretnénk még lelkünk elé vetíteni a palesztínai eseményeknek azt, az élet másik oldalára vonatkozó jelentőségét is, ami a régi Egyiptomban élt lelkek halál utáni életére volt hatással. Krisztus három éven át tartó földi tevékenységének, valamint a Golgota eseményeinek és a Jordán-keresztelőnek ugyanis a halál és az újabb születésük között élők részére ugyanúgy jelentősége volt, mint a Földön testben élő lelkek számára.

Emlékezzünk a tényre, hogy az én a fizikai síkon a vérben fejeződik ki. A vér erőiben az én fizikai kifejeződése hat fizikai úton. A fejlődés folyamán azonban az egoizmus túlzott méreteket öltött, vagyis az énné válás túlságosan is beleivódott a vérbe. Ahhoz, hogy az emberiség újra visszakaphassa a spirituális jellegű felfogást, el kellett távoznia belőle az egoizmus többletének. A Golgotán megadatott az impulzus az egoizmus legyőzésére! Abban a pillanatban, amikor a Golgotán a Megváltó vére folyt, a szellemi világban furcsa folyamat játszódott le: a Megváltó vére lefolyt, beleszivárgott az anyagi világba, az egoizmus fölöslege viszont ezáltal a szellemi világba jutott. Az egoizmus fölöslegének el kellett tűnnie a világból, ehhez pedig a Golgotán adatott meg az impulzus. Azóta az emberiségben az egoizmus helyét az általános emberszeretnek kell elfoglalnia!

De mi is volt valójában a golgotai esemény? Milyen esemény zajlott le három és fél nap alatt a fizikai síkon, Jézus halála formájában? Nos, ugyanaz, amit a saját fejlődése folyamán mindenki átélt, aki beavatáson ment keresztül! A beavatott három és fél napon keresztül halott volt. Aki ezen a szimbolikus halálon keresztülment, elmondhatta az emberiségnek: „A halál feletti győzelem létezik. A világban van valami,

ami örökkévaló!” A beavatottak a halál legyőzőinek érezték magukat. A Golgotán játszódó esemény azt jelentette, hogy a régi korok misztériumhelyein gyakorta megtörtént esemény most történelem lett. A szellem legyőzte a halált! Mivel mindez a fizikai síkon zajlott le, kikerült a világba, s hogy mi zajlott le ott, azt akkor sejthetjük meg, ha engedjük, hogy a golgotai misztérium hasson a lelkünkre. Megsejthetjük, hogy az új esemény a régi beavatás képe, megsejthetjük, hogy a világban egy történelmileg egyedülálló esemény jelent meg!

Ha idáig eljutottunk, még egy kérdés merülhet fel bennünk: mi volt a beavatás következménye? Mire vált képessé a beavatott? Nos, saját élményeire támaszkodva elmondhatta embertársainak: „Tudom, hogy van szellemi világ, és tudom, hogy ott élni lehet. Három és fél napig magam is ott éltem, és most hírt hozok nektek róla. Elhozom nektek a szellemi világ adományait.” Ezek az adományok pedig az emberiség hasznára és üdvére váltak. Fordítva viszont az volt a helyzet, hogy aki a fizikai világban beavatás nélkül élt, az a halottaknak semmit nem tudott átadni tapasztalataiból. Odaát csupán ennyit mondhatott: „A fizikai síkon csupa olyan dolog történik, amitől az embert meg kellene váltani.” Amikor a régi beavatottak a szellemi világban a halottakal érintkeztek, csak így taníthatták őket: „Az élet szenvedés, csak a megváltás jelentene üdvözülést.” Még Buddha is ezt tanította. A golgotai eseménnyel azonban a fizikai síkon legyőzött a halál, és ez az esemény a szellemi világban tartózkodó halottak számára is jelent valamit: akik Krisztust felvették belső világukba, az árnyékba borult devachán-beli életet újra világossá teszik! Minél mélyebben átéli valaki Krisztust ideleln a Földön, annál világosabb lesz odafönn a szellemi világban! Miután folyt a vér Krisztus sebeiből – a kép szorosan hozzátartozik a kereszténység misztériumaihoz –, a Krisztus-szellem alászállt a halottak birodalmába. Az emberiség egyik legmélyebb misztériuma ez! Krisztus alászállt a halottakhoz, és elmondta nekik: „Történt valami odaát a Földön, amiről nem lehet azt mondani, hogy annyi csupán, mintha itt történt volna. Amit az ember erre az eseményre támaszkodva a szellem birodalmába magával hoz, olyan adomány, amit csak a fizikai világból hozhat ide magával.” Ezt

tanította Krisztus a halottaknak az alatt a három és fél nap alatt, amíg alászállt hozzájuk, hogy megváltsa őket.

A régi beavatás folyamán így szóltak: „A fizikai világban a szellemi dolgok gyümölcseit arathatjuk le.” Krisztus tette által most a fizikai világban játszódott le egy olyan esemény, aminek a gyümölcse a szellemi világban termett meg, ott vált hatékonnyá. Elmondhatjuk tehát, hogy az ember nem hiába szállt alá a fizikai síkra: végrehajtotta, hogy a szellemi világ számára itt, a fizikai síkon érlelődjön meg a gyümölcs.

Krisztus tette következtében pedig, aki megjelent az élők és a holtak között, és annyira intenzív, annyira erőteljes impulzust adott, hogy az egész világ megremegett belé, ezt a gyümölcsöt le is lehet aratni!

AZ ANYAG FÖLÖTT GYŐZEDELMESKEDŐ KRISZTUS-IMPULZUS

A mai napon tanulmányozzuk egy kicsit saját korunk jellegzetességeit, ugyanolyan értelemben, ahogyan eddig a négy Atlantisz utáni kultúrkorszakét tanulmányoztuk egészen Krisztus megjelenéséig, hogy szándékunknak megfelelően teljesítsük feladatunkat. Láttuk, hogy az atlantiszi katasztrófa után hogyan alakult ki az ó-indiai, az ősz-perzsa és az egyiptomi-káldeus-asszír-babiloni kultúrkorszak. A negyedik, a görög-római kultúrperiódus jellemzésénél pedig azt figyeltük meg, hogy az ember bizonyos vonatkozásban már beledolgozta magát a fizikai síkba, és eközben mélypontjához ért. Annak az oka, hogy ez a korszak, amely az egyik oldalról nézve a fejlődés mélypontjának nevezhető, a másik oldalról nézve viszont olyannyira vonzó, olyannyira szimpatikus a mai szemlélő számára, az az, hogy a mai kultúrkorszak sok jelentős eseményének ez a mélypont volt a kiindulópontja! Láttuk, hogy a görög templom olyan építmény volt, amelyben benne lakott az isten, az ember viszont elmondhatta, hogy az építkezéshez csak azért használta fel az anyagot, mert számára az a szellem lenyomata volt, az anyag minden egyes részletében megérezett valamit a szellemből.

Ráadásul minden görög műalkotással, a görögök életének minden vonatkozásával ez volt a helyzet. A művészi alkotások világa viszont, amelybe elültették a szellemet, olyan halatlanul vonzóvá tette az anyagot, hogy Goethe még nálunk, Közép-Európában is megpróbálta magát kapcsolatba hozni ezzel a kultúrkorszakkal a „Faust”-ban és a „Szép Heléna tragédiájá”-ban.

Mi lett volna azonban a következménye, ha a soron következő korszak kultúrája ugyanebben az irányban haladt volna tovább? Próbáljuk meg egyszerűen felvázolni, akkor majd megértjük. A görög-római kultúrkorszak alatt az ember a legmélyebb pontra süllyedt ugyan, de úgy, hogy közben nem veszítette el a szellemiséget az anyag egyetlen részéből sem. Ennek a kornak minden alkotásában a szellemiség öltött testet az anyagban. Akármelyik görög istenszobrot nézzük is, észrevehetjük, hogyan véste bele a zseniális görög alkotó a szellemiséget a külső, anyagi burokbá. A görögök ugyan meghódították az anyagot, de a szellemiség sem ment veszendőbe számukra. A kultúra normális, vagyis továbbra is ebben az irányban haladó fejlődésének az lett volna a következménye, hogy a szellem ez alá az anyagi szint alá süllyedt volna, a szellem az anyag rabszolgájává vált volna. Csak elfogulatlanul kell körülnéznünk környezetünkben, hogy felismerjük, az egyik oldalon ez már ténylegesen meg is történt, mégpedig a materializmus formájában. Való igaz, hogy az ember egyetlen korszak folyamán sem hódította meg az anyagot olyan mértékben, mint a miénkben, de mindezt csak testi kívánalmainak kielégítése érdekében tette. Elég, ha csak megfigyeljük, hogy a gígaszi méretű piramisokat milyen primitív eszközök segítségével építették fel, és ehhez képest mégis mekkora volt az a lendület, az a szárnyaló erő, amellyel az egyiptomi szellem képes volt a világ titkaiba behatolni! Gondoljunk csak végig, hogy az egyiptomi ember számára az istenábrázolások a Földön a régmúltban lezajlott dolgoknak milyen mélyértelmű lenyomatai voltak! Aki annak idején Egyiptomban bele tudott tekinteni a szellemi világokba, abban elevenen élt mindaz, ami az atlantiszi időszak folyamán ugyan láthatatlanná vált, de a lemúriai időszakban még a Föld fejlődésének kézzelfogható tényezője volt. Még az is, aki a köznéphez tartozott, vagyis akiből nem lett beavatott, az is teljes érzésvilágával, egész lelkével részt vehetett a szellemi világokban. Eszközeik, amelyekkel a külső világban, a fizikai síkon dolgozniuk kellett, ehhez képest primitívek voltak. Hasonlítsuk össze ezt a helyzetet a mi korunkkal! El kell csak olvasnunk a sok dicshimnusz, amit azokról a kortársainkról zengedeznek, akik korunk előrehaladása érdekében tettek

valamit. A szellemtudomány oldaláról nézve sem kell ellenvetést tennünk velük szemben, hiszen az elemek meghódítása következtében az ember egyre előrébb jutott, de azért nézzük meg az ügyet a másik oldalról is!

Tekintsünk csak vissza a messzi távolba, azokba az időszakokra, amikor az ember a gabonát még csak egyszerű dörzskövel tudta szétmorzsolni, ugyanakkor viszont bele tudott még tekinteni a szellemi élet hallatlan magasságaiba. A mai emberiség legnagyobb részének még csak sejtelve sincs arról, milyen magasságokba tudott az ember egykor betekinteni! Még csak nem is sejt, mit élt át például a káldeus beavatott, ha a maguk módján, az emberrel való összefüggésükben látta a csillagokat, az állatokat és a növényeket, ha megismerte a gyógyító erőket! Az egyiptomi papi bölcsek olyan emberek voltak, akiknek a mai orvosok még csak a nyomukba sem érnek! Csak a szellemtudomány képes megfelelő fogalmat alkotni arról, hogy mit láttak a régi káldeus és egyiptomi beavatottak. Amit ma például a feliratok megfejtésének tartanak, az karikatúrája csupán azok régi jelentésének, hiszen mély misztériumokat rejtettek el bennük. Látjuk tehát, hogy a régi korszakokban az embernek ugyan csak kevés hatalma volt a fizikai sík megmunkálására szolgáló eszközök fölött, viszont a szellemi világgal kapcsolatban még hatalmas erővel rendelkezett.

Az ember pedig egyre mélyebben belemerült az anyagba, egyre több szellemi erőt fordított a fizikai sík meghódítására. A fizikai síkon bizonyos mértékig még lejjebb is kerül majd. Nem mondhatjuk-e talán, hogy az ember szelleméből a fizikai sík rabszolgája lett? Miközben az ember ma hallatlan szellemi erőket fordít a gőzhajó, a vasút, a telefon megalkotására, mire használja ezeket a találmányokat? Milyen roppant mennyiségű szellemiséget von el ténykedésével a magasabb világok számára való lélettől! No persze a szellemtudomány művelője ezzel tökéletesen egyet is ért, és nem kíván kritikát gyakorolni korunk felett, mert tudja, hogy a fizikai sík meghódítására szükség volt. Ennek ellenére mégis igaz, hogy a szellem közben túlságosan belemerült a fizikai világba. Különösebb, fontosabb, többet jelent-e valamivel a szellem számára, hogy az ember ma telefonon megren-

delheti Hamburgból mindazt, amire szüksége van, vagy hogy hajóval szállítják át Amerikából a megrendelését ahelyett, hogy saját maga morzsolná szét dörzskövel a gabonát? Milyen hallatlan szellemi energiát fordítottak manapság arra, hogy Amerikával és más, távoli országokkal hajóösszeköttetést létesítsenek! Kérdezzük csak meg: nem csupán anyagi vonatkozású életünk, testi követelményeink kielégítése céljából fordítottunk ilyen roppant mennyiségű szellemi energiát arra, hogy a Föld minden részével ilyen fajta összeköttetést hozzunk létre? Az ember annyi szellemi energiát fordított az anyagi világra, hogy közben már nem sok ereje maradt arra, hogy felemelkedjen a szellemi világokba. A szellemből tehát az anyag rabszolgája lett. A görög ember még úgy látta, hogy szelleme testet ölt műalkotásaiban. Ma már azonban a szellemiség még ennél is mélyebbre süllyedt – könnyen meggyőződhetünk erről, ha az ipar kizárólag anyagi követelményeket szolgáló technikai és gépi berendezéseit nézzük. Feltehetjük a kérdést: vajon elérte-e már az ember a végső mélypontot?

Nos, ha mindaz, amiről előző fejtegetéseink folyamán beszéltünk, nem jött volna közbe, az ember a jövőben még nagyobb, még hatalmasabb hódításokat hajtott volna végre! A Krisztus-impulzus következtében azonban beleoltódott valami az emberiségbe, ami lendületet adott az újabb felemelkedés felé! Mióta az emberiség fejlődésében megjelent a Krisztus-impulzus, azóta ez alkotja kultúránk másik oldalát. Krisztus megmutatta az utat az anyag legyőzése felé. Meghozta az erőt, amellyel le lehet győzni a halált! A Krisztus-impulzus következtében az emberiség számára továbbra is nyitva áll a lehetőség, hogy újból felemelkedjen a fizikai sík szintje fölé! Ő adta meg az emberiség részére azt a leghatalmasabb impulzust, ami olyan hatékonyvá vált, olyan grandiózus formában győzte le az anyagot, ahogyan azt János apostol evangéliumában a Jordán-keresztelő és a golgotai misztérium alkalmával leírja.

Jézus Krisztus – akit a próféták előre megjövendöltek – megadta az emberiség teljes fejlődésének leghatalmasabb impulzusát! Az embernek el kellett szakadnia a szellemi világtól, hogy csak Krisztus lényén keresztül találhassa meg

velük újból a kapcsolatot. Ahhoz azonban, hogy teljes mértékben felfoghassuk a dolgokat, még mélyebben be kell hatolnunk az emberiség fejlődésének összefüggései közé. Rámutattunk, hogy Krisztus földi megjelenésének egy olyan eseményt nevezünk, ami csakis a mélypontra következett be, amikor az ember már eléggé mélyre szállt alá. A görög-római a hét Atlantisz utáni kultúrkorszak közül a középső. Krisztus eljövételére semmilyen más időpont nem lett volna megfelelő! Az Istennek is akkor kellett az emberiség megmentése érdekében személyiséggé válnia, hogy újrafelemelkedéséhez megadja a lehetőséget, amikor már az ember is személyiséggé vált. Láttuk, hogy a római ember csak római polgári mivoltában ébredt személyisége tudatára. Azelőtt az ember a szellemi világok magasságában élt, csak most szállt alá egészen a fizikai síkra. Magának az Istennek is most kellett tehát újra felfelé vezetnie őt onnan.

Ezúttal a harmadik, az ötödik és a középső korszaknak még jobban a mélyére kell hatolnunk. Nem iskolás formában kell foglalkoznunk az egyiptomi mitológiával, hanem ki kell emelnünk azokat a jellegzetes pontokat, amelyeken keresztül az egyiptomiak érzésvilágának még jobban a mélyére hatolhatunk, hogy azután megkérdezhessük, hogyan jelenik meg ez a világ újra a miénkben. Gondoljuk végig a következőket.

Láttuk, hogy a képek, amiket az egyiptomi mondákban és misztériumhelyeken a szfinxről, Oziriszról és Íziszről alkotnak, visszaemlékezéseket fejeztek ki az emberiség régebbi állapotaira. Olyanok voltak, mint a Föld régebbi folyamatainak tükröződései a lélekben. Az ember visszatekintett ősrégi múltjára, látta saját eredetét. A beavatott újra át tudta élni elődeinek, apáinak szellemi létét. Láttuk, hogyan fejlődött az ember, aki eredetileg egyfajta csoportlélek-szerűséghez tartozott. Láttuk, hogy ezek a csoportlélek hogyan maradtak fenn a négy apokaliptikus állapot képében. Az ember szintén az egyik ilyen csoportlélek-szerűségből fejlődött ki: fokozatosan kifinomította testét, s ezáltal individuális énye is fejlődésnek indult. Ezt a folyamatot a történelemben is követhetjük, ha elolvassuk Tacitus „Germaniá”-ját, ahol a szerző a germán vidékek helyzetét ábrázolja a Krisztus utáni első évezredben. Akkoriban az egyedek tudata még sokkal jobban beleolvadt a kö-

zösségi tudatba, még törzsi szellem uralkodott; a keruszkok* például csak törzsük tagjainak érezték magukat. Ez a fajta tudat még olyan erős volt, hogy a csoport valamelyik tagjáért akármelyik másik egyed bosszút állhatott. A törzsi tudat éppen a vérbosszú szokásában fejeződött ki. Akkoriban tehát létezett még egy bizonyos fajta csoportlélek-szerűség, ami még a későbbi, Atlantisz utáni időszakok folyamán is megmaradt. Ez azonban csak utóérezgése volt annak a csoport-tudatnak, ami Atlantisz utolsó időszakában tulajdonképpen már eltűnt. Most csupán a lemaradottakat, a sereghajtókat jellemeztük. Az emberek ma már valójában semmit sem tudnak a csoportlélekről. Az atlantiszi fejlődés folyamán azonban még tudtak róla; akkor – illetve a következő nemzedékek idején – az ember még nem mondta saját magára, hogy „én”.

Akármennyire furcsának látszik is, a régebbi korokban az emlékezés még egészen más miatt volt fontos, mint ma, és más volt az ereje is. Mít is nevezhetünk ma emlékezésnek? Gondolják csak meg, mennyire kevés olyan ember akad, aki vissza tud emlékezni korai gyermekora egyes folyamataira. A gyermekornál tovább aztán már semmi esetre sem megy a dolog. Az emberek semmire sem emlékeznek abból, ami a születésük előtt történt. Az atlantiszi fejlődés folyamán viszont még nem ez volt a helyzet! Az emberek emlékeztek rá, hogy mit élt át apjuk, nagypajuk, ükapjuk stb., s ez a képességük még az Atlantisz utáni első korszakban is megmaradt. Semmi értelme sem volt arról beszélni, hogy van egy én, ami csak a születés és a halál között létezik. Az emlékezés akkoriban még évszázadokra nyúlt vissza, s olyan messzire terjedt visszafelé az én is, amelyen messziről az ősapák vére folyt az egyed felé az utódok során keresztül. A csoport-ént nem úgy kell elképzelnünk, hogy az a térben terjeszkedett ki a kortársak fölé, hanem időben, a nemzedékekre. Ez az oka annak, hogy a mai ember miért nem érti meg sohasem azt, amit erről a patriarchákról szóló elbeszélések kicsengésképpen tartalmaznak; miért nem érti meg, hogy Noé, Ádám és a többiek mennyi ideig éltek, milyen idősök voltak. A régi emberek sok nemzedéken keresztül saját énjükhöz sorolták elődeiket is. A mai ember erről már képtelen fogalmat alkotni. Ezekben az időkben semmi értelme sem lett volna, hogy a szüle-

tésük és haláluk közötti időre új nevet adjanak az embereknek. Évszázadokon keresztül folytatódott az emlékezés fölfelé, az ősök során keresztül. Az embereknek úgy adtak nevet, ahogyan azok visszaemlékeztek a századokra. Ádám a vérrel együtt a nemzedékek során mintegy keresztülfolyó „én” neve volt. Ha nem ismerjük ezt a reális tény, nem tudjuk, hogyan is állunk ezekkel a dolgokkal. Az ember a nemzedékek során belül érezte csak biztonságban magát. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a Bibliában ez áll: „Én és Ábrahám atya egyek vagyunk.” Aki ismerte az Ószövetséget, akkor érezte magát igazán embernek a nemzetségek során belül, ha ezt mondta. Ez a fajta tudat pedig megvolt még azokban az emberekben is, akik elsőnek éltek az atlantiszi katasztrófa után, sőt, még az egyiptomiakban is. Ők még érezték a vérközösséget, aminek viszont egészen különös hatása volt még a szellemi életre is.

Ma az ember halála után egy ideig a kámalókában él, amihez viszonylag hosszú devachán-beli élet csatlakozik. Ez a helyzet viszont a Krisztus előtti korokban még más volt: az ember úgy érezte, hogy összeköttetésben áll azzal a korrallal, amelyben törzse atyái éltek. Ma az embernek a kámalókában kell leszoknia a fizikai világban megszokott ösztöneiről és vágyairól. Ott tartózkodásának hossza attól függ, hogy mennyi idő alatt szokik le ezekről. Az ember ma is függ a születés és a halál közötti lététől, de a régebbi korok folyamán még sokkal jobban függött tőle. Annak idején úgy kapcsolódott össze a fizikai síkkal, hogy a nemzedékek teljes láncolata egyik tagjának érezte magát. A kámalókában tehát nemcsak egyéni fizikai léte összefüggéseit kellett végigélnie, hanem egészen ősatyáig ténylegesen végig kellett haladnia mindazon, ami a nemzedékek teljes láncolatával kapcsolatban állt. Az összefüggéseket időbeli sorrendjükkel ellentétes irányban élték át. Átélésük következményén alapul a következő mélyértelmű kijelentés is: „Ábrahám kebelében biztonságban érzem magam.” Az ember úgy érezte, hogy halála után keresztülhalad az ősök teljes láncolatán. A megtett utat „az atyákhoz vezető út”-nak hívták. Az ember csak akkor emelkedhetett feljebb a szellemi világokba, csak akkor térhetett rá „az istenekhez vezető út”-ra, ha az előbbi utat már be-

járta. Annak idején tehát a lélek egyaránt bejárta az atyákhoz és az istenekhez vezető utat.

A kultúrkorszakok nem minden átmenet nélkül váltották fel egymást. Az ó-indiai kultúra lényege például megmaradt a következő kultúrák mellett is, csak éppen átalakult formában. Valami az ind hagyományokhoz hasonló dolog az egyiptomi kultúrában és vele egyidejűleg máshol is felmerült. Ma viszont gyakran összecserélik, hogy mi volt előbb és mi később. Ezért kell annyira hangsúlyoznom, hogy most csak a legeslegelső időszakokra mutattam rá, még ha az „atyák útja” és az „istenek útja” az újabb kori indiai szemléletekben is megtalálható.

Minél közelebb kerül valaki a beavatáshoz, minél jobban megszabadul kötöttségeitől, amelyek hazájához és az ősatyákhoz fűzik, minél hazátlanabbá válik, annál hosszabb lesz számára az „istenek útja”, az „atyák útja” pedig annál rövidebb. De annak, akit még minden szál az ősatyákhoz kötött, hosszú „atyák útját”-t és rövidebb „istenek útját”-t kellett végigjárnia. A keleti terminológia az atyák útját „pitrijáná”-nak, az istenek útját pedig „dévajáná”-nak nevezi. Amikor ma a devachán kifejezést használjuk, tisztában kell lennünk azzal, hogy egy olyan kifejezésről van szó, amit azért kellett használnunk, mert valamit meg kellett jelölnünk vele. A „devachán” szó tulajdonképpen a „dévajána”, azaz az „istenek útja” kifejezés eltorzult alakja. Ha a Védák egyik régi híve előtt úgy íránk le a devachánt, ahogyan azt az ezt megelőző előadásokban tettük, egyszerűen kinevetne minket. Nem olyan könnyű dolog az embernek beleélnie magát a keletiek gondolkodásmódjába, szemléletébe! Ezeket az igazságokat néha éppen azokkal szemben kell védelmünkbe vennünk, akik azt állítják magukról, hogy keleti igazságokat adnak elő. Sőt, olyan emberek is akadnak, akik előadásokat tartanak, és azokat indus tanoknak nevezik, pedig maguk sem tudnak róla, hogy tanaik mekkora zagyvaságok! A szellemtudomány semmiféle igényt nem tart rá, hogy keleti, indiai tanításnak tartsák, még ha bizonyos körök kedvelik is a távolról – mondjuk Amerikából vagy máshonnan – származó dolgokat. Az igazság azonban mindenütt otthon van. A régészeti kutatások a tudósokra tartoznak, a szellemtudo-

mány kutatásai viszont magára az életre. A szellemtudományos igazság minden pillanatban és mindenütt kikutatható!

A most elmondottak, a nagy misztériumhelyeken tanított tények a régi egyiptomiaknál nemcsak elméletként jelentek meg, hanem a gyakorlatban is; követésük különleges állapotot idézett elő. A régi misztériumhelyeken egy egészen rendkívüli dolgot értek el az egyiptomiak. A mai ember könnyen nevet csak azon, ha elmondják neki, hogy a fáraó egykor beavatott volt, vagy hogy az egyiptomi ember hogyan viszonyult fáraójához és az államszervezethez. A jelenkor európai tudósai előtt különösen nevetségesnek tűnhet, hogy a fáraó magának tulajdonította a „Hórusz gyermekeit”, sőt, fenntartotta a maga részére a „Hórusz” nevet is. Ma különös dolognak látszik, hogy egy embert istenként lehessen tisztelni; ennél zavarosabb ügyet el sem lehet talán képzelni. A mai ember egyáltalán nem ismeri már sem a fáraót, sem annak misszióját, egyáltalán nem tudja, hogy a valóságban mi volt a fáraó beavatása. Az egyiptomi népben ma csupán az emberek egyik megszámlálható csoportját látják. Korunk embere számára a „nép” fogalma csak lény nélküli absztrakció, amiből pusztán annyi a realitás, hogy embereknek egy bizonyos összessége egy bizonyos lakóterületet tölt be. Annak azonban, aki az okkultizmus álláspontját képviseli, nem ezt jelenti a szó. A „nép” egyes ember-egyedei ugyanúgy a néplélekhez tartoznak, ahogyan valamelyik ujjunk is testünk különálló tagja, mégis hozzátartozik a test egészéhez. Az emberek mintegy bele vannak ágyazva a néplélekbe, csakhogy a néplélek mint alak nem fizikai, hanem éterikus realitás. A néplélek éterikus alakja abszolút reális dolog – a beavatott akár beszélgethet is vele. Sőt, a néplélek a beavatott számára sokkal valóságosabb dolog a néphez tartozó egyedek különálló individualitásainál, sokkal reálisabb dolog, mint az egyes emberek! A szellemi tapasztalásokat érvényesnek elfogadó okkultisták részére a néplélek ma is ugyanúgy reális dolog. De vizsgáljuk most meg, egyelőre csak sematikusan, a néplélek és az egyének közti kapcsolatot.

Ha az egyes egyedeket, a különálló éneket kis köröcskéknek képzeljük el, csupán a külsődleges, a fizikai szemlélet szerint látjuk őket különálló lényeknek. Aki viszont szellemi úton szemléli őket, úgy látja, mintha éterikus ködbe lenné-

nek ágyazva. Ebben az éterikus ködben ölt testet a néplélek. Amikor az egyes ember gondol, érez, tesz és akar valamit, érzéseit és gondolatait belesugározza a közös néplélekbe. Az viszont ettől a sugárzástól elszíneződik. Az egyes emberek gondolatai és érzései így hatják át a népléleket. Ha pedig eltekintünk a fizikai emberektől, és csak éter- és asztrátesteiket, majd az egész nép asztrálestét nézzük, látjuk, hogy utóbbi az egyes emberektől nyeri színárnyalatait.

A régi egyiptomi beavatott tudta ezt, de még többet is tudott valamivel. Ha a régi egyiptomi ember a népi szubsztancialitásra tekintett, megkérdezte: „Valójában mi is él a néplélekben?” Saját néplelkében Ízisz újratestesülését látta. Ízisz a néplélekben hatott. Az egyiptomi ember a néplélekben ugyanazokat a hatásokat látta, amelyek a Holdról indultak ki, az egyéni, a szellemi sugárzásokban ható erőket pedig Ozirisznak. Az egyiptomi beavatott az egyéni sugárzásokban Ozirisz hatásaira ismert, Íziszt pedig a néplélekben látta meg.

A fizikai sík számára tehát Ozirisz is láthatatlan volt. Ozirisz a fizikai sík számára meghalt. Oziriszt akkor állíthatták csak újra az ember szeme elé, ha az illető már meghalt. Ezért olvassuk azt az Egyiptomi Halottaskönyvben, hogy az egyiptomi ember úgy érezte: halálakor egyesül Oziriszsal, ő belőle is Ozirisz lesz. Ízisz és Ozirisz az állam és az egyes ember részeként közös erővel hatottak az államban is és az egyes emberben is. De foglalkozzunk most újra a fáraóval; gondoljunk arra, hogy amit elmondtunk, az az ő számára reális dolog volt. Az egyes fáraóknak ugyanis mindezt megtanították, még mielőtt beavatták volna őket, így a beavatás útján már nem csak eszükkel fogták fel a dolgokat – azok valósággá is váltak a számukra. Odáig kellett eljutniuk, hogy elmondhassák: „Ha kormányozni akarom népemet, fel kell áldoznom szellemiségem egy részét, ki kell oltanom asztrálestem, étertestem egy részét. Helyettük Ozirisz és Ízisz princípiumainak kell hatniuk bennem. Én személy szerint semmit nem akarok, Ozirisznak kell mondania, amit mondok, Ozirisznak kell tennie, amit teszek, Ozirisznak és Ízisznek kell hatnia, ha megmozdítom a kezem, Ízisz és Ozirisz fiát, Hóruszt kell képviselnem!”

A beavatás nem tudományos dolog. A beavatással függ össze, hogy valaki képes lesz ilyesmire, hogy úgy feláldozza magát, mint a fáraó. Mert ahelyett, amit feláldozott saját magából, meg kellett magát töltenie a néplélek részeivel. A fáraónak éppen az a része adott erőt, hatalmat, amelyről lemondott, amelyet feláldozott. Mert a jogos hatalom nem úgy jön létre, hogy valaki saját magát felmagasztosítja, hanem úgy, hogy olyasmit vesz fel magába, ami személyisége határait túllépi: magasabb szellemi hatalmat! Ilyen hatalmat vett fel magába a fáraó – ezt jelképezte kifelé az ureusz-kígyó.

Most megint beletekintettünk egy olyan misztériumba, amiben egy sokkal magasabbrendű dolgot láttunk meg, mint amit napjainkban magyarázatnak tekintenek, ha a fáraók alakjáról beszélnek. Persze feltehetnék a kérdést, hogy ha az egyiptomi ember ilyen érzéseket ápolt, akkor miért lett azokból mégis különleges dolog a számára. Azért, mert a néplélek a lehető legnagyobb mértékben megerősödött, nem korlátozódott, hanem gazdagodott jó erőkben! A beavatottak nem számolhattak azzal, amit a vérrokonság nyújtott nekik. Az egyes lelkeknek viszont a javára válhattak az ősapák által összegyűjtött szellemi javak. Erre utal a „halottak ítélőszéke”, ahol az ember halála után a halottak 42 bírójával találkozik. Ők mérik le az egyének tetteit. Kik a halottak 42 bírái? Az ősök! Az egyiptomiak hite szerint az ember élete összefonódott 42 ősenek életével. Előttük kellett felelősséget vállalnia odaát, hogy valóban felvette-e magába mindazt, amit ők felkínáltak neki szellemi úton. Emiatt az egyiptomi misztériumhelyek tanítása tulajdonképpen élet-gyakorlattá is válhatott; s ha ez bekövetkezett, hatása értékelhetővé vált a halálon túl terjedő, a halál és az újabb születés közötti időszakra is. Az egyiptomi kultúrkorszakban az ember már belebonyolódott a fizikai világba. Ugyanakkor viszont még feltekintett a másik világban található őseire is, és a fizikai világban a tőlük örökölt dolgokat művelte meg. Ezen az érdeklődésén keresztül láncolták hozzá az egyiptomi embert a fizikai világhoz: mindenben közre kellett működni, amin már ősapái is munkálkodtak.

Most hogy mindezt tisztáztuk, fontoljuk meg azt, hogy a mai lelkek az egyiptomi lelkek újratestesülései. Mít is jelent a

ma élő lelkek számára, hogy egyiptomi inkarnációjuk folyamán átérték az akkor történeteket? Hiszen minden, amit annak idején a lélek halála és újabb születése között átért, összefonódott vele, és a mi korszakunkban – a harmadik kultúra gyümölcsseit visszatükröző ötödik kultúrkorszakban – újra feltámad. A lélek minden élménye korunk olyan hajlamaiban és elveiben jelenik meg, amelyek okát a régi Egyiptom világában kell keresnünk! Ma újra felszínre kerülnek azok az eszmék, amelyeket annak idején csírájukban beleültettek lelkeinkbe. Könnyen belátható, hogy amit ma az ember a fizikai világból meghódít, az nem egyéb, mint a fizikai síkra is kiterjesztett érdeklődés eldurvulása, ahogyan az Egyiptomban is jellemző volt, csak az ember azóta még sokkal jobban belebonnyolódott az anyagba. Emlékezzenek csak például arra, hogy a halottak mumifikálása az egyik oka annak, amit ma a fizikai síkon a materialista felfogás formájában élünk át!

Képzeljük el az akkori korszak egyik lelkét, egy olyan lelket, aki annak idején élt, és a beavatottak tanítványa volt. Nos, az illető szellemi tekintetét valóságos látással a kozmoszra irányították: szellemi úton szemlélte, hogyan vándorol a Holdon Ízisz és Ozirisz. Számára minden át volt itatva isteni és szellemi lényekkel. Lelkébe felvette az élményt, majd a negyedik és ötödik kultúrkorszak folyamán újra testet öltött, ahol most újra átéli mindezt. Emlékezés-szerűen találkozik újra korábbi élményeivel. Mi történik vele? Tanítványként mindenre feltekintett, ami a szellemi világokban élt. Ez a folyamat most, az ötödik korszakban is feltámad benne, emlékszik rá, hogy mit látott és hallott akkoriban, de már nem képes felismerni, mert közben minden materiális színezetet öltött. Elveszett számára a szellemi tartalom, de megmaradtak a materiális és mechanikus vonatkozások, így most emlékezésképpen materialista formában teremti meg újra a gondolatokat. Míg korábban szellemi, isteni lényeket látott – Íziszt és Oziriszt –, addig most csak szellemi kötelékeket nélkülöző, absztrakt erőket vesz észre. A szellemi jellegű kapcsolatok gondolatok formájában jelennek meg előtte. Újra létrejön ugyan minden, de anyagiásabb alakban.

Alkalmazzuk a mondottakat egy meghatározott lélekre, aki annak idején betekintethetett a nagy, kozmikus méretű

összefüggések közé. Képzeljük el, hogy a régebben, Egyiptomban szellemi úton meglátott dolgok ma, az Atlantisz utáni ötödik kultúrkorszakban, újra megjelennek a lelke előtt. Kopernikusz* lelke áll elénk. A Kopernikusz-féle világregd alapja a visszaemlékezés-szerű szemlélet. Visszaemlékezett rá, mit látott szellemi úton a régi Egyiptomban. De ugyanígy állunk Kepler* világszemléletével is. Ezek az emberek – visszaemlékezéshez hasonló módon – az egyiptomi korszak folyamán átért élményeikből születték meg újra a nagy törvényeket. Most pedig képzeljük el, hogyan ébred fel a lélekben az ilyesmi gyenge, halvány emlékezés formájában. Képzeljük el, hogy amit az ilyen elme gondol, azt a régi Egyiptomban szellemi formában már valóban átérte. Mit mondhat felfedezéseiről az ilyen elme? Azt mondhatja, hogy az úgy jött létre, mintha visszatekintett volna a régi Egyiptom földjére, s onnan újabb alakban visszahozott volna valamit. Az ilyen elme elmondhatja: „Most viszont, miután másfél éve, hogy felde-rengett az első hajnalpír, néhány hónapja a teljes nap, és végül néhány napja a legcsodálatosabb szemlélődések tiszta Napja, semmi sem tart vissza többé: szent tűzben égve akarok vándorolni, lángra akarom gyújtani az embergyermekeket egy egyszerű vallomással, hogy elloptam az egyiptomiak aranyedényeit, hogy Egyiptom határaitól messze, távol, az én Istenemnek építsek belőlük sátrat!” Hát nem olyan ez, mint a valóságnak megfelelő, tiszta emlékezés? A kijelentés Keplertől származik, ahogyan a következő is: „A régi emlékezés kopogtat szívemen.” Az emberiség fejlődése folyamán ilyen csodálatos módon függnek össze egymással a dolgok! Jó néhány gondolatban gazdag, rejtélyes kijelentésre csak akkor deríthetünk fényt, és csak akkor tulajdoníthatunk nekik kellő fontosságot, ha megsejtjük mögöttük a szellemi összefüggéseket. Az élet csak akkor lesz nagy, hatalmas egység, az emberek csak akkor tudják magukat beleérezni a nagy, egységes egészbe, ha megértik, hogy az egyed valójában nem más, mint a világon végigvonuló szellemiség individuális jellegű kibontakozása!

Felhívtam már a figyelmet arra, hogy az egyiptomiak állat-alakokkal ábrázolták az isteneket. Materialista módon, eldurvult formában ez éledt fel újra korunkban a darwiniz-

mus alakjában. Most vizsgáljunk meg egy olyan elmét, mint például Paracelsus*. Aki Paracelsust helyesen értelmezi, felismerheti, hogy gyógyászatával a régi Egyiptom templomaiban tanított dolgokat élesztette fel újra. Írásaiban furcsa kijelentésre bukkanhatunk. Aki elmélyed bennük, tudja, hogy Paracelsus személyében milyen magasán fejlett szellemiség élt. Azt mondta, hogy az Akadémián tanulta a legkevesebbet, viszont a különböző országokon keresztülutazva rengeteget tanult a néptől, a régi hagyományokból. Sajnos most nincs rá lehetőség, hogy néhány példán keresztül is bemutassuk, milyen mély igazságok élnek még a népben; ezeket ma már egyébként sem értik, de Paracelsus még értékelni tudta őket. Azt mondta, hogy talált egy könyvet, ami mélységes orvosi igazságokat tartalmazott. Melyik könyvről beszélt? A Bibliáról! Ráadásul nemcsak az Ószövetségre gondolt, hanem sokkal inkább az Újszövetségre. A Bibliát nekünk is csupán olvasni kellene tudnunk, hogy mi is megtaláljuk benne mindazt, amit Paracelsus megtalált. Miből keletkezett a Paracelsus-féle orvostudomány? Abból, hogy visszaemlékezett a régi egyiptomi gyógymódokra! De mivel Paracelsusként már felvette magába a kereszténység titkát, a fölülről érkező impulzust, művei szellemi bölcsességgel itatódtak át, átjárta őket a krisztusi tanítás. Ez az út vezet a jövő felé! Mindenkinek ezt kellene tennie, aki a legújabb korban egyre jobban ki szeretné építeni azt az utat, ami kivezet az anyagba zuhantságból. Van rá lehetőségünk, hogy a nagymértékű materiális előrehaladást ne becsüljük le, de arra is, hogy beleáramoltassuk a szellemi tartalmat!

Aki ma azt tanulmányozza, hogy mit nyújthat számára a materiális tudomány, aki a materiális tudományok színvonalára ereszkedik, és nem túlságosan rest arra, hogy bele is mélyedjen azokba; vagyis aki veszi magának a fáradságot, hogy el is mélyedjen a materialita tudományokban, az ezzel mint szellemi kutató is jót tesz. A pusztán materiális úton kutató tudóstól is sokat lehet tanulni. A nála megtalálható eredményeket átíthatjuk a szellemtudomány nyújtotta tiszta szellemi tartalommal; ha pedig ezt megteesszük, a helyesen értelmezett kereszténységhez jutunk! Az az állítás, hogy a szellemtudomány egy csupán a fantázia világában

élő szemlélet, nem egyéb pusztá rágalomnál. A szellemtudomány biztosan és szilárdan megállhat a realitás minden fajtájának talaján! De ha az ember csak a magasabb világok sematikus ábrázolásába kívánna elmélyedni, ez csak a legelembb kezdete lenne a szellemtudománynak. Nem az a legfontosabb, hogy a szellemtudomány művelője fejből megtanulja és azonnal kívülről fújja is a szellemtudomány fogalmait, hanem az, hogy a magasabb világokra vonatkozó tanítások és szemléletek gyümölcsöt teremjenek az emberben, azaz mindenbe – még mindennapi életébe is – belevigye a helyes szellemtudományos tanításokat.

Nem az a fontos, hogy az általános érvényű testvéri szeretetről prédikáljanak. A legjobb, ha erről olyan keveset beszélnek, amennyire csak lehet! Az ilyen frázisokkal úgy állunk, mintha valaki azt mondaná a kályhának: „Kedves kályha! A te feladatod, hogy melegítsd a szobát. Teljesítsd hát feladatodat!” Így állunk az ilyen frázisok nyújtotta tanokkal. A dolgok az eszközökön múlnak! Ha csupán azt mondom, hogy legyen meleg, a kályha attól még hideg marad. De felmelegszik, ha beleteszem a fűtőanyagot, és befűtök. Ugyanígy, az intellektől még hideg marad az ember is. Mi jelenti viszont a fűtőanyagot a mai, modern embernek? Az emberek fűtőanyaga a szellemi tartalmú tanítások tényei! Nem kényelmeskedhetünk, nem állhatunk meg az „általános érvényű testvéri szeretet” frázisánál! Az embereknek fűtőanyagot kell adnunk, s akkor a testvériesség majd magától adódik! Úgy kell mindnyájunknak feltekintenünk a szellemi élet Napjára, ahogyan a növények fordítják a Nap felé virágukat!

Az a fontos, hogy az olyan dolgokat, amelynekbe most belepillantottunk, ne csupán elméleti jellegűeknek tekintsük, hanem hogy azok erőkké váljanak a lelkünkben. Minden ember számára, a gyakorlati élet minden pontján nyújthatunk olyan impulzust, amiből az illető rádöbben, hogy mit kell az embernek létrehoznia. Akik ma bizonyos fajta gúnynyal lenézik a szellemtudományt, azok a szellemtudomány „fantasztikus tanai” fölött érzik magukat. „Nem bizonyítható megállapítások”-at találnak benne, és azt mondják, hogy tartsuk magunkat a tényekhez. Ha a szellemtudomány művelőjét nem megerősítené, hanem kicsinyessé tenné a szellem-

tudományos élet, könnyen abba a hibába eshetne, hogy az efféle vádak hallatán belátja: biztosságát és erőkifejtését illetően tévedett. Nem szabad azonban elbizonytalanodnia akkor sem, ha azt látja, hogy éppen azok, akiknek a szellemtudományt meg kellene érteniük, egyáltalán nem értik meg azt.

Korunk nagyon könnyen lenézi azokat, akiket az egyiptomiak isteneknek neveztek. „Lényegtelen absztrakciók” – mondják az emberek. Pedig a modern ember még az egyiptominál is babonásabb! Teljes mértékben a számára tekintélyt jelentő, bár másfajta „isteneken” csüng. Mivel azonban nem szokott térdet hajtani előttük, nem veszi észre, hogy mennyire babonás.

Kedves barátaim! Amikor így újra együtt vagyunk, mindig emlékezzünk rá, hogy ha a társaság széteszlik majd, ne csak egy bizonyos számú igazságot vigyen magával, hanem összbenyomása, érzések útján kialakuló összbenyomása is legyen! A legjobb, ha ez az összbenyomás olyan formát ölt, amit a szellemtudomány művelője akarati jellegű impulzusnak nevez: ha a szellemi kutató bele akarja vinni a szellemtudományt az életbe, és nem engedi, hogy bármi is megin-gassa, megtévessze biztosságát!

Idézzünk fel egy képet. Manapság gyakran hallható a következő kijelentés: „Ó, ezek a szellemi kutatók! Összeülnek a páholyukba, ahol mindenféle fantasztikus dolgokat művelnek. A kora magaslatán álló ember nem bocsátkozik bele az ilyesmikbe!” A szellemtudomány követőit ma néha olyan színben tüntetik fel, mintha az emberiség kiátkozott osztálya, a műveletlenek és tanulatlanok társasága lenne. De vajon szükségünk van-e arra, hogy emiatt kishitűek legyünk? Nincs! Szeretnék lelkük elé vetíteni egy képet, és fel szeretném eleveníteni a hozzá kapcsolódó érzéseket. A régmúlt idők folyamán is voltak ilyen ellenvetések; emlékezhetünk rá, hogy Rómában például egészen hasonló dolog történt. A régi Rómában éppen az emberek egyik elátkozott kis csoportja terjesztette az első kereszténységet! Ma teljesen jogos, hogy elragadtatással tekintünk a császári Rómában épült Colosseumra. De vessünk egy pillantást az akkori kor „magaslatán” álló emberekre is: azokra, akik a cirkuszokban ültek és nézték, hogyan égetik el az arénában a kereszténye-

ket, és hogyan csinálnak mellé tömjénfüstöt, hogy a nézők ne érezzék az elégett holttestek felszálló szagát!

Most pedig vessünk egy pillantást a megvetettek sorsára is, akik a katakombákban, a földalatti folyosókban éltek. Ott kellett bujkálni a terjeszkedő kereszténységnek is! Odalent az első keresztények halottaik sírjára oltárokat emeltek. Odalent őrizték csodálatos jeleiket és szentségeiket. Furcsa hangulat ragad meg bennünket, ha ma végigmegyünk ezeken a katakombákon, a földalatti, egykor „megvetett” Rómán. A keresztények tudták, hogy mi jutott osztályrészül nekik. Megvetették őket, s a földalatti katakombákba zárták azt, ami a Krisztus-impulzus első csírája volt a Földön. Mégis, mi maradt meg a császári Rómából? Eltűnt a Föld színéről! Ami viszont annak idején a katakombákban élt, mára felmagasztaltatott!

Akik ma azt akarják, hogy a szellemi tartalmú világszemlélet hordozói legyenek, elnyerhetik az első keresztények magabiztosságát. A jelenkor tudományos világa lenézheti ugyan a szellemtudomány terjesztőinek életét, de önök tudatában lehetnek, hogy amin munkálkodnak, az a jövőben hajt virágot, a jövőben gyarapodik majd. Tanuljuk meg hát elviselni a jelenkor összes visszataszító dolgát! A jövő számára dolgozunk! Ezt szerényen is átérezhetjük, és felfuvalkodottság nélkül is magabiztosak lehetünk, ha fel vagyunk vértézve korunk félreértéseivel szemben.

Ilyen érzések kíséretében próbáljuk meg maradandóvá tenni a lelkünk elé vetített dolgokat. Erő alakjában vigyük ki magunkkal a világba, egymás között pedig a helyes értelemben, testvériesen dolgozzunk tovább!

JEGYZETEK

1. előadás

Goethe, Johann Wolfgang (1749–1832) – német költő.

Védák – A „tudás” könyvei. Az ind bölcsélet legrégebbi írott szövegei, amelyek körülbelül Krisztus előtt 1500 körül keletkeztek. Négy könyvből áll: A Rig-véda himnuszok gyűjteménye, a Száma-véda vallásos daloké, a Jadsur-véda az áldozati rítusok könyve, míg az Atharva-véda a varázsmondásoké.

Risik – a ó-indiai hagyomány szerint hét bölcs tanító közös neve, akik még a írásbeliség előtti korban vezették és irányították az akkori társadalmat.

Zarathusztra (körülbelül Kr. e. 1400–1200 között) – az ősz-perzsa vallás megalapítója.

Homérosz (körülbelül Kr. e. 8. század) – ókori görög költő, az „*Iliász*” és az „*Odüsszeia*” szerzője.

Aiszkhülosz (Kr. e. 525–426) – görög tragédiaköltő; legismertebb művei: „*Perzsák*”, „*Heten Thébai ellen*”, „*Oesztész*”-trilógia, „*A leláncolt Prométheusz*”.

Szophoklész (Kr. e. 496–406) – görög tragédiaköltő, többek között az „*Antigoné*”, az „*Oidipusz király*” és az „*Elektra*” szerzője.

Raffaello, Santi (1483–1520) – olasz festő; „*A sixtusi Madonna*” című képe a Drezdai Képtárban található.

Nagy Károly (742–814) – frank uralkodó, 800-tól német-római császár.

2. előadás

A Nap, a Hold és a Föld szétválásáról lásd bővebben Rudolf Steiner „*A szellemtudomány körvonalai*” című művét.

A hierarchiák idegen és magyar nyelvű elnevezéseit a Jegyzetek végén lévő táblázat tartalmazza.

Ormuzd és Ahrimán – a perzsa mitológiában a fény és a sötétség szellemei. Másik elnevezésük: Ahura Mazda és Angra Mainju.

Ozirisz, Izisz és Hórusz – az egyiptomi hitvilág isten-hármasága.

3. előadás

Wotan, Baldur, Thor – a germán mitológia istenalakjai.

Zeusz, Apollón, Mars, Héra, Pallasz Athéné – a görög mitológia istenalakjai.

Manu – az atlantiszi korszak végének nagy beavatottja, aki a katasztrófa elől kivezette népét az ázsiai területekre, és ott misztériumiskolát alapított. A bibliai Noéval azonosítható.

4. előadás

Hierophant – az egyiptomi beavatást végző pap neve, aki 12 segítőtársával három és fél napig tartó halálszerű alvásba merítette a beavatandót, hogy az ezáltal érzékfeletti tapasztalatokhoz jusson.

Devachán – szanszkrit eredetű szó, a szellemi világot jelöli. Két részre oszlik: az alsó devachán a Naptól a Szaturnuszig terjed, a felső devachán ezen túl terül el.

5. előadás

A hierarchiák neveiről lásd a Jegyzetek végén lévő táblázatot.

Tüphon – Széth egyitomi istenség görögösített neve (nem azonos a görög mitológiában is szereplő Tüphónnal).

7. előadás

Szolón (körülbelül Kr. e. 638–559) – görög államférfi és költő. A vele kapcsolatos idézet Platón „*Timaios*”-ából való.

Eleusziszi misztériumok – körülbelül a Kr. e. 6. századtól kezdődően az attikai Eleusziszbán megrendezett kultikus cselekmények összefoglaló neve. A kultusz alapja a görög mitológia egyik története volt, amely szerint Déméter istenasszony lányát, Perszeponét Hádész, az alvilág királya elrabolja. Később Zeusz utasítására ugyan visszaadja őt, de Perszeponénak az év kétharmadát továbbra is az alvilágban kell eltöltenie, s csak egyharmadát töltheti a felvilágban – ahogy a téli időszak folyamán a mag is a földben nyugszik. A termékenységgel és az aratással kapcsolatos többnapos ünnepek során a történetet el is játszották, és a kultusz beavatási szertartásokkal is összefüggött. Az eleusziszi szentélyt a gót Alarik romboltatta le 395-ben.

Akasha Krónika – szanszkrit eredetű fogalom. A szellemtudomány szerint mindannak, ami az emberiség fejlődése folyamán történik, nyoma marad a szellemi világban, és aki tisztánlátással rendelkezik, az ezt az Akasha Krónikában tudja „elolvasni”.

8. előadás

Tacitus, Publius Cornelius (körülbelül 55–117) – római történétíró. Az idézett szertartást „Germania” című művében írja le.

9. előadás

Hermész Trismegisztosz (körülbelül Kr. e. 3. évezred) – a Háromszor Legnagyobb Hermész, az egyiptomi szent iratok és okkult szövegek szerzője. A gnosztikus tanításokat is tőle származtatják. Az egyiptomi hagyomány szentként tiszteli és Thot istennel azonosítja.

Böcklin, Arnold (1827–1901) – svájci festő.

Hammurapi (Kr. e. 18. század) – babiloni király. Törvénygyűjteménye a babiloni társadalom rendjét szabályozta.

10. előadás

Kámalóka – szanszkrit szóösszetétel, jelentése: „a vágyak helye”. Azt a helyet – tulajdonképpen állapotot – jelöli, ahol az elhalt lelkek szenvednek, amíg vágyaik ki nem égnek belőlük. A keresztény hitvilágban a tisztító tűznek felel meg.

„Ó, *jobb ha koldus vagyok a fizikai világban...*” – Homérosz „Odüsszeiá”-jában mondja Akhilleusz Odüsszeusznak, amikor találkoznak az alvilágban.

Augusztinusz (Szent Ágoston, 354–430) – egyházatyja, a korai kereszténység nagy alakja. Legismertebb művei a „Vallomások” és „Az Isten államáról”.

Blavatsky, Helena Petrovna (1831–1891) – a Teozófiai Társaság megalapítója.

Prométheusz-monda – A görög mitológia szerint Prométheusz titán volt, aki az égből elrabolta a tüzet az emberek számára. Ezért Zeusz büntetésből a Kaukázus egyik sziklájához láncoltatta, és egy sással tépette a máját.

Iaszón és az argonauták – A monda szerint a kaukázusi Kolkhisz királya, Aiótész egy szent ligetben sárkánnyal őriztetett egy aranygyapjút, mert azt jósták neki, hogy csak addig marad király, amíg ez a gyapjú a birtokában van. Iaszón és hős társai az Argón nevű hajón – ezért nevezik őket argonautáknak – útra keltek, hogy az aranygyapjút megszerezzék. Számos kaland után megérkeztek, és különféle feladatok elvégzése után – amelyekben a király lánya, Médeia segítette Iaszónt –, megszerezték az aranygyapjút és elvitték azt Kolkhiszból.

11. előadás

Oidipusz és a szfinx – A monda szerint Thébai lakóit egy oroszlán-testű, emberfejű szörny, a szfinx tartotta rettegésben, mert időről időre talalós kérdéseket adott fel a város lakóinak, és ha nem tudták azt megfejtteni, egyet mindig elragadott közülük. Oidipusznak, Thébai akkori királyának a következő rejtvényt adta fel: „Mi az, ami reggel négy lábon jár, délben két lábon és este három lábon, és akkor a leggyorsabb, amikor a legkevesebb lábon jár?” Oidipusz így válaszolt: „Az emberre gondolsz, aki kiskorában négykézláb jár, felnőtt korában két lábon, és öreg korában bottal, vagyis három lábon.” A szfinx erre „szégyenében”, hogy megfejtették talányát, öngyilkos lett – leugrott a szikla tetejéről.

12. előadás

Keruszkok – régi germán törzs.

Kopernikusz, Míkolaj (1473–1543) – lengyel csillagász, mai heliocentrikus világképünk megalkotója

Kepler, Johannes (1571–1630) – német csillagász. Ő állapította meg a bolygók mozgásának törvényeit. A közölt idézet a „Harmonices mundi” című könyvéből való.

Paracelsus, Theoprastus Bombastus von Hohenheim (1493–1541) – szájci orvos, természettudós és filozófus.

A HIERARCHIÁK NEVEI (többes számban)

Görög-latin név	Keresztény elnevezés	Szellemtudományos elnevezés	Magyar átírás
seraphim	szeráfok	a szeretet szellemei	szeráfok
cherubim	kerubok	a harmónia szellemei	kerubok
thronoi	királyi székek	az akarat szellemei	trónok
kyriotetes	uraságok	a bölcsesség szellemei	küriotészek
dynameos	erők	a mozgás szellemei	dünamiszok
exusiai	hatalmasságok	a forma szellemei	exuziák
archai	őskezdetek	a személyiség szellemei	archék
archangeloi	arkangyalok	a tűz szellemei	arkangyalok
angéloi	angyalok	a félhomály szellemei	angyalok

Tartalom

Előszó	5
Első előadás — 1908. szeptember 2.	7
<i>Szellemi összefüggések a régi és az újabb korok kultúráramlatai között.</i>	
Második előadás — 1908. szeptember 3.	19
<i>A Föld létrejötte. Az ősatom. A Föld korszakai és a kultúr-korszakok. A kozmikus történések tükröződése az emberek vallásos szemléletében.</i>	
Harmadik előadás — 1908. szeptember 4.	33
<i>Az utolsó atlantiszi és az Atlantisz utáni emberiség. A régi beavatóhelyek. Az ember alakja mint a meditáció tartalma.</i>	
Negyedik előadás — 1908. szeptember 5.	45
<i>A risik tanítványainak élményei a beavatás során: az ősföld viszonyainak és folyamatainak képei. A bolygók titkai. A magasabb világok átélése képek, hangok és szavak útján. Az ősz-Szó alászállása.</i>	
Ötödik előadás — 1908. szeptember 7.	57
<i>A Nap-Hold-Föld-hármaság létrejötte. Az alakító hangzás. Ozirisz és Tüphon.</i>	
Hatodik előadás — 1908. szeptember 8.	68
<i>Ozirisz és Ízisz hatása. Hórusz, a jövőbeli földi ember. Az okkult anatómia és fiziológia tényei.</i>	
Hetedik előadás — 1908. szeptember 9.	77
<i>Az emberi szervezet fejlődési folyamatai a Hold kiválasztásig. A holdfény hatása az emberi alakra. Ozirisz és Ízisz mint a felsőbbrendő emberi alak formálói. Apollón lantja.</i>	
Nyolcadik előadás — 1908. szeptember 10.	87
<i>Az emberi alak lépcsőzetes fejlődése a zodiákus szerinti Napjárásnak megfelelően. Az állati lények kilökődése. A Hold-erők hatása. A négy embertípus. A nemek szétválása. A mitikus képek mint reális tények ábrázolása.</i>	
Kilencedik előadás — 1908. szeptember 11.	99
<i>A szellemi élet tényei, a Nap- és Hold-szellemek hatása, az Ozirisz- és Ízisz-erők. Az emberi tudatállapot és érzékelés vál-</i>	

tozásai. A fizikai sík fokozatos megjelenése az egymást követő kultúrákban, addig a pontig, ahol az ember a fizikai síkon belemerül a maga egyéni individualitásába. A legmélyebb ponton megjelenik a Krisztus-impulzus. Az Isten fizikai emberre lesz, hogy az ember visszataláljon a szellemi világba.

Tizedik előadás — 1908. szeptember 12. 112

A régi mondák mint a kozmikus tények, illetve a halál és egy újabb születés közötti események képei. Az emberiség szellemi tudatának elhomályosulása, a szellemi halál veszélye. Megvilágosodás a misztériumok beavatási princípiumai által. Megmenekülés Krisztus révén. A beavatottak mint Krisztus előfutárai és prófétái tudatuk. A beavatásra váró egyiptomi tanítványok szellemét képek útján alakították, hogy azok megértsék az emberi én fejlődését. Az okkult tényeken alapuló képek átáramlása az emberiség tudatába a görög mondák révén.

Tizenegyedik előadás — 1908. szeptember 13. 129

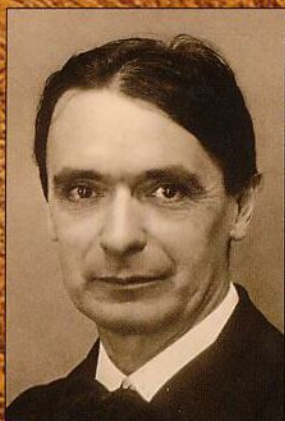
Az egyiptomi beavatás lényege: az érzékfeletti látószervek benyomódása az asztráltestbe, amelyeket az pecsétnyomó módjára továbbad az éterestnek. Mindez egy halálhoz hasonló állapotban történik három és fél nap alatt, miközben az étertestet kiemelik a fizikai testből. Az érzékfeletti régiókban átelt tapasztalatok folytán az újra felébredő tanítvány megvilágosodik. Az egyiptomi hieraphantok kozmikus szervismeretei. Ma az ember materialista módon látja azt, amit korábban a szellemi világokban érzékelt. Krisztus tettének jelentősége a meghalt lelkek számára.

Tizenkettedik előadás — 1908. szeptember 14. 145

A szellem kifejeződése a görög művészeti alkotásokban. Korunkban a szellem az anyag rabszolgája. Az anyag fölött győzedelmeskedő Krisztus-impulzus. A Krisztus-erő a nemzedékek sorában megnyilvánuló csoportlelek-szeriességet is legyőzi. Az „atyák útja” és az „istenek útja” a régi egyiptomiaknál. Ízisz mint az egyiptomi néplelek. A fáraó mint Ízisz és Ozirisz fia. Az ősapák mint a szellemi javak összeggyűjtői, továbbadományozói és mint a huszonnégy túlvilági bíró. Az örökösöknek a fizikai világot kell megművelniük. Korunkban újra feléled az, amit a lélek valamikor a halál és az íjrasztás között élt át.

Jegyzetek 162

Új Mani-fest Kiadó, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
Telefon: 30-200-4864, 353-4127
Felelős kiadó: Bózsing Dániel
Nyomdai előkészítés: bnp Grafikai Stúdió Kft.
Nyomta a Szegei Kossuth Nyomda Kft.
Felelős vezető: Gera Imre
ISBN 963 00 5974 6

„Az Atlantisz utáni kultúrperiódusok valóságos szemléletében szimbolikusan a kozmikus események fejeződnek ki. Az első, az ó-indiai kultúrperiódus felidézte a Föld legelső időszakát; a perzsa a másodikat, a Jó és a Gonosz princípiumát; a régi egyiptomi ember pedig a harmadik időszakot, a maga hármasságával, Oziriszéval, Íziszével és Hóruszával együtt. A negyedik, görög-római kultúrkorszaknak aztán már Olümposza volt – a lelkek Atlantisz isten-alakjaira emlékeztek vissza. Majd beköszöntött

az újabb periódus, az Atlantisz utáni ötödik kultúrkorszak. Mi magunk is ebben élünk. Mire emlékezhetünk?

Semmire sem! Ez az oka annak, hogy miért éppen ebben a kultúrkorszakban jutott hely az oly sok vonatkozásban Isten nélküli világnak, hogy miért éppen az ötödik korszak van ráutalva arra, hogy ne a múltba tekintsen vissza, hanem előre nézzen a jövő felé. Az ötödik korszaknak a jövő irányába kell tekintenie, ahol majd újra fel kell támadnia az isteneknek! Az ötödik korszak Istenről alkotott képei többé nem lehetnek már emlékképek – az ebben a korszakban élő embereknek előre kell tekinteniük, mert életüknek csak ekkor lesz spirituális jellege...

Lelkeink át meg át vannak szöve titokzatos kapcsolatokkal – az egyiptomi korszak mai ismétlődését olyan kiindulópontnak tekinthetjük, ahonnan valóban eljuthatunk ahhoz a felismeréshez, miszerint ötödik korszakunk a világ középpontjában áll. A mi feladatunk, hogy első ízben értsük meg teljes mértékben Krisztus tettét, a gólgotai misztériumot!”

Rudolf Steiner

ISBN 963-00-5974-6

9 789630 059749

Ára: 1490,- Ft